

PÁLYÁZATI pavilon

a Tempus Közalapítvány magazinja

2010. tavasz

FÓKUSZBAN:

- Évfordulók
- Óvodai nevelés

A TARTALOMBÓL:

- A világjáró puli
- A bolognai folyamat tíz évéről
- Tanulás és motiváció
- Ahol a képzés és a gazdaság összekapcsolódik

www.tka.hu

tartalom

Impresszum

FŐSZERKESZTŐ:
Kardos Anita
SZERKESZTŐK:
Dányi Andrea,
Garai Katalin,
Kármán Tímea
Kurucz Katalin,
Budayné Szentés Dorottya
FELELŐS KIADÓ:
Tordai Péter igazgató
GRAFIKAI TERVEZÉS,
TÖRDÉLÉS: Baukó Bernadett
és Vilími Kata
NYOMDAI KIVITELEZÉS:
Komáromi Nyomda
KIADJA a Tempus
Közalapítvány, 2010

Illusztrációként felhasználtuk a projektek résztvevői által készített fotókat is.

A magazin megjelenését az Oktatási és Kulturális Minisztérium és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban foglaltak nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság álláspontját.

Minden jog fenntartva.

Tempus Közalapítvány
1093 Budapest, Lónyay utca 31.
Postacím: 1438
Budapest 70., Pf. 508.
Infó: (06 1) 237 1320
telefon: (06 1) 237 1300
fax: (06 1) 239 1329
e-mail: info@tpf.hu
internet: www.tka.hu

ISSN 1786-1616

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM
OKM

4 FÓKUSZBAN ÉVFORDULÓK

- 4 15 év „LEO”
- 7 Fejlesztés és fenntarthatóság – Időtálló innovációs projektek
- 10 Leonardo mobilitás – A siker titka
- 11 15 éves a Leonardo: fotópályázat
- 12 Tinikorba ért a kisöreg, avagy 10 éves a Grundtvig
- 14 Húsz éves a Tempus program

16 FÓKUSZBAN ÓVODAI NEVELÉS

- 16 Óvoda és iskola közötti átmenet
- 19 „Ezt a kort nem lehet megismételni”
- 22 Mozgás, játék és mese
- 24 Comenius óvodák
A világjáró puli
Mesével Európában
Világra nyitott gyerekszemek
Kétnyelvűség és speciális tanulási igények
Óvodásokkal Ausztriában
Fókuszban a kisgyermekkorai nevelés

28 PÁLYÁZATOK HÁZUNK TÁJÁRÓL

- 28 Mi történt a TKA-nál 2009-ben?
- 29 Kreativitás és innováció: egy európai év mérlege
- 30 Comenius Régió együttműködések: az első lépések, segítség a partnerkeresésben
- 31 Európai Nyelvi Díj 2010
- 32 Miniszteri konferencia Budapesten és Bécsben a bolognai folyamat tíz évéről
- 34 Folytatás és megújulás – Alírták a CEEPUS program III. szakaszáról szóló szerződés
- 36 Ahol a képzés és a gazdaság összekapcsolódik – Gyakornokok fogadása és más pályázati lehetőségek

- 38 Az EGT/Norvég alpból finanszírozott mobilitási pályázati alap zárása
- 38 Dolgos hétköznapiak Nürnbergben – faiparos és fodrász tanulók gyakorlaton
- 41 2010 újdonságai az Európa a polgárokért programban

42 PROJEKTTÜKÖR

- 42 Hasznos tippek pályázóknak
- 43 Szegedről Leveranóba Comenius-szal – tanárasszisztensi gyakorlat Olaszországban
- 45 Egészségesen és játékosan a nagytracsi oviban is
- 47 Alapos előkészítés
- 48 Erasmus: az egyetemi dolgozóknak is – Az Erasmus személyzeti mobilitás hatása az intézményi folyamatokra
- 50 Dante Magyarországon
- 51 Kulturális főváros és egyetem

52 TUDÁSKÖZPONT

- 52 Képzések a Tempus Közalapítványnál
- 53 Hogyan járulhat hozzá Magyarország EU-elnökségi feladatainak sikeres ellátásához egy képzési program?
- 54 Magyarország – EU-elnökség 2011
- 54 Angolul az Európai Unióban
- 56 Tanulás és motiváció
- 58 Könyvajánló

60 VENDÉGOLDAL

- 60 Találd fel magad! A fiatalok lendületben program
- 62 Új kiadvány a kutatási mobilitási eredményekről
- 64 Black or White? Konferencia a szegénység elleni küzdelem jegyében

65 PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

KIVEHETŐ MELLÉKLET
A KIADVÁNY KÖZEPÉN

Kedves Olvasó!

Kettős évfordulót ünneplünk az európai uniós oktatási és képzési programok kapcsán 2010-ben: idén 15 éves az EU szakképzési együttműködési programja, a Leonardo da Vinci program, és 10 éves a Grundtvig program, az EU felnőttoktatási programja.

Az 1995-ben indult Leonardo programba Magyarország – egyéves felkészülési időszakot követően – teljes jogú résztvevőként 1997-ben kapcsolódhatott be, a Grundtvig programba pedig (ami akkor még a Socrates program részét képezte) rögtön az indulásakor, 2000-ben. E programok logikája nagymértékben különbözött a korábbi, a Phare által finanszírozott programoktól, hiszen az EU ezúttal nem a társult országok oktatásának és képzésének modernizálására indított segélyprogramot, hanem a saját, belső együttműködési programját nyitotta meg a társult országok számára. Azaz a magyar oktatási és képzési intézmények – egyfajta előőrsként – már hosszú évekkal az ország 2004-es EU csatlakozása előtt megtapasztalhatták az uniós együttműködés előnyeit.

Ha gyorsmérleget szeretnénk készíteni erről az időszakról, akkor már-már egyoldalú módon pozitív képet kapunk. A pályázati keretek lekötése lényegében évről évre teljessé válik; a rendelkezésre álló költségvetést jóval meghaladó mértékű pályázati igények lehetővé teszik, hogy csak a jó minőségű pályázatok kapjanak támogatást; a projektek záró beszámolóinak feldolgozását követően a keretek tényleges felhasználása 90-95%-os; a programban részt vevő intézmények és magánszemélyek száma folyamatosan nő – a bővülő számú törzspályázó mellett is nyitva maradt az ajtó az újak bekapcsolódására; a programkoordináció alapvetően gördülékenyen zajlik; a résztvevők (diákok, tanárok, intézményvezetők, szakértők) pozitívan értékelik a projekteket; egyre szélesebb az a kör, ahol a projekt már beépült az oktatási és képzési gyakorlat mindennapjaiba.

Ha van is olyan terület, ahol további előrelépés lenne kívánatos (a Grundtvig esetében kevesebb formai hibás pályázat; a centralizált pályázatok és a Leonardo innovációtranszfer pályázatok egyenletesebb és szélesebb körű hasznosulása; egy-egy adminisztratív feladat ritka, de létező késésének további visszaszorítása; néhány meghússzó projekt), összességében egyértelmű siker a két program hazai megvalósítása.

Az ünnepi alkalom kapcsán hadd essen szó arról is, amiről a pályázók eredményei – európai és hazai vívódjak, intézményi szintű hatások, egyéni előrelépés akár a tanulmányokban, akár a foglalkoztatásban – mellett kevesebbet szoktunk beszélni: a programkoordináció sikereiről. Magyarország egyértelmű elismerést vívott ki magának az uniós oktatási és képzési programok megvalósítása kapcsán mind az Európai Bizottság, mind a partnerirodák részéről. Hat évvel ezelőtt a nemzeti irodák körében az elsők között kapott a Tempus Közalapítvány ISO 9001 minőségbiztosítást. Az Egész életen át tartó tanulás program indulásakor elsőként a magyar nemzeti irodával köthetett az Európai Bizottság szerződést, köszönhetően annak, hogy a programot felügyelő Oktatási és Kulturális Minisztérium, illetve a nemzeti iroda elsőként teljesítette a szerződéskötés valamennyi feltételét. A nemzeti iroda megbízhatósága és innovativitása miatt rendszeresen meghívást kap az Európai Bizottság által létrehozott munkacsoportokba, illetve a partnerirodák által kezdeményezett projektekre – elmondhatjuk, hogy a legaktívabb 6-8 nemzeti iroda között számolnak velünk.

A programokban való magyar részvétellel a pályázók, a program hazai felügyeletét ellátó és a megvalósítás feltételrendszerét biztosító, a programok európai szintű döntéshozatali testületeiben szerepet vállaló minisztériumok (az Oktatási és Kulturális Minisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, illetve elődjeik), valamint a programkoordináció operatív feladatait nemzeti irodaként ellátó Tempus Közalapítvány együtt olyan fedezetet hoztak létre, ami jó alapul szolgálhat a következő 10-15 évre. A további előrelépési lehetőségeket is látva, joggal lehetünk büszkéek az európai uniós együttműködésekben eddig felmutatott, partnereink által visszaigazolt eredményeinkre. Megőrzésük és gyarapításuk valamennyi hazai, érintett szereplő további szoros együttműködését kívánja.

Boldog születésnapot!

TORDAI PÉTER
igazgató

fókuszban

ÉVFORDULÓK

>>

LEONARDO DA VINCI

15 év „LEO”

A LEONARDO DA VINCI PROGRAM MA MÁR MÁRKANÉV A SZAKKÉPZÉSI FEJLESZTÉSEKET CÉLZÓ NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK TERÉN. DE VAJON MIBŐL LETT A CSEREBOGÁR? 15 ÉVVEL EZELŐTTI INDULÁSA ÓTA A PROGRAM NAGY UTAT JÁRT BE, ÚJABB ÉS ÚJABB LEHETŐSÉGEKET TEREMTVE A FEJLŐDÉSRE DIÁKOKNAK, OKTATÓKNAK, SZAKEMBEREKNEK, ÉS PERSZE A RÉSZT VEVŐ ORSZÁGOK SZAKKÉPZÉSI RENDSZERÉNEK.

Az alapok

A Leonardo da Vinci programot az Európai Unió 1994-es tanácsi döntésével hozta létre azzal a céllal, hogy a szakképzés területén létrejövő nemzetközi együttműködések támogatása. A program 1995-ben indulhatott útjára az Európai Unió akkori tagállamaiban, a három EFTA országban, illetve nyitva állt a lehetőség a részvételre az akkori csatlakozásra váró országok számára is. A program legfőbb célját egészen különböző megközelítésekől kívánta elérni, az egyének szakmai készségeinek és képességeinek fejlesztésétől kezdve a szakképzési rendszerek, intézmények és gyakorlatok minőségi javításáig.

Magyarország 1997. szeptember 1-jén kapcsolódott be a Leonardo programba, számos szakképzési szereplő számára lehetővé téve az Európán belüli mobilitást, az oktatási rendszerekre, tanulási módokra, módszertanokra vonatkozó tapasztalatok cseréjét, különböző innovatív gyakorlatok meghonosítását. A projektek távlati perspektívája, hogy mindezek a tapasztalatok konkrét hazai fejlesztésekben öltsenek testet és beépüljenek a szakképzési rendszerbe, azt színesítve és gazdagítva.

„A francia Les Compagnon Du Devoir szakképző intézmény a francia Belügyminisztérium anyagi támogatásával 1994/95-ben tíz fiatal építőipari szakmunkás számára biztosított továbbképzési lehetőséget. Ezt követően a Compagnons képviselőjével egy Leonardo pilot projektben volt lehetőségünk együtt dolgozni, és ekkor fogalmazódott meg közös elhatározásunk, hogy a Leonardo program magyarországi indulását követően tényleges csereprogramot szervezünk, azaz amellett, hogy magyar építőipari szakmunkás fiatalok egyéves franciaországi gyakorlatra utaznak ki, francia fiatalok szintén egyéves magyarországi gyakorlatra jönnek. Bár a projekt rendkívül magas színvonalú továbbképzési lehetőséget biztosít a magyar szakmunkás fiatalok számára, a munkavállalási engedély bürokratikus ügyintézése kiszámíthatatlanná tette a projektek szervezését, ezért egy év kihagyás után, csak a munkavállalási engedély kötelezettség megszüntetését követően folytattuk újból együttműködésünket.”

PETE ZOLTÁN

az Építési Vállalkozók Országos Szövetségének alelnöke

Hosszú út – folyamatos fejlődés

A program a 15 év alatt három nagy szakaszra tagolódott, és minden periódus az újítás, a fejlesztés lehetőségét hozta magával a célok, a volumen és a megvalósítás tekintetében. Az első szakasz 1999 végéig, a második 2000-tól 2006-ig tartott, a harmadik pedig – az Egész életen át tartó tanulás program alprogramjaként – 2013 végén fog lezárulni.

A növekedés ütemének egyik legjellemzőbb mutatója a támogatási keret. Csak a hazai adatokat tekintve a kezdeti évi 200.000 Ecu-s támogatási keret jelenleg évente 5 700 ezer euró körül jár, azaz majdnem harmincszorosára nőtt. Ebből az is következik, hogy a program így egyre több intézmény számára lett elérhető. A mobilitás esetében figyelhető meg a legjobban a növekedés, hiszen amíg 1997-ben összesen 231 szakmai gyakorlat és tapasztalatcsere valósulhatott meg, addig a 2009-es évben ez a szám 1850 körül van. A program első szakaszában összesen 1105 kiutazó vett részt a szakmai gyakorlatokon, illetve szakmai tanulmányutakon, a második szakaszban 8587 fő, a harmadik szakasz 3. évében pedig már valamivel több, mint 5000 támogatottnál tartunk.

A volumennövekedés mellett strukturális változások is történtek. Míg az első és második szakaszban a két fő komponens a mobilitási és a kísérleti projektek voltak, addig a harmadikban a kísérleti projektek nemzeti szinten innovációtranszfer formájában folytatódnak, és elindulhattak a mobilitás pályázattípus „bátyjának”, az innovációtranszfer „kisöccsének” mondható partnerségek is. Emellett 2009-ben megjelent a mobilitási tanúsítvány is a mobilitási projektek intézményesülésének elősegítése érdekében, amelyet olyan intézmények pályázhatnak meg, akik régóta és kiváló minőségben teljesítik mobilitási projektjeiket.

Érdeemes néhány szót ejteni a program eljárásrendbeli és szemléletbeli változásairól is. A kezdeti nehézségeket (az elhúzódó bírálati folyamat és szerződéskötés, a támogatások kései megérkezése vagy a megvalósuló projektek eredményeinek hiányos közvetítése a szélesebb közönség számára) az első szakasz végére, a második szakasz elejére sikerült leküzdeni. Világosak lettek a program körvonalai, egyértelművé váltak az elvárások, és mindehhez az adminisztratív háttér is folyamatosan finomodott. A koordináló nemzeti irodák és a rendszeresen pályázók is kitanulták a fortélyokat, ma már a program gördülékenyen zajlik.

Szakmai fejlődés

15 év távlatában a Leonardo da Vinci program szakmailag is komoly fejlődésen ment keresztül. Nehézséget jelentettek kezdetben a nem kellően orientáló célkitűzések, mára azonban a program körvonalai és céljai kikristályosodtak, és bátran állíthatjuk, hogy a Leonardo mind a hazai, mind az európai szintű szakképzésben meghatározó jelentőséggel bír. A mobilitások esetében a kezdeti „utaztató program” komplex pedagógiai eszközzé vált, amely hatékonyan egészíti ki a hazai oktatási rendszert gyakorlati oldalról olyan járulékos elemekkel is, mint az idegennyelv-ismeret és a kommunikációs készségek fejlesztése, az interkulturális kompetenciák javulása, a tanulás iránti motiváltság erősödése vagy a tanult szakma szeretete. Az innovációs pályázatok esetében elmondható, hogy a projektek sok esetben olyan módszerekkel és eljárásokkal gazdagították a hazai szakképzési rendszert, amelyek valóban hiányterületnek számítottak – ilyen például az oktatási segédanyag épület-karbantartók számára a korszerű technológiákról, vagy az interaktív oktatási segédanyag az analitikai kémia területén, miközben ezek a partnerek és a szélesebb szakma számára is kiválóan alkalmazhatóak voltak.

„Örvendetes, hogy minden évben egyre többen szánják rá magukat a pályázatra, amit én annak tudok be, hogy a Leonardo program jelentőségét egyre többen ismerik fel. A felismeréstől azonban még hosszú út vezet a pályázat elkészítéséig, a támogatás elnyeréséig, és a projekt sikeres megvalósításáig. Jó, hogy mind többen vállalkoznak nemzetközi kapcsolataik erősítésére. A kezdeti időszakban erre azoknak az intézményeknek maradt szabad kapacitásuk, amelyek a fejlesztésben is élen jártak, amelyek keresték a tevékenységük megújításának a szokásostól eltérő, egyedi útjait. A legkiválóbbakkal viszonylag könnyen lehet kimagaslót alkotni. A program kezdeti sikereihez bizonyára ez is hozzájárult.”

TÓTH ANIKÓ, szakértő
(Szociális és Munkaügyi Minisztérium)

„Az elmúlt 15 év alatt számomra az volt a legszembetűnőbb változás, ahogyan a nemzeti iroda és a pályázók elkezdtek egyre jobban nyitni egymás felé, elkezdtek megérteni egymás igényeit és munkamódszereit, megértették azt, hogy itt nem valamiféle alá-fölérendeltségről van szó, hanem éppen ellenkezőleg, egy partneri viszonyról, ahol mindenki a tudása legjavát adja bele a közös munkába. Kialakult egy bizalmi viszony, ami nagyon szilárd alapot nyújt a sikeres, profi pályázati tevékenységhez. Úgy gondolom, az, hogy a magyar nemzeti iroda szakmai eredményeit a többi nemzeti iroda igen nagyra tartja, és az, hogy a magyar projektek komoly sikereket értek el az európai szintű megmérettéseken, mind ennek a kiemelkedően jól működő munkaviszonynak a gyümölcse.”

HERMÁNDY-BERENCZ JUDIT
a Tempus Közalapítvány mobilitási
projektkoordinátora

„Az elmúlt másfél évtized alatt az intézményekben és a pályázató szervnél is kiforrt a magát az ekkora nagy uniós program, legyőzte „gyerekbetegségeit”, és most már egy jól működő, állandó, de mégis folyton változó, bővülő és színesebbé programmá vált.”

TORDA JÓZSEF
a Ványai Ambrus Gimnázium, Informatikai és
Közlekedésgépészeti Szakközépiskola pályázati
koordinátora:

„A hihetetlenül izgalmas projektben öt országból 11 partnerintézmény, köztük négy hazai szakközépiskola vesz részt. A Leonardo programba való bekapcsolódás óriási lehetőséget jelent egy ilyen kicsi, de innovatív energiával túlságosan megáldott, hazai felnőttképző számára, mint a Prompt. Nemcsak a szakirodalom jelenti számunkra a szakképzésben, a technológia által támogatott oktatásban elért nemzetközi eredmények megismeréséhez a forrást, a gyakorlatban ismerhetjük meg az európai jó gyakorlatokat, hozzátehetjük a saját eredményeinket, a külföldi partnereinket felmutathatjuk a magyar pedagógiai szakértelmet, és van esélyünk arra, hogy a projekt nagyon intenzív két évében közösen olyasmit alkossunk, ami a hazai szakképzést is képes előbbre vinni.”

HARTYÁNYI MÁRIA, a Tempus Közalapítvány korábbi szakértője, jelenleg egy innovációtranszfer projekt koordinátora

A hazai és nemzetközi szinten is nagy utat bejárt Leonardo program elmúlt 15 éve sikertörténet. A koordináló irodák munkatársainak nagy élményt és visszaigazolást jelent látni azokat a tényleges tartalmakat, amelyek az oly sokszor hallott „EU-s támogatás” szinte misztikus hívószava mögött a valóságban rejlenek: a hajdúböszörményi kertésztanuló németországi 4 hetes gyakorlata életében először tette lehetővé számára a külföldi utat, a dabasi középiskolában a tanulók 3D-s képek segítségével tanulhatják szakmájuk bizonyos moduljait, a dél-alföldi lovas oktatók francia mintára teszik gyakorlatorientálttá képzéseiket, az ország egész területén sajátos nevelési igényű gyerekekkel foglalkozó szervezetek honosítanak meg dán integrációs stratégiákat, és még sorolhatnánk.

A munka korántsem fejeződött még be, az elmúlt 15 év sikerei és tapasztalatai jó alappal szolgálnak ahhoz, hogy az elkövetkező években a program még tovább fejlődhessen, egyre többen vehessenek részt benne, még szélesebb körhöz jussanak el az eredmények, illetve jelentősebben támogassa a szakképzés folyamatosan változó rendszerét. Az Európai Bizottság és a nemzeti irodák további célkitűzése, hogy a megvalósuló mobilitásokon és tapasztalatcseréken keresztül a szakképzés színvonalának emelésével Európa egy versenyképesebb gazdasági térségé váljon.

BUDAYNÉ SZENTES Dorottya – RÉVAI Nóra

Keresni kell azokat az innovatív eszközöket, amelyekkel az összegyűlt tudás átadható, amivel biztosítható, hogy a jól teljesítő intézményeknek érdeke legyen a nemzetközi kapcsolatok építésére eddig még nem sok energiát fordító intézményeket segíteni, mentorálni. Érdemes lenne a pályázati folyamatban kihulló szervezetek számára olyan speciális tréninget ajánlani, aminek célja a benyújtott pályázat részletes kiértékelése, a hiányosságok feltárása, a bevált és eredményes pályázati gyakorlat bemutatása.

Fontos lenne azon intézmények felkutatása is, amelyek mind a mai napig nem szánták rá magukat a szakképzés nemzetközi vérkeringésébe való önálló bekapcsolódásra. Vizsgálni kellene az okokat, amelyek elszigetelik ezeket az intézményeket a nemzetköz kapcsolatok építésétől (különösen a pályakezdő fiatalok, a képzésben részt vevő munkanélküliek körében).

Érdemes megvizsgálni, hogy a strukturális alapokból miként lehetne bővíteni a Leonardo program forrásait, amivel viszonylag rövid idő alatt áttörést lehetne elérni a fiatalok külföldi gyakorlati képzésében.

TÓTH ANIKÓ, szakértő (Szociális és Munkaügyi Minisztérium)

A Leonardo program elindulása Európa számára is nagy jelentőségű, hiszen a munkaerő szabad áramlásának a régi hagyományokkal összefüggő gyakorlata, hogy idegen országban és nyelven tanuljanak a fiatalok. Ez a mozgásforma még Európában sem vált általánossá. Magyarország számára különösen fontos, hogy másfél évtizede a Leonardo program jóvoltából egyre több fiatal szakmát tanul, illetve pedagógiai tapasztalatokat megújító, szakmát oktató folytat értékes tevékenységet külföldön.

Személyesen az uniós csatlakozási tárgyalások idején kerültem kapcsolatba a program előkészítésével, és kezdettől fogva nagyon komoly jelentőséget tulajdonítottam annak, hogy ne csupán az adminisztratív eljárásoknak feleljünk meg, és ne csak éljünk a mobilitási lehetőségekkel, hanem mindezt használjuk fel arra is, hogy erősítsük a bizalmat Magyarország és a magyar szakképzési rendszer iránt.

Jelentősen letisztult a program struktúrája, ismert és könnyen kezelhető a pályázati eljárás és a dokumentáció, kellően tág a pályázásra jogosultak köre. Képletesen szólva fiatal felnőtt korába ért a program, bár számszerűleg „tinédzser”, valójában minden adottsága megvan ahhoz, hogy egyidejűleg szolgálja a pedagógiai korszerűsítés és a gazdaságfejlesztés nemzeti és uniós céljait.

Az elmúlt években többször találkoztam itthon és külföldön olyan tanulókkal és tanárokkal, akik részt vettek a programban, és mindig jó érzés volt azt hallani, hogy mennyire természetesnek, élet-szerűnek találták a program előkészítését. Ez arra is utal, hogy nagyon hamar intézményesült, fontos és hasznos rutinná vált ez a mobilitási lehetőség.

A következő 15 évben a jelenlegi folyamatok megerősödését, növekvő érdeklődést és tovább javuló pénzügyi-szervezési feltételeket kívánok, bízva abban, hogy ezek az új mobilitási programok az első találkozásokon át a tartós és tartalmas szakmai, intézményi és emberi kapcsolatokhoz jelentősen hozzájárulhatnak.

BENEDEK ANDRÁS tanszékvezető egyetemi tanár, intézetigazgató (BME), a Leonardo program indulásakor a szakképzésért felelős szakállamtikár

„Programkoordinátorként a legjobb élmény számomra mindig az, ha a hazatérő résztvevők – legyenek akár diákok, akár tanárok – csillogó szemekkel mesélik az élményeiket és tapasztalataikat, látni, hogy kitágult a világlátásuk, valahogy ezután már másképpen tekintenek önmagukra, Európára. Azt is a Leonardo programnak köszönhetjük, hogy intézményünk kapcsolatrendszere az elmúlt 15 évben rendkívüli mértékben bővült, és ezzel új lehetőségek nyíltak meg előttünk.”

ZALA BRIGITTA, a Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola projektkoordinátora:

„A legjobb élményem a programmal kapcsolatban egyetlen módon az, hogy a projektjeink eredményeit több szakképző intézet, egyetemi szakmérnöki és továbbképző kurzus és néhány önkormányzat is használja, és azokra alapozva új MSC képzések akkreditációjára és indítására is sor került. Számos bel- és külföldi kollégámmal együtt tanítjuk e keretekben azt, amit megalkottunk. Tömören: a zárójelentés nem a munka vége volt, a projektek élnek tovább saját életüket.”

ZÖLD ANDRÁS, tanszékvezető egyetemi tanár (BME Épületenergetika Tanszék)

„A mobilitási programokhoz kapcsolódóan a hazatérő résztvevők lelkes beszámolója, örömteli arca mindenképp megéri a munkát. Ez az élmény minden sikeres pályázatot követően megörvendeztet minket az Europass bizonyítvány átadásakor, illetve egyéb találkozók alkalmával. Mindig előbukkan egy-egy újabb sztori, amelyet még nem osztottak meg velünk, legyen az akár negatív, akár pozitív. A negatív élmények is más színezetet kapnak idővel.”

BAZAN DIANA, az FVM KSZI projektkoordinátora

Fejlesztés és fenntarthatóság

IDŐTÁLLÓ INNOVÁCIÓS PROJEKTEK

A LEONARDO DA VINCI PROGRAM EGYIK CÉLJA A SZAKMAI KÉPZÉssel KAPCSOLATOS ÚJÍTÁSOK (INNOVÁCIÓ) TÁMOGATÁSA; E CÉL ELÉRÉSÉT SZOLGÁLTÁK A PROGRAM MÁSODIK SZAKASZÁBAN (2000–2006) TÖBBEK KÖZÖTT A KÍSÉRLETI PROJEKTEK. E PÁLYÁZATTÍPUS KERETÉBEN OLYAN NEMZETKÖZI PARTNERSÉGEKRE ÉPÜLŐ, FEJLESZTŐ TÍPUSÚ PROJEKTEK VALÓSULTAK MEG, AMELYEK KÖZÉPPONTJÁBAN ÚJ SZAKIRÁNYOK, TANTERVEK, KÉPZÉSI MÓDSZEREK, TANKÖNYVEK ÉS EGYÉB SEGÉDANYAGOK, TANESZKÖZÖK KIFEJLESZTÉSE ÁLLT. AZ INNOVÁCIÓS PROJEKTEKSEL SZEMBEN ALAPVETŐ ELVÁRÁS, HOGY EREDMÉNYEIK A PROJEKT FUTAMIDEJÉN TÚL IS FENNTARTHATÓAK LEGYENEK.

A program elmúlt 15 éve visszatekintve olyan fejlesztési projektek után kutattunk, melyek esetében nem csupán a megvalósítás volt igen magas színvonalú, de jelentős az utóéletük, hatásuk hosszabb távon is érvényes. Az alábbiakban négy olyan magyar koordinációjú együttműködést mutatunk be, melyek valódi sikertörténetek: az elkészült termékek az idő próbáját is kiállták, az eltelt évek során bebizonyosodott, hogy eredményeik azóta is használhatóak, illetve újabb projektek, fejlesztések alapjául szolgáltak.

PEDITOP – Korszerű oktatási módszerek bevezetésének elősegítése a gyermekgyógyászati továbbképzésben (2002)

Koordinátor: INNOVAMED Orvosi és Oktatásfejlesztési Bt.

Partnerek:

- Östersundi Megyei Kórház (SE)
- Athéni Közgazdasági Egyetem Informatikai Tanszéke (GR)
- AWR Tanácsadó Társaság (UK)
- Debreceni Egyetem Magatartástudományi Tanszéke
- SOTE II. sz. Gyermekgyógyászati Klinika Játsszóház Alapítvány
- Profi-Média Kft

www.leonardodavinci.fi/index-eng.html

MEDITOEU – Egészségügyi szakemberek nemzetközi virtuális osztályterme az Interneten (2006)

Koordinátor: INNOVAMED Orvosi és Oktatásfejlesztési Bt.

Partnerek:

- AUXILIUM (AT)
- Fül-Orr-Gégészeti Klinika, Oktató Kórház (CZ)
- ASAEL (ES)
- IP-Logimed Bt.
- Kórház Kultúra 2000 Alapítvány
- Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara
- Profi-Média Kft.
- FOR.COM (IT)
- Domagable Ltd (UK)

www.meditopEU.com

A **PEDITOP** projekt a gyermekgyógyászati továbbképzésben az interneten hozzáférhető, új szemléletű, interaktív, videóval, képpel és animációval illusztrált tananyagokat fejlesztett ki. A PEDITOP Komplex Oktatási Szoftver© alkalmas a továbbképzésben részt vevők regisztrációjára és vizsgáztatására, továbbá lehetőséget biztosít a tananyagkészítőnek a szöveg képpel, animációval és videóval történő illusztrálására az interneten.

A bizonyítékokon alapuló orvoslás elméletét és gyakorlatát bemutató kurzus gyermekorvosok számára készült, de az egyetemi oktatásba is bekerült. A projekt során 8 tanítási egység kifejlesztése és értékelése történt meg. A gyermekorvosok továbbképzésében alkalmazható további tananyagok közé tartozik a gyermekkori fejfájás; az allergiás betegségek megelőzése és kezelése; új lehetőségek a légúti gyulladással járó betegségek kezelésében és a gyermekkori malignus betegségek. A PEDITOP Komplex Oktatási rendszer előnye, hogy

a tananyagok folyamatosan és könnyen frissíthetők. A PEDITOP projekt 2006-ban 150 jelölt közül a legkiemelkedőbb 10 közé jutva elnyerte az Európai Nívódíjat.

A MeditopEU projekt a PEDITOP projektben megvalósult innovációra épült, mindemellett sor került nagyszabású technikai és tartalmi fejlesztésekre is. Létrehozták a „virtuális osztálytermet”, ahol egy előre meghirdetett időpontban a videokonferencián részt vevők láthatják az oktatót és egymást is, megbeszélhetik a tananyagot úgy, hogy mindenki az oktató által mutatott képernyőt láthatja, a világon bárhol is ül a számítógépe előtt. A virtuális osztályteremben problémaorientált esettanulmányokat vitatnak meg.

Új tartalmak, tananyagok és esettanulmányok a gyermekgyógyászat, fül-orr-gégészet, az audiológia és a klinikai immunológia területén készültek. A virtuális osztályterem által Interneten nyújtott szolgáltatások Csehországban, Hradec Kralovében beépültek az egyetemi oktatásba. A klinikai immunológiai tanfolyamokat az orvosok folyamatos továbbképzésében akkreditálták. A virtuális osztályterem lehetőségeit felhasználva külföldön tanuló ápolók Magyarországról történő oktatására is lehetőség nyílik.

2010-ben Romániában e két projekt eredményeinek felhasználására és terjesztésére újabb, továbbgondolt pályázatot nyújtottak be.

▶▶ *További információ: DR. CSÁKY LILLA (csakylilla@hu.inter.net)*

A **WELFOOD** olyan oktatási szakterületekkel, témákkal és fejlesztésekkel foglalkozik, amelyek nélkülözhetetlenek az állattermék-előállításban alkalmazott fejlett technológiákhoz, és hozzájárulnak a foglalkoztatottság bővítéséhez a szakismeretek elsajátítása és a szakképesítés megszerzése révén. Az oktatás alapja e-learning, mert ennek az információs és kommunikációs technikának a segítségével hatékonyan és gyorsan adhatók át az új ismeretek a felhasználóknak. A projektben kidolgozott tananyag az állattermék-előállítás során az élelmiszer-biztonság szempontjából jelentős szerepet betöltő, az állatjóllétre, a környezetre és a termékminőségre vonatkozó szakismereteket öleli fel, továbbá megfelel a fogyasztói és etikai elvárásoknak.

A tananyag az összes partnerországban, Magyarországon a Szent István Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán (Gödöllő), illetve a Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Karán (Mosonmagyaróvár) beépült a képzésbe BSc, MSc és PhD szinten, magyar és angol nyelven az Erasmus oktatási program keretében, valamint használják az élelmiszeriparban, szaktanácsadásban, kis- és középvállalkozásokban, nonprofit és civil szervezetekben foglalkoztatott dolgozók továbbképzésében. A tananyagból angol nyelvű könyv készült *Farm Animal Welfare, Environment & Food Quality Interaction Studies* címmel (Eds: Sossiodu E. and Szücs E.). Az észt partner által készített 40 perces angol nyelvű videót az oktatásban rendszeresen használják demonstrációs anyagként.

A WELFOOD kísérleti projekt sikeres befejezését követően az oktatási anyagot egy törok koordinációval megvalósuló innovációtranszfer projekt keretében hasznosítják tovább törok, görög, román, bolgár és szlovák oktatási intézmények részvételével.

▶▶ *További információk: PROF. DR. SZÜCS ENDRE (Szucs.Endre@mkk.szie.hu)*

A projekt a tagállamok belső pénzügyi ellenőrzési (kontroll) rendszereinek a harmonizálását célozta meg, kialakította az egységes belső pénzügyi kontrollrendszer referenciamodelljét, illetve annak auditálására alkalmas egységes felmérési módszertant.

A konzorcium tagjai kidolgozták az Európai Belső Pénzügyi Kontroll Felmérő Oklevél alapjául szolgáló európai képességekártyát. Ezt a képességekártyát elektronikus rendszeren keresztül el lehet érni a tudáselemek követelményeinek megismerésére, önértékelések és vizsgák végrehajtására, illetve az elsajátított és megfelelően gyakorolt tudás bizonyítására és kiértékelésére. A projekt során kidolgozták azokat a nemzetközi normákra és legjobb gyakorlatokra épülő oktatási anyagokat is, melyeket beépítettek az elektronikus önértékelési és vizsgarendszerbe. Az egységes hitelesítő rendszer egyfelől szavatolja a szükséges szakismeretek elsajátításának azonos, nemzetközi kritériumok szerint történő értékelését, másfelől a felhasználók számára azonos elveken nyugvó, átlátható ellenőrzési feltételrendszert teremt. A célcsoport részéről kedvező fogadtatásban részesült a képzési

WELFOOD – Minőségi állattermék-előállítást támogató tanulmányok az állatjóllét – környezet – termékminőség kölcsönhatások oktatásában e-learning alkalmazásával (2004)
Koordinátor: Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Gödöllő
Partnerek:

- Leuveni Katolikus Egyetem, Zootechnikai Kutatóközpont (BE)
- Észt Élettudományi Egyetem, Állatorvostudományi Kar (EE)
- Nemzeti Agrárkutató Alapítvány, Állattenyésztési Kutatóintézet (GR)
- Lengyel Tudományos Akadémia, Állatgenetikai és Állattenyésztési Intézet, Jastrzebiec (PL)

www.welfood.szie.hu

Certified European Internal Audit Manager (2005)

Koordinátor: Budapesti Gazdasági Főiskola
Partnerek:

- Memolux Kft.
- ISCN Ltd. (IE/AT)
- FGUVA (ES)
- Bruxinfo (BE)
- Babeş-Bolyai Egyetem (RO)

www.training.ia-manager.org/

program, emellett a nemzetközi és hazai szakmai szervezetekkel is sikerült együttműködést kialakítani.

A projekt lezárása után a partnerek az eredményeket folyamatosan tökéletesítik, továbbfejlesztik. Ennek egyik példája a jelenleg is futó újabb Leonardo da Vinci projekt, melynek címe: MONTIFIC – Multilingual ONTology for Internal Financial Control. A projekt keretében a terminológiai és ontológiai együttműködési keretrendszer alkalmazása a belső pénzügyi kontrollok felméréséhez kapcsolódó többnyelvű képzési és vizsgáztatási rendszer kapcsán biztosítja az alapvető módszertani szabványoknak való megfelelést az információs folyamatok és a megfelelő adatstruktúrák szakmai továbbképzésben és munkakörnyezetben való felhasználása során.

▶▶ *További információ:*

IVANYOS JÁNOS (ivanyos@memolux.hu), VARGA LÁSZLÓ (varga.laszlo@bgf.hu)

Az angolszász országokban post secondary és főiskolai szinten létezik a "building surveyor" képzés. A végzett szakemberek egyaránt értenek az épületszerkezetekhez, az épületgépészeti rendszerekhez, az épületek villamos hálózataihoz, az üzemeltetéshez, hibaelhárításhoz, karbantartáshoz. A BME Épületenergetika Tanszéke erre és egy korábbi projekt tapasztalataira alapozva pályázott a VET-BOOM projektre, melynek tárgya az épületek üzemeltetése, fenntartása, felújítása volt. A projekt „kézzelfogható” termékeiként említendő két tucat nyomtatott anyag: jegyzet, kézikönyv, esettanulmány, egy ezek alapján készített elektronikus segédlet (hypertext) és egy karbantartási naplóként használható szoftver.

Még a futamidő végén a Trentói Egyetem helyi kamarákkal együttműködve megszervezte a középfokú végzettséggel rendelkező – a mi fogalmaink szerint technikus minősítésű – szakemberek továbbképzését, emellett saját hallgatói számára e-learninges választható kurzust akkreditált és indított. Magyarországon a Pécsi Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Szent István Egyetem együttesen új MSc-szintű, a projektben megfogalmazott kompetenciáknak megfelelő képzést akkreditált, amelyet magyarul létesítménymérnököknek kereszteltek el. Pécsen már tanul az első évfolyam, Debrecenben a második évfolyam kezdte meg tanulmányait, itt a projekt magyar résztvevői közül többen személyesen is részt vesznek az oktatásban. A Kolozsvári Műszaki Egyetemen folyamatban van egy szakirányú továbbképzési kurzus akkreditációja. Időközben uniós irányelv rendelkezett az épületek energetikai minőségértékeléséről, amelyet vizsgázt, minősített szakemberek végezhetnek. A tanúsító tevékenysége sokban átfedi a „building surveyor” tevékenységét, következésképpen a projekt termékei ezen a téren is használhatónak bizonyultak. Számos tanúsítói felkészítő tanfolyam indult, a projekt magyar résztvevőinek személyes közreműködésével mintegy 25 ilyen tanfolyam fejeződött be eddig.

▶▶ *További információ:* DR. ZÖLD ANDRÁS (profzold@yahoo.fr)

VET-BOOM – Vocational Educational Training – Building Observation, Operation, Maintenance (2003)

Koordinátor: BME Épületenergetika Tanszéke
Partnerek:

- Trentói Egyetem (IT)
 - Kassai Műszaki Egyetem (SK)
 - Kolozsvári Műszaki Egyetem (RO)
 - Vitus Bering Horsens (DK)
 - University College Dublin (IE)
 - Zilahi Önkormányzat (RO)
 - Kassai lakásszövetkezet
 - Intercisa Lakásszövetkezet, Dunaújváros
- www.mfk.unideb.hu/profzold

▶▶ **ADAM:** adatbázis a projektekről

A Leonardo da Vinci program eddigi évei során számos hasonlóan sikeres együttműködés valósult meg, egy részük széles körben ismertté vált, mások eredményei csak szűkebb közönség számára váltak hozzáférhetővé. Ezért 2008-ban létrejött az ADAM (Advanced Data and Archiving Management System) on-line adatbázis, mely lehetőséget biztosít egyrészt a projektgazdáknak projektjük és termékeik széles körű megismertetésére, másrészt lehetőséget biztosít minden érdeklődő számára az őt érintő témában megvalósult projektek és/vagy termékek keresésére.

Az adatbázis az alábbi címen érhető el:

<http://www.adam-europe.eu>

● Leonardo mobilitás

A SIKER TITKA

A 2010-BEN 15 ÉVES LEONARDO DA VINCI PROGRAM EGYIK LEGNÉPSZERŰBB PÁLYÁZATI FORMÁJA A MOBILITÁS. EZ A PÁLYÁZATI FORMA TETTE LEHETŐVÉ, HOGY 1998 ÓTA MAGYARORSZÁGRÓL TÖBB EZREN GYARAPÍTHASSÁK SZAKMAI TAPASZTALATUKAT ÉS NYELVTUDÁSUKAT KÜLFÖLDÖN. A PROGRAM RÉSZTVEVŐI KÖZÜL SOKAKNAK EZ VOLT AZ ELSŐ (VAGY EGYETLEN) LEHETŐSÉGÜK, HOGY BELESZAGOLJANAK EGY IDEGEN ORSZÁG LEVEGŐJÉBE, NÉHÁNY HÉTIG KÓSTOLGATHASSÁK ANNAK ÍZÉT, BESZÉLJÉK A NYELVÉT, BETEKINTHESSENEK SZOKÁSAIBA, AZAZ KÖZVETLEN KÖZELRŐL ISMERKEDHESSENEK KULTÚRÁJÁVAL. SOKKAL TÖBB EZ, MINT EGY SZAKMAI GYAKORLAT VAGY EGY TANULMÁNYÚT, A KIUTAZÓK GYAKRAN SZÁMOLNAK BE SZEMLÉLETVÁLTOZÁSRÓL, ÚJ MOTIVÁCIÓS FORRÁST TALÁLNAK SZAKMÁJUKHOZ, A JÖVŐJÜKRE VONATKOZÓ DÖNTÉSEKET HOZNAK MEG. MINDEZEK A SZEMÉLYES ÉLMÉNYEK, ELHATÁROZÁSOK, VÁLTOZÁSOK HOSSZABB TÁVON HATÁSSAL LEHETNEK A MI KULTÚRÁNKRA IS, NYITOTTABBÁ ÉS GAZDAGABBÁ VÁLUNK TŐLÜK.

Ebben a cikkben a program néhány olyan volt résztvevőjét szólítottuk meg, akik sikeréhez aktívan hozzájárult a leonardós kiutazás. A megkérdezettek gyakorlatuk, tanulmányútjuk szakmai hasznáról, élményeiről számoltak be nekünk, elmondták, hogy hogyan segítette őket későbbi karrierjükben a külföldön eltöltött idő, valamint megosztották velünk jövőbeni terveiket.

BÉNYEI GÁBORNÉ szakképzési szakoktatóként vett részt egy egyhetes olasz szakmai úton „A mezőgazdasági szakoktatás gyakorló pedagógiai képzőhelyei és szerepük a vidékfejlesztésben” című projekt keretében 2008-ban, melyet a Dél-Alföld–Európai Unió Gazdasági, Oktatási, Kulturális, Integrációs Együttműködést Koordináló Egyesület valósított meg.

„A program keretében Francesca Borrini sajtókészítőnél, kecsketartónál tölthettem egy hetet, aki a békési gazdaságunkhoz hasonló gazdaságot üzemeltet. Számomra a legfontosabb haszna a tanulmányútnak az volt, hogy láthattam, hogy egy, a miénkhez hasonló kisgazdaság nem csak szakmailag, hanem anyagilag is sikeres tud lenni. Francescának volt egy kis helyi boltja, árusíthatta a sajtját és a kecskehúsokat is a szomszédos gazdaságok portékái, méz, kolbász, bor, stb. mellett. Vadonatúj, gyönyörű gazdaságában a teljes infrastruktúra – épületek, berendezések, technológia – a rendelkezésére áll, mindezt az EU-s támogatások mellett hosszú lejáratú, kedvezményes hitelekkel tudta megvalósítani. Ebben az olasz gazdaságban jól működnek az agráriumra ráépült hivatalok. Érdekes és tanulságos volt látni, hogy milyen óriási segítséget jelent számunkra az őket támogató szaktanácsadói apparátus. Sok hasznos ötletet, megoldást láttam a tanulmányút során, melyet a gazdaságomban én is szeretnék megvalósítani. Jó munkakapcsolatot sikerült kiépítenem Francescával, a későbbiekben törzsállomány vásárlásában is megegyeztünk, illetve megbeszéltük, hogy meghívjuk egymást nagyobb szakmai fesztiválokra, rendezvényekre.”

SZUJÓ MÁRTA 2005-ben 3 hetes szakmai gyakorlaton vett részt Deux-Sevres megyében, melynek során a francia agro- és vidéki turizmus rendszerét tanulmányozta.

Sok éves francia nyelvtanulás után élmény volt az, hogy végre „élesben” használhattam a francia nyelvet a reggeli „Bonjour”-tól az esti „Bonsoir”-ig, miközben új szavakat és kifejezéseket tanultam, valamint a francia család átmeneti tagjaként francia ételeket kóstolhattam, és szép tájakat csodálhattam. Agrárgazdasági szempontból betekintést nyerhettem egy olyan francia farm mindennapi életébe, ahol a mezőgazdaság és az élelmiszeripar a családtagok életének szerves része. Nyomon követhettem, hogyan lesz a farmon tömött kacsából és a farm körül legelésző bárányokból ízletesebbnél ízletesebb pástétom, kocsonya és egyéb finom különlegesség. Én magam is részt vettem a teljes folyamatban a kacsátéptől kezdve a pástétomkészítésen át a késztermékek becsomagolásáig, értékesítéséig. Ezt az egész folyamatot látni és végigcsinálni, életre szóló, hatalmas élmény volt!

A francia nyelv anyanyelvi környezetben való használata még nagyobb kedvet adott az agrárgazdasági egyetemen a francia szakfordító képzés elvégzéséhez, amit azután például tolmácsként tudtam hasznosítani. Egyetemi tanulmányaim befejezése után a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalban helyezkedtem el Budapesten, ahol az EU Élelmiszersegély Program hazai koordinálásban veszek részt. Szívesen látogatok élelmiszeripari és gasztronómiai kiállításokat, mivel különösen megtanultam értékelni a házi készítésű élelmiszereket, ínycségeket.

TORDA JÓZSEF 2002-ben a „Gépjárműtechnikai vizsgálatok jogszabályi és műszaki összehasonlítása” című projektben vett részt egy 3 hetes franciaországi szakmai gyakorlaton, ezt követően pedig egy teljes tanévet töltött Franciaországban, ahol megszerezte a francia autószerelő szakképesítést.

„A Ványai Ambrus Gimnázium, Informatikai és Közlekedésgépészeti Szak-középiskolában 2002-ben volt az első 3 hetes mobilitás, melynek én is résztvevője voltam. Akkoriban még igen éles volt a kontraszt a magyar és a francia gépjármű-szolgáltatás terén, sok mindent láttunk, ami itthon még nem létezett. A legfontosabb szakmai haszna a gyakorlatnak egyértelműen az volt, hogy megjött a kedvünk mind a szakmához, mind a nyelvtanuláshoz. Így a következő tanévben már Dél-Közép- Franciaországban tanulhattam, majd francia államvizgát tehettem a Leonardo program keretében. A programnak hála olyan kapuk nyíltak meg előttem, melyekről korábban álmodni sem mertem.

A legnagyobb élményt maga a részvétel jelentette: önállóan és csoportban dolgozni. Bemutathattuk a gyakorlatban, éles helyzetekben, amit évekig tanultunk, mindig új kihívásokkal találkozva. Megismerkedtünk egy idegen ország kultúrájával, gasztronómiájával és társadalmával. Így 9 év után is mondhatom, örök barátságokkal és múltó szerelmekkel életem legnagyobb élménye a Leonardo program.

Az első (2002) Leonardo programot még 11 követte, először résztvevő voltam, majd később – immár az iskola tanáraként – kísérő és tolmács. Az elmúlt évek tényleg csak a nemzetközi programokról szóltak az életemben, melyek fejlődésével nekem is fejlődőm kellett. Mivel programjaink többsége Franciaországban van, most franciából diplomázom. Sokkal nyitottabb vagyok, és nagyon büszke, hogy iskolánkból már több mint 100 diákkal voltam külföldön.

A jövőben mindenképpen szeretnék a nemzetközi programok közelében maradni, továbbfejleszteni őket és fejlődni velük együtt. Jelenleg intézményünk Ozsváth László igazgató úr vezetésével dolgozik az ECVET ASSET programon, amit bár a franciák koordinálnak, a munkanyelv az angol, ezért a francia diplomám után gőzerővel nekilátok angolt tanulni.”

15 ÉVES A LEONARDO

FOTÓPÁLYÁZAT

Pincérkedtél Németországban? Autókat szereltél Franciaországban? Esetleg nővérként dolgoztál egy angliai kórházban? Mutasd meg képeinkben, mivel töltötted külföldi szakmai gyakorlatodat!

A Leonardo program 15. születésnapja alkalmából a Tempus Közalapítvány fotópályázatot ír ki, melynek célja, hogy a képeiden keresztül bemutathasd, hogy a Leonardo program milyen élményekkel és tapasztalatokkal járult hozzá a szakmai, nyelvi és egyéb készségeid fejlődéséhez.

KI VEHET RÉSZT A PÁLYÁZATON?

Ha az elmúlt 15 év során valamilyen formában részt vettél a Leonardo programban, akkor várjuk róla képeid.

A részletes pályázati feltételek a www.tka.hu honlapon találhatóak. Kérjük, pályázás előtt figyelmesen olvasd el őket!

DÍJAZÁS

A fotópályázat első 3 helyezettje tárgyjutalomban részesül.

A legjobb képeket kiállításon mutatjuk be a 2010 októberében tartandó születésnap rendezvényünk keretében.

Pályázati határidő: 2010. június 30. (a postára adás, illetve az elektronikus változat e-mailben való beérkezésének határideje)

A pályaműveket postai úton kérjük eljuttatni a Tempus Közalapítvány címére:

1438 Budapest 70, Pf. 508., e-mailen pedig a julia.kertes@tpf.hu címre.

A borítékon, illetve az e-mail tárgyában kérjük feltüntetni a „Leonardo 15 fotópályázat” jelígt.

Felichan
Naskightagon!
(Happy Birthday
in Esperanto)

GRUNDTVIG

Tillykke med
fodselsdagen!
(Happy Birthday
in Danish)

Chestit Rojden
Den!
(Happy Birthday
in Bulgarian)

Tinikorba ért a kisöreg, avagy 10 éves a GRUNDTVIG

„Az az igazi tanítás, ami
megérinti az életet!”
(kínai közmondás)

Mikor dolgoztál a Grundtvig programban és milyen feladataid voltak?

Kurucz Katalin: 1998–2006 között foglalkoztam a Grundtviggal. Évekig koordináltam az akkor még Felnőttoktatás névre hallgató programot, de aztán időhiány miatt átadtam a közvetlen feladatokat egy kollégámnak 2001-ben. Csoportvezetőként összesen 8 évig voltam felelős ezért a területért.

Deák Sarolta: 2003 júliusától 2004 májusáig vittem a Grundtvigot programkoordinátori beosztásban. Feladataim a Grundtvig program minden részletét lefedték: információs kampány, pályázatírói tanácsadás, bejövő pályázatok értékelése, együttműködés más nemzeti irodákkal és az Európai Bizottsággal, beszámoló értékelése, éves beszámoló megírása, disszemináció, monitoring.

Képe-Holmberg Mónika: 2003 júniusától dolgozom az Európai Bizottság tisztviselőjeként. A Grundtvig programmal, felnőtt-

Mennyi a különbség 18 és 222 között? Vagy 65 330 és 1 073 980 között? Hát persze, hogy 10! Ma már szinte hihetetlennek tűnik, hogy a Grundtvig program első évében, 2001-ben összesen 18 Grundtvig pályázat érkezett be a Tempus Közalapítványhoz, míg 2009-re ez a szám 222-re növekedett. Hasonlóan változott a program költségvetése is, ami az első évben 65 330 euró, 2009-ben pedig több mint egymillió euró volt.

Ezekből a hatalmas különbségekből talán érzékelhető, hogy mennyire nehéz feladat volna összefoglalóan írni az elmúlt tíz évről és annak eredményeiről. A kezdetek nagyon nehezen vethetőek össze azzal, amivé a Grundtvig változott, nemcsak méretében, de tartalmában, hatásában is. A hosszú, számokkal és pályázati akciók nevével sűrűn teletűzdelt történeti áttekintés helyett inkább megkérdeztem néhány régebbi és jelenlegi kollégát, hogy amikor ők dolgoztak a programban, akkor milyen volt a Grundtvig és mire emlékeznek szívesen ebből az időszakból. Azt remélem, hogy az így keletkezett mozaikból egy másik, személyesebb, élményeken és benyomásokon alapuló képet kaphatnak olvasóink – akik közül sokan talán maguk is rendelkeznek személyes élménnyel a Grundtvigról.

kori tanulással, egész életen át tartó tanulással 2003 júniusa és 2008 decembere között foglalkoztam az Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatóságán. Így ha nem is a program indulásakor, de a program első éveiben csatlakozhattam egy kicsi, de nagyon dinamikus csoporthoz. Első feladatomban az európai együttműködési projekteket, majd a hálózatokat követtem, és jó egy évig koordináltam a Grundtvig munkacsoportot, amely a Socrates Bizottság munkacsoportjaként működött. A Grundtvig Munkacsoport nemcsak a Grundtvig program kialakításában és megvalósításában látta el tanácsokkal az Európai Bizottságot, hanem az akkoriban formálódó felnőttoktatási, felnőttkori tanulási szakpolitika irányát is megadta. A szigorúan vett programmenedzsmentet 2007 januárjában cseréltem fel „policy menedzsmentre”, ekkortól csak szakpolitikával foglalkoztam. Egyik szerzője voltam a Bizottság felnőttkori tanulásról kiadott első közleményének, amely a 'Tanulni sohasem

késő' alcímet viselte, és az azt követő cselekvési terven is aktívan dolgoztam. Ezért is mondhatom bátran, hogy a felnőttkori tanulásról szóló közlemény nem született volna meg, ha nincs előtte a Grundtvig program és nincs az a sok-sok lelkes projektkoordinátor, aki a tanulási kapcsolatokat vagy valamelyik más akció révén a programot sikerre vitte.

Fekete Éva: 2007. márciusától dolgozom a Tempus Közalapítványnál, 2008 elejétől foglalkoztam a felnőttoktatási mobilitás pályázattípussal, 2009 januárja óta pedig teljes munkaidőben grundtvigozom.

Jó (volt) a Grundtvigban dolgozni?

Kurucz Katalin: A felnőttoktatás mindig is „a szívem csücske” volt. Eleinte egy Magyarországon szinte ismeretlen, de legalábbis abban az időszakban (azaz a rendszerváltás utáni évtizedben) nagyon elhanyagolt terület volt. Szimpatikus volt az, hogy kimondott célja

volt a második esély biztosítása a társadalmilag marginalizált tanulói csoportok részére. Az oktatás legtöbb szereplője számára ismeretlen volt az EU ide kapcsolódó gondolatmenete, így érdekes volt egy újfajta nézőpontot megismerni és terjeszteni. Például arra gondolok, hogy a legtöbb ember örült, hogy végre kikerülhet az iskolapadból, és legszívesebben soha nem tért volna vissza. A Grundtvig ennek pont az ellenkezőjét szeretné elérni, és a rugalmas tanulási lehetőségek támogatásával helyreállít(hat)ja a tanulás jó hírnevét. Ezt azért tartom nagyon fontosnak, mert szerintem például az, hogy a szülők tanulnak, visszahat az iskolás gyerekek hozzáállására, teljesítményére is, így közvetve az egész oktatási rendszer eredményességére.

Jó volt a Grundtvigban dolgozni azért is, mert nagyon sok érdekes, elkötelezett és kreatív emberrel találkoztam itthon és külföldön is, akiknek nem mindegy, hogyan alakul a körülöttük élő emberek sorsa.

Deák Sarolta: Nagyon szerettem a Grundtvig programmal foglalkozni, mert a pályázatok alacsonyabb száma miatt jól áttekinthető volt, minden készülő és futó projektet figyelemmel tudtam követni, részletesen ismertem a pályázatok tartalmát, és a legtöbb pályázóval jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani. Érdekesnek találtam ezt a feladatot azért is, mert rendkívül sokszínű pályázói körrel dolgozhattam együtt, és a pályázatok témája is nagyon változatos volt.

Az is nagyon pozitív volt, hogy a nemzeti irodák akkori Grundtvigos munkatársai egy nagyon összetartó és hihetetlen lelkes csapatot alkottak.

Képe-Holmberg Mónika: A Grundtvig programban mindig öröm volt dolgozni. A napi irodai munkának persze része volt a sok adminisztráció, a szoros határidők, de a kiváló csapatmunka és a lelkes vezetés ezt feledtette. Nagyon jó volt a nemzeti irodákkal együtt dolgozni és együtt gondolkodni. A 2007-2013-as Grundtvig program kidolgozása komoly feladat volt és a munkában óriási szerepet vállaltak a nemzeti irodáknál dolgozó munkatársak is. Persze a legnagyobb öröm mindig a projektekkal, koordinátorokkal való találkozás volt, egy-egy konferencia, látogatás vagy partnerkereső szeminárium során.

Fekete Éva: A program célcsoportja igen színes, ami a mindennapi munkát is változatossá teszi, főleg az egyéni pályázattípusok esetében. Szeretek a Grundtvig programban dolgozni, mert sok érdekes témába

nyerhetek betekintést, például a beszámoló és a monitoring látogatások kapcsán.

Mi a legkedvesebb emléked?

Kurucz Katalin: Az a belga–olasz–magyar projekt, ami a fotózás segítségével adott lehetőséget a felnőtt tanulók számára, hogy megismerjék a környezetüket és új közösségi kapcsolatokat alakítsanak ki. Ezt a projektet elég szorosan nyomon követtem.

Képe-Holmberg Mónika: Elsősorban vicces történetek jutnak eszembe. Sok leendő pályázó gondban volt a Grundtvig név helyesírásával, volt olyan is, aki megkérdezte, van-e valami kapcsolat a program és a Grundtvig televízió között. Viszont sokan nagyon gyorsan megtanulták és eligazodtak a programkódok között, én meg eleinte csak kapkodtam a fejemet, amikor beszámoltak, egy-egy sikeres Grundtvig 4.1 vagy a Grundtvig 1.1. projektről. Személyes élmény, hogy kezdő Grundtvigosként néhányszor szinte szemrehányó megjegyzést is kaptam rendezvényeken, hogy miért egy ilyen fiatal lány képviseli az Európai Bizottság részéről a felnőttoktatási programot.

Szerinted mi volt a Grundtvig erőssége, amikor Te dolgoztál a programban?

Kurucz Katalin: Az, hogy a legkülönbözőbb területekről érkeztek projektervek, az állampolgári tudat erősítésétől (például az adott városban található utcanévtáblák feldolgozása segítségével) az írás-olvasás tanításáig (akár Afrikából Franciaországba illegálisan bevándorolt nők számára). Emlékezetes számomra a hosszú távon munkanélküli férfiak számára indított motoros-szán-szerelési tanfolyam is Finnországban – ennek az volt a célja, hogy újra megszeressék velük a tanulást (ugyanazt Magyarországon munkanélküli férfiaknak szóló főzőtanfolyammal érték el).

Deák Sarolta: A felnőttoktatás közösségi meghatározása lehetővé tette, hogy rend-

kívül sokféle pályázó számára elérhető legyen a Grundtvig.

A program erőssége még, hogy támogatta a nem szigorúan véve „szakmai ismeretek” elsajátítását, úgy mint a kreativitás, aktív állampolgárság, alapkészségek, és mint ilyen, szélesítette az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférők célcsoportját, pl. fogyatékkal élők, migránsok, időskorúak is bekapcsolódhattak, miközben nagy mértékben teret engedett az innovációnak. Szerintem a program ezáltal a nem formális és az informális képzést egyéb közösségi oktatási programokkal összehasonlítva nagyon nagy arányban támogatta.

Képe-Holmberg Mónika: A Grundtvig azokhoz is elvitte a tanulás szeretetét, akik korábban esetleg kirekesztve érezték magukat. Ha úgy tetszik, ez a program ott kezdődik, ahol a többi oktatási, képzési program végét ér.

Fekete Éva: Szerintem a program erőssége a sokszínűségében rejlik. A jelenlegi pályázattípusok rengeteg jó lehetőséget biztosítanak felnőttoktatással foglalkozó szervezeteknek nemzetközi együttműködések megvalósítására és felnőttoktatási szakembereknek szakmai fejlődésre.

Ha Te fújnád el a szülinapi gyertyákat, mit kívánnál a Grundtvignak a következő 10 évre?

Kurucz Katalin: Egy kevésbé bonyolult nevet, és sok sikeres, újonnan érkező pályázót.

Deák Sarolta: Még legalább tízszer tíz évig éljen a Grundtvig!

Képe-Holmberg Mónika: A Grundtvignak további sok-sok tíz évet kívánok. A következő tíz évre több pénzt az Unió költségvetéséből, még több lelkes pályázót és még több részt vevő országot.

TURÓS ÉVA
Grundtvig programkoordinátor

Önnek mi a legemlékezetesebb Grundtvig élménye?

A Grundtvig program sokat fejlődött és változott az elmúlt évtizedben. A program sikeréhez elsősorban maguk a pályázók, résztvevők járultak hozzá. Ha Ön is szeretné megosztani velünk a Grundtviggal kapcsolatos élményeit, emlékeit, kérjük, írja meg őket a grundtvig@tpf.hu címre. Az üzenetekből, élményekből válogatást készítünk és azt honlapunkon közzétesszük. Az elkövetkező évekre pedig reméljük, hogy még teljesebb és színesebb lehetőségekkel tudjuk majd várni mindazokat, akik szívesen vennének részt a felnőttoktatás megújításában, vagy egyszerűen csak tanulni szeretnének.

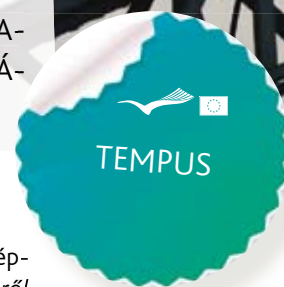
Húsz éves a TEMPUS program

HIHETETLEN, DE A TEMPUS PROGRAM IDÉN 20 ÉVES! A PROGRAMOT 1990-BEN, NEM SOKKAL A VASFÜGGÖNY ÉS A BERLINI FAL LEOMLÁSA UTÁN ALAPÍTOTTÁK AZZAL A CÉLLAL, HOGY SEGÍTSÉK A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI ÁLLAMOK ÁTALAKULÁSÁT MODERN ÉS VIRÁGZÓ DEMOKRÁCIÁVÁ. AZ 1990-ES ÉVEK KÖZEPÉN, A SZOVJETUNIÓN ÉS JUGOSZLÁVIA FELBOMLÁSÁVAL A PROGRAMOT KITERJESZTETTÉK AZ UTÓDÁLLAMOKRA. MAJD AZ EZREDFORDULÓN – A PROGRAM FENNÁLLÁSÁNAK TIZEDIK ÉVFORDULÓJA UTÁN – A KELET-KÖZÉP-EURÓPAI ÁLLAMOK, RÉSZBEN A PROGRAMBAN VÉGREHAJTOTT REFORMOKNAK KÖSZÖNHETŐ UNIÓS CSATLAKOZÁSI TÁRGYALÁSOK MEGKEZDÉSÉVEL TELJESEN ÚJ SZEREPBEN TALÁLTÁK MAGUKAT: TAPASZTALATAIKKAL IMMÁRON ŐK IS SEGÍTHETÉK AZ EU PARTNERORSZÁGAINAK MODERNIZÁLÁSÁT.

Közben a program is alapvető változáson ment keresztül, amit leginkább Renato Girelli, az Európai Bizottság képviselőjének a Tempus 10. születésnapján elhangzott szavaival lehet visszaadni: *„Nem csupán egyszerű segítségről van szó a partnerországok számára. A Tempus hálózatokat épít ki, elősegíti a mobilitást és a tapasztalatcserét, és mindenekelőtt fejleszti a tudományos életet a felsőoktatásban. [...] A cél nem csak az Európai Unió anyagi támogatásának elnyerése, hanem az együttműködés és a közös tevékenységekből eredő kölcsönös haszon. Ez jelenti a program tulajdonképpen sikerét, mert itt elsősorban nem a tananyagok, a tudás és tapasztalatok átadásáról van szó, hanem a közös tevékenységekről.”*

Ezek a közös tevékenységek akkor már 10 éve jelen voltak Magyarországon, és azóta is működnek, lehet, hogy nem a Tempus programon belül, de az Erasmusban mindenképpen. Ismét a Tempus 10. évfordulóján elhangzottakat idézem: *„Az egyetemek együttműködése dialógust kezdeményezett és nem csupán kézzelfogható eredményeket ért el, hanem magát a folyamatot is megváltoztatta, megteremtette az együttműködéshez szükséges infrastruktúrát és szolgáltatásokat. A tantervek korszerűsítése, az új tananyagok kifejlesztése, a laboratóriumok felállítása és az újszerű tevékenységek elindítása jelentik a kulcsot egy új környezet létrehozásához, és azon lehetőség megteremtéséhez, hogy emelkedjék a felsőoktatásban egyre nagyobb számban részt vevő fiatalok képzési lehetőségeinek a színvonala. A felsőoktatási rendszer nem csupán az adott ország gazdaságát szolgálja, hanem egyszersmind a jövő formálóját készíti fel.”*

Bár Magyarország szerepe alapvetően megváltozott a Tempus 20 évében, érdemes feleleveníteni, hogy partnerorszádként milyen eredményeket ért el a magyar felsőoktatás a program segítségével. 1990 és 2000 között 117,9 millió ECU támogatással közel 500 projektben vettek részt magyar egyetemek, főiskolák. 10 111 magyar oktató és 7777 magyar hallgató vehetett részt külföldi részképzésben vagy szakmai tanulmányúton, míg 7794 hallgató és oktató érkezett Magyarországra. Ezeket az eredményeket csak az Erasmus program tudta meghaladni.

Részvétel a Tempus programban 1990-2006 között EU-országoként és intézményként

Ország	Tempus projektek száma	Ország	Tempus projektek száma
Egyesült Királyság	2 256	Portugália	364
Németország	1 830	Csehország	359
Franciaország	1 811	Svédország	352
Lengyelország	1 284	Dánia	331
Olaszország	1 083	Szlovákia	324
Magyarország	943	Írország	302
Románia	900	Finnország	256
Belgium	890	Litvánia	142
Hollandia	874	Szlovénia	135
Spanyolország	787	Lettország	113
Bulgária	657	Észtország	106
Görögország	515	Luxemburg	11
Ausztria	394	Málta	8

Intézmény	Helyezés	Tempus projektek száma
Genti Egyetem, Belgium	1	179
Londoni Egyetem, Egyesült Királyság	2	147
Debreceni Egyetem	3	123
Leuveni Katolikus Egyetem, Belgium	5	112
Eötvös Loránd Tudományegyetem	6	109
Bécsi Műszaki Egyetem	7	99
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	9	94
Varsói Műszaki Egyetem, Lengyelország	10	89
Pécsi Tudományegyetem	12	87
Szegedi Tudományegyetem	14	83
Budapesti Corvinus Egyetem	19	74
Szent István Egyetem	32	56

2004 óta már uniós tagként továbbra is aktív szereplőknek mondhatók a magyar felsőoktatási intézmények, sőt, a térség, illetve az egész EU legaktívabbjai. Jelenleg is több projekt zajlik magyar koordinációval vagy partnerséggel, különösen a Nyugat-Balkánon és a kelet-európai régióban. Ám közelről sem mondható el, hogy a Tempus IV minden lehetőségét kihasználnánk: egy-egy úttörőtől eltekintve a mediterrán régióval vagy Ukrajnával kapcsolatos együttműködések még kiaknázatlan lehetőséget tartogatnak a magyar felsőoktatási intézmények számára.

A programról bővebben tájékozódhat honlapunkon a www.tka.hu >> Pályázatok >> Tempus útvonalon vagy a www.eacea.ec.europa.eu/tempus oldalon.

DOBOS GÁBOR

A TEMPUS 20 ÉVE

► 1990

Július 1.: Az Európai Tanács elindította a Tempus első, ötéves szakaszát (Trans-European Mobility Programme for University Studies). Partnerországok: Csehország (1993-tól Csehország és Szlovákia), Lengyelország, Magyarország

► 1991

Bulgária, Románia és Jugoszlávia bekerült a Tempus programba (utóbbi csak erre az évre).

► 1992

Albánia, Észtország, Lettország, Litvánia, Szlovénia partnerországok lettek.

► 1993

Április 29.: Az Európai Tanács döntött a Tempus második szakaszáról, amely 1994-ben kezdődött és négy évre szólt. A programba bevonták Fehér-Oroszországot, Oroszországot és Ukrajnát.

Július 1.: Elkezdődött a Tempus II. Kazahsztán, Kirgizisztán, Moldova és Üzbegisztán a partnerországok közé került.

Azerbajdzsán, Grúzia, Mongólia és Örményország belépett a programba.

A Tempus II-t meghosszabbították 2000-ig, Bosznia-Hercegovinát, Macedóniát, Tádzsikisztánt és Türkmenisztánt felvették a partnerországok közé.

► 1999

Április 29.: Az Európai Tanács döntött a Tempus III elindításáról, a 2006-ig tartó szakaszban a kelet-közép-európai államok már mint tagjelöltek vehettek részt.

Július 1.: Elindult a Tempus III

December 5.: A programot módosították, Horvátországot és Jugoszláviát felvették a partnerországok sorába.

► 2002

Június 27.: A Tempus programot kiterjesztik a mediterrán régióra.

Január: elindult a Tempus IV 2013-ig szóló szakasza. Izrael csatlakozott a programhoz.

Horvátország tagjelöltségével megszűnik partnerország lenni. Líbia csatlakozott a programhoz.

● Óvoda és iskola közötti átmenet

Minden család életében nagy változás, amikor a gyermek elballag az óvodából és átlépi az iskola küszöbét, hiszen ezzel új élet kezdődik számára. Felmérések igazolják, hogy az iskolakezdesre az elemi alapkészségek kialakulnak, és jelentős fejlettségbeli különbségek lehetnek az azonos életkorú gyerekek között, amiket csak fokozott erőfeszítéssel lehet kiegyensúlyozni a későbbiekben. Az utóbbi két évtizedben a kisgyermekkorú nevelés jelentősége felerősödött nemzetközi és hazai szinten egyaránt. A 2011-es magyar EU-elnökség ideje alatt a kisgyermekkorú nevelés és gondozás az oktatási terület egyik prioritása lesz. A Bölcsék Tanácsa „Szárny és teher” című ajánlása szerint az oktatási rendszer legfontosabb szereplői a kisgyermekkel foglalkozó pedagógusok, óvodapedagógusok. A magazin fókusz-témájához kapcsolódva, összeállításunkban az óvoda-iskola átmenetről, tapasztalatokról alkotott véleményekből válogattunk.

Dr. Kende Anna egyetemi oktató,
Károli Gáspár Református Egyetem
Pszichológiai Intézete

Az óvoda-iskola átmenet nem a gyerekek, hanem az intézmények problémája. A zökkenőmentesség azon is múlik, hogy az intézmények el tudnak-e szakadni attól a felfogástól, hogy a gyerekekben egy 6 vagy 7 évest, illetve elsőt vagy másodikost lássanak. Az „átlagos gyerek” elvárása elfedi a gyerekek egyéni értékeit, egyéni sajátosságait és igényeit, így az átmenet küzdelemmé válik mindazoknak, akik számára nehéz megfelelni az átlagosság igényének. Az átmenet segítéséhez komoly intézményi együttműködés kell és az, hogy a tanítók és óvodapedagógusok elismerjék egymás kompetenciáit, és átengedjenek bizonyos feladatokat egymásnak akkor is, ha az a gyerek éppen még nem iskolás vagy éppen már nem óvodás. Az iskolakezdes későbbre tolása viszont csak egyéni esetekben jó megoldás, mint általános és széles körben elterjedt gyakorlat káros a közoktatás színvonalára nézve.

Dr. Bakonyi Anna pedagógiai szakértő,
Budapesti Korai Fejlesztő Központ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramját 2009. október 20-án módosították. A program az eddigi megfogalmazásnál is határozottabban foglal állást az óvoda-iskola átmenet kérdéséről: az iskolába óvodás gyermek megy. Tehát, az óvodának nem feladata az iskolába lépő gyermeket iskolás szintre felkészíteni, sem ismeretek, sem pedig képességek és készségek értelmében. Az óvodás gyermek fő tevékenysége a játék, kiemelten a szabad játék. Ezt a tevékenységét egészíti ki a tanulás, amely éppen úgy, mint a játék, cselekvő, utánpótláson alapuló, aktív problémamegoldásra készítő, a gyermek kíváncsiságára épülő. Mindezek egyéni módon alakulnak az egyes gyermekek fejlődése során, ezért a nevelés akkor hatékony, ha differenciált. Az óvoda megalapozza azokat a készségeket, amelyek az iskolai élethez szükségesek. Az iskola azt teheti az átmenet könnyítése érdekében, hogy a differenciálást folytatja, tehát az egyéni képességekre épít, csoportmunkát, kooperatív tanulásszervezést alkalmaz, figyel az egyéni visszacsatolásra, folytatja a cselekvő gondolkodáson alapuló problémamegoldó helyzetek teremtését. Összességében: mindkét intézmény a gyermeki kompetenciák kibontakoztatását segíti.

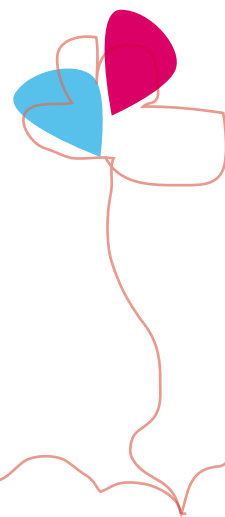
Marton Béláné tanító, Irinyi János Általános Iskola és AMI, Balatonfűzfő

Iskolánk gyümölcösöző kapcsolatot alakított ki az óvodával, hogy minimálisan csökkentsük az átmenet nehézségeit. Igyekszünk fenntartani az óvodából hozott beszélőkedvet a mindennapos beszélgető körrel, mesehallgatással. Maximálisan figyelembe vesszük, hogy minden kisgyerek külön egyéniség, és ezt erősítjük egyéni sajátosságai elfogadásával. Nagyon sok dramatikus játékot játszunk, ezáltal is fejlesztjük kommunikációs kedvüket. Akárcsak az óvodában, az iskolában is változatos tevékenységek segítségével szerzik tapasztalataikat az őket körülvevő világból, hogy észrevegyék az egyszerűbb összefüggéseket. A tanórák változatosak, a különféle nagymozgások alkalmazásával, a játékosan együtt tanulással észre sem veszik a gyerekek, hogy már vége is az órának.

Németh Zoltánné óvodapedagógus, Rozgonyi Óvoda, Nagykanizsa

A szociális és környezeti hatások jelentős változásokat hoztak a gyermeki fejlődésben. Egyre többször kell igénybe venni fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus segítségét az óvodai szakemberek mellett, a részfunkciókban való lemaradással küzdőknél. Az óvodai napirend hozzájárul a gyerekek egészséges biológiai és pszichológiai fejlődéséhez. A megismerésben feltétlenül a természetes kíváncsiságra és az érzelmekre alapozunk, így segítjük a gyerekeket abban, hogy a tudást maguk szerezzék meg, és ez örömforrássá váljon számukra. Az egyéni fejlettségi szint figyelembevételével, esetenként differenciált foglalkozásokon keresztül, sikerélményekhez juttatjuk a gyermekeket. Változatos programokkal – múzeumlátogatás, bábelőadás, kirándulás – biztosítjuk látókörük bővítését. Így a gyerekek aktív, élő közösség résztvevőivé válnak, a pozitív átélésekkel elfogadó, segítő, együttműködő szemlélet kialakítására törekszünk. Bevonjuk a szülőket, érdekeltté tesszük őket a nevelés céljainak elérésében. Felhívjuk a figyelmüket arra, hogy már az óvodai időszakban is beszélgessenek legalább fél órát esténként, így elkerülhető a későbbi bezárkózás, a problémák megbeszélése „helyes útra” tereli a gyereket, és egyben elősegíti az iskolai életre való felkészülést.

Orbán Józsefné tagozatvezető, Deák Ferenc Általános Iskola, Barcs

Az óvodából az iskolába való átmenet hirtelen váltást jelent a gyermekek számára még akkor is, ha felkészítjük őket rá. Iskolánknak jó kapcsolata van az óvodákkal, ahonnan a gyerekek érkeznek. A nagycsoportos óvodásokkal már tanév közben felvesszük a kapcsolatot. Ezekre a programokra részletes terveink vannak, melyeket munkacsoport dolgoz ki az adott tanévre. Ősszel az óvó nénik meglátogatják volt óvodásaikat, majd szakmai megbeszélést tartanak az első osztályos tanító nénikkel. Következő alkalommal a Márton-napi felvonuláson veszünk részt, melyet megelőz a lampionkészítés. Decemberben iskolánkba látogatnak az ovisok télapózásra, itt találkozunk az elsősökkel, akik műsorral, maguk készítette ajándékkal és közös játékkal várják őket. Az iskolában folyó munkáról nyílt foglalkozásokon nyújtunk képet a tanító nénik vezetésével. Ezekon, például a tavaszi Iskolahívogatón vagy a játékos interaktív foglalkozásokon az ovisok szüleikkel együtt vesznek részt. A szülők számára áprilisban nyílt napokat szervezünk, ahol megismerhetik a leendő elsős tanító néniket és módszereiket. Ezek fontos találkozások a leendő elsős szülők és gyermekeik számára is, hogy az iskolai életről valós képet kapjanak, és bizalommal forduljanak a tanító néni és az iskola felé. Mindezekkel azt szeretnénk elérni, hogy leendő tanulóink már ne ismeretlenül és félve lépjenek át az iskola küszöbét.

Kovács Gabriella, tanítónő

Az iskolába lépés mindig izgalmas, komoly, néha ijesztő esemény egy kisgyermek életében. Ennek megkönnyítése érdekében már tavasszal megkezdem az ismerkedést leendő első osztályosaimmal. Meglátogatom őket az óvodában, ők is eljönnek az iskolába néhány órát megnézni, és 2-3 délután játszunk, énekelünk, kézműveskedünk együtt. Nyugodtabban telik a nyár, ha a kicsik már tudják, melyik terembe fognak járni, milyen a tanító néni, milyenek a leendő osztálytársaik. Szeptember elsején ajándékkal várjuk az elsősöket. Az első hónapban az ismerkedése a főszerep. Sok-sok játék és érdekes feladat segítségével feltérképezem, ki milyen ismeretekkel, esetleg hiányosságokkal érkezett. A 45 perces óra ránk nézve is kötelező, de mindig van lehetőségem arra, hogy 10-15 percenként váltogassam a padban ülő, elmélyült figyelmet igénylő feladatokat a játékos, mozgásos feladatokkal. Kora ősszel akár az udvarra is kiszaladhatunk óra közben egy játék erejéig. Ha a kooperatív technikákat már a kezdetektől alkalmazzuk, akkor a közös feladatmegoldás során csak úgy repül az idő. Fontos az is, hogy akik gyorsabban megoldják a feladatokat, azok kapjanak időkitöltő feladatot, és ne unatkozzanak. És ha mindezek mellett sikerül elegendő pozitív visszajelzést adnom a gyerekek tevékenységéről, akkor hamar megérik, hogy iskolába járni és tanulni jó dolog.

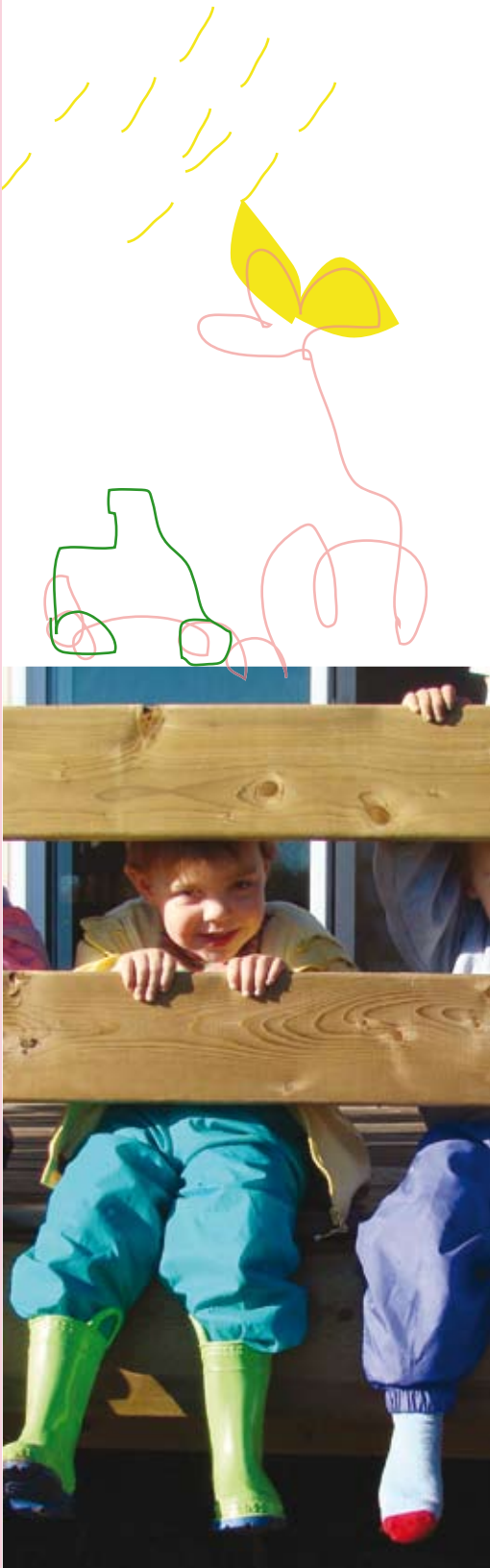

Tordai Péter, szülő

Az óvoda akkor tudja leginkább segíteni az iskolára való felkészítést, ha megmarad óvodának – és nem lesz előrehozott iskola. Játsszanak sokat, tanulnak verseket, dalokat, sajátítsák el a közösségi viselkedés szabályait. Az persze fontos, hogy az utolsó évben már legyenek kötöttebb foglalkozásaik is, de csak fokozatosan, kézműveskedjenek, rajzoljanak, használják a kezüket, ezáltal készüljenek az írásra. De ne tananyagot tanuljanak, ne legyenek hosszú foglalkozásaik, és ha tanulnak is, azt is játékosan tegyék.

Mi is azt a nézetet vallottuk, hogy az ember nem óvodát választ, hanem óvónőt. Messze elkerültük azokat a helyeket, ahol a gyerekek figyelmét videózással akarták lekötöni, és kaptunk helyette sok zenét, együtténeklést, táncot, játékot, szerepléseket és a nagy csoportlétszám ellenére is olyan személyre szóló figyelmet és szeretetet, ami kezdettől fogva megszerettette az óvodába járást. Ennél jobb felkészülés aligha szükséges az iskola előtt.

CSEH TÍMEA

„EZT A KORT NEM LEHET MEGISMÉTELNI”

A KISGYERMEKKORI NEVELÉS MEGHATÁROZÓ SZEREPLŐI AZ ÓVODÁK, ÉS AZ OTT DOLGOZÓ PEDAGÓGUSOK. HOGYAN TUDNAK MANAPSÁG AZ INTÉZMÉNYEK ALKALMAZKODNI A MEGVÁLTOZOTT KÖRÜLMÉNYEKHEZ, AZ ÚJ FELADATOKHOZ, A SZÜLŐK IGÉNYEIHEZ? MILYEN ÉRTÉKEKET KÖZVETÍTENEK AZ ÚJ GENERÁCIÓK SZÁMÁRA? TÖBBEK KÖZÖTT EZEKRŐL A KÉRDÉSEKRŐL BESZÉLGETÜNK **BENYECZKÓNÉ JUHÁSZ KATALINNA**L, A TATABÁNYAI TURUL ÓVODA VEZETŐJÉVEL.

Mitől jó ma egy óvoda?

Ezt a kérdést mi is minden évben feltesszük magunknak, leginkább akkor, amikor a szülők az óvodai felvételi előtt felkeresik az intézményt. Azt gondolom, hogy a mai szülőktársadalom sokkal alaposabban tájékozódik; megnézi az intézményeket, és ha lehet, azon belül is pedagógust választ, mert azt szeretné, hogy ebben a 3-4 éven át tartó nagyon fontos életszakaszban megbízható, jó helyre hozza a gyermekét. Manapság, amikor a szülők az intézmény helyi nevelési programjáról, az abban foglaltakról is gyakrabban érdeklődnek, rendre előkerül az a kérdés, hogy milyen jellegű plusz szolgáltatást, fejlesztést tudunk nyújtani a kicsik számára, miben tudjuk másképp nevelni a gyermekeket. Ilyenkor mindig elmondom, hogy biztos látta: óvodába hozta a kicsit, tehát szeretünk sokat mesélni, sokat énekelni, verselni, játszani a gyerekekkel, és mindezt szép, esztétikus környezetben tesszük, magas szinten képzett pedagógusokkal. Ez az alap, amit az Óvodai nevelés országos alapprogramja is meghatároz. Óvodánkban

nagyobb hangsúlyt helyezünk a kompetencia alapú nevelésre, amit 2005-ben a HEFOP keretein belül a kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetésével vállaltunk. Hogy se a pedagógus, se a szülő ne ijedjen meg a kompetencia szótól, hozzáteszem, hogy minden jól működő óvoda, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkört, a benne folyó tevékenységekkel együtt, az természetes módon fejleszti a kisgyermek kompetenciáit is. Tehát ugyanazt végezzük, mint amire amúgy is hivatottak vagyunk, de egy kicsit összerendezettebben, nyitottabban. Fókuszálunk az óvodából iskolába való átmenet megkönnyítésére, az érzelmi és erkölcsi nevelésre, az egyénre szabott, differenciált pedagógiára. Ehhez jól felkészült pedagógusok kellenek, akik tudatos tervező munkájukkal tudják, hogy honnan hová szeretnének eljutni az adott korú gyermekekkel, mert az a jó, ha a kisgyermek saját magához mérten optimálisan fejlődik. Olyan óvodai közeget igyekszünk kialakítani, amiben elősegítjük azoknak a készségeknek a kialakulását, amelyek lehetővé teszik, hogy előkészítsük a gyermeket az életre, az iskola – úgy gondolom – magas elvárásokat megfogalmazó közegére. Minden szülő azt szeretné, hogy a gyermeke egészségesen és jól fejlődjön, és ennek az egész életen át tartó fejlődésnek az óvodai életszakasz csak az egyik, de nagyon fontos állomása. Ez idő alatt folyamatosan változunk, fejlődünk, minőségi ugrásokat tehetünk. A pedagógusok a diplomájuk megszerzésével jogosítványt szereznek arra, hogy ezt a fejlődést végigkísérjék, segítsék. A gyermekek azonban mindig változnak, ezáltal másfajta megközelítést igényelnek, más a befogadó és felfogó képességük, mint akár pár évvel ezelőtt. Másrészt teljesen különböző környezetből, eltérő családi háttérrel jönnek, és ha ehhez nem igazítjuk hozzá az óvodai nevelés eszközeit, céljait, anyagát, módszereit, a nevelés, az ismeretszerzés eljárásait, akkor véleményem szerint ütközni fogunk a családok elvárásaival és önmagunkkal is. Nem állhatunk meg ebben a folyamatosan változó és megújuló világban.

Mennyire fontos, hogy ez a nevelés tudatos legyen? Hogyan értelmezhetjük ezzel összefüggésben a szabad játék fogalmát?

Valóban keresztkérdés, hogy a játék ebben az értelemben szabad játék-e, miközben a játék csak szabad lehet, mert attól jó. Mégis úgy gondolom, hogy a három évesen ide kerülő gyermekek optimális légkörű pedagógiai nevelését csak így lehet biztosítani: tudatos nevelő munkával; megtervezve annak menetét, hangulatát, miliójét, módszertani kultúráját, a tevékenység módját és eszköztárát is. Nagyon fontos az is, hogy a felmenő rendszerben dolgozó óvónő páros jól ismerje a rábízott gyerekeket. Folyamatosan rögzíteniük kell, hogy mit szeretnének elérni, hol tart éppen a kisgyermek, történt-e változás a fejlődésében, az valóban fejlődés volt-e vagy stagnálás, vannak-e ennek a folyamatnak mélypontjai? Beszélünk kell arról is, hogy a gyermekcsoportok nem csak egészségesen fejlődő gyerekekből állnak. Az inkluzív pedagógiát sokszor hangoztatják manapság – tegyük fel magunknak a kérdést: valóban befogadom, elfogadom a különböző képességű, különböző háttérből érkező gyerekeket? És nem csak őket: tudom-e tolerálni az egészséges gyerekek másságát is? Tudok-e jól közelíteni hozzá, hogy az valóban az óvodai nevelés kompetencia-határain belül történjen? Mikor kell a szülőt értesítenem arról, ha valami nem megfelelően, nem jó ütemben halad? Az első ütközési pont a családdal általában az, ha jelezzük ezeket a problémákat, miközben tudjuk, hogy a készségek fejlődése nem egy vízszintesen húzott vonal mentén halad, hanem egyenetlen és egyénenként is eltérő. Úgy kell összeállítanunk az óvodai nevelés programját és az ehhez rendelt eszközöket, hogy ezek a különböző képességű és különböző szinten lévő gyerekek mind megtalálják azt a tevékenységi tartalmat, ami nekik jó.

Milyen személyiségjegyekkel kell rendelkeznie a pedagógusnak, hogy ezzel a szemlélettel azonosulni tudjon?

Bízom abban, hogy az óvodapedagógus pályát választók személyisége, attitűdje eleve humánus, gyermekközpontú, szeretetteljes és abszolút befogadó. Fontos, hogy a pedagógus tudatos személyiség legyen, aki képes folyamatosan megújulni, fejlődni, mert a mai világban nem könnyű ezt a hozzáállást szinten tartani. Amíg a megszokott napi ritmusban és a megszokott rutinnal csupa egészségesen fejlődő gyermekkel foglalkozunk, addig úgy érezhetjük, hogy minden nagyszerűen alakul, nincs szükség a módszertani kultúránk csillogtatására. Akkor kell a pedagógusnak mozgósítani a rejtett tartalékait, és ebből a képzeletbeli puttonyból előhúzni a speciális képességeit, amikor egy félénk, gátlásos, szorongó vagy épp deviáns viselkedésű kisgyerek érkezik közénk. A mindennapokban a befogadó pedagógia helyes értelmezését abban látom, hogy képesek vagyunk-e elfogadni azt a fajta másságot, amivel a kisgyermek a családból érkezik. Remélem, nem haragszik meg a pedagógustársadalom, ha azt mondom, hogy itt bőven van még tennivalónk. Önmagunkat, de a szülők hozzáállását is formálni kell. Találunk-e újabb utakat a problémák kezelésére, vagy csak hagyjuk, hogy ez 3-4 évig egyfajta állapot legyen, amit majd tovább hagyományozunk a következő intézménynek? Úgy gondolom, hogy a pedagógusok jogosítványa arra szól, hogy ez ne így legyen. A szemléletváltás, a folyamatos megújulás egyre nagyobb hangsúlyt kap.

Meddig tart a szülő, és meddig az óvoda felelőssége a gyereknevelésben? Hogyan lehet ezt megosztani, milyen kapcsolódási pontok lehetnek?

Az biztos nem működik, hogy nyolctól négyig az óvodapedagógus, a fennmaradó időben pedig a szülő neveli a kicsit. Abban hiszek, hogy ha a szülő egy jó és egészséges környezetben tudja a gyermekét, akkor az ennek nyomán kialakuló bizalom, és egyfajta bölcs kompromisszum óriási hozadéka az együttműködésnek. Amennyiben a szülők és a pedagógusok közötti kapcsolat őszinte, akkor minden nehézséget, problémát, örömet meg tudnak beszélni egymással, és létrejön a közös nevező. Egyébként két párhuzamosan futó sín marad. Véleményem szerint a jól és okosan dolgozó pedagógus partneri együttműködéssé tudja alakítani a szülői kapcsolatokat. A szülőkhöz vezető út megtalálása a gyerekeken keresztül történik, és ebben értelemszerűen fontos szerepe van az óvodának. Ha a szülő azt tapasztalja, hogy a gyermeke örömmel jön, szereti az óvónőt, szívesen mesél az óvodáról otthon; vagy a szülő azt látja, hogy az óvónő gőzerővel hajt, hogy megismerhesse a rá bízott gyereket, és megtalálja hozzá a kulcsot, akkor ez egy biztos alapja lehet a későbbi szoros együttműködés kialakulásának. Ezért a bizalomért minden pedagógusnak keményen meg kell dolgoznia. Itt csak az együttnevelés működik, hiszen szinte ölből ölbe veszem át a gyereket, belelátok a család otthoni életébe, és ha megtisztel a szülő a bizalmával, olyan fontos információkat kapok, ami később rejtett tartalékot hozhat elő. Esetünkben 156 család életéért kell és szükséges felelősséget vállalni.

Milyen elvárásokkal érkeznek a szülők a beiratkozáskor? Hogyan tud az óvoda ezekre válaszolni?

A szülő jó óvodát szeretne, de hogy az elvárásait kezelni tudjuk, ahhoz a megoldásokat nekünk kell megtalálni. Azt látom, hogy több óvoda úgy kíván megfelelni a társadalmi igényeknek, a szülői „nyomásnak”, hogy nem az óvodai nevelés eredményeit teszi a palettára, hanem szinte felsorolja, hogy náluk mi minden történik (jó esetben délután, de több intézményben délelőtt, az óvodai pedagógiai feladatok ellátása mellett {helyett?}) külső szakemberek bevonásával. Pedig ha az óvodai nevelés megfelelő minőségű, akkor nincs szükség külön fejlesztő programokra. Egy időben mi is azon a veszélyes mezsgyén jártunk már, aminek szakadékába nagyon sok óvoda belezuhan. Nagyon tiszteltem a szülőket, de az óvodával szembeni túlzott elvárás talán egyfajta kényelemből is fakad: elégtse ki az óvoda azokat az igényeket, amit szülőként kellene biztosítanom a gyerekeknek, és mindez lehetőleg az óvodai nevelési idő alatt történjen. Még egy fontos kérdés: ezek a tevékenységek, programok a gyereket szolgálják, vagy csak szülői elvárásként fogalmazódnak meg? A mi esetünkben felmértük, hogy az óvodai nevelés alapfeladatain túl milyen jellegű feladatokat tudunk ellátni, és rögzítettük, hogy ezek a lehetőségek csak délután négy óra után elérhetők az óvoda keretei között. Például, ha igény van rá, fociedzést tart egy olyan edző, tréner, akinek pedagógus végzettsége is van. Így is vannak családok, akiket emiatt elveszítünk a beiratkozáskor, nem mindenkit nyugtat meg ez a megoldás. Amikor a szülők kérdezik, hogy van-e az óvodában idegennyelv-oktatás, elmondom, hogy nincs, de a magyarra nagyon erősen ráhajtunk...

Változott-e valami a korábbi gyakorlathoz képest abban, hogy milyen kapcsolatot alakítanak ki a szülőkkel? Hogyan próbálják segíteni a kommunikációt?

Az utóbbi években sokkal többet nyitottunk a családok felé. Korábban is tartottunk fogadóórákat negyedévente. Most már havonta tartunk fogadó délutánt. Ünnepeink is voltak, de most csaknem minden ünnepünk közös a családokkal, és az óvodai nap végén kezdődik, hogy a szülők is jelen lehessenek. A nyári záráskor kerti partikat rendezünk minden csoportnak. Azt tapasztaltuk, hogy az egy közösséghez tartozó szülők sokszor csak elfutnak egymás mellett a folyosón. A rendszeres közös rendezvények egyik nagyszerű hozadéka, hogy együtt vagyunk, ismerkedünk, beszélgetünk. Az oldottabb hangulat sokat segít az igazi párbeszéd kialakulásában. Nincsenek zárt csoportszobáink, akár le is vehetnénk az ajtókat, de néha azért kell, hogy csend és nyugalom legyen. Ez is a nyitottságunkat jelképezi. Így bármikor jön a szülő, láthatja, hogy mi történik a szobában, mit csinál az óvónő, mit csinálnak a gyerekek, nincs titok. Ezek apró dolgok, csak eddig nem fókuszáltunk rájuk.

Évszakonként hirdetünk meg nyílt napokat: meghívjuk a szülőket, nagyszülőket, időzzenek el kicsit közöttünk. Kétévente elégedettségi kérdőívet készítünk velük, amelyben megnézzük, mi az, amit hiányolnak, vagy jónak tartanak. Hol vannak azok a pontok, információk, amik továbbgondolkodásra készítetnek minket? A visszajelzéseket persze ezen kívül is folyamatosan várjuk és kapjuk: üres plakátpapírokat ragasztottunk ki mindenhová, amin a szülő bármikor otthagynak észrevételeit, gondolatait.

Melyek a legfontosabb értékek, amit az óvoda a kisgyermekkorai nevelés időszakában közvetíteni szeretne?

A jó szokásrendszer elmélyítése, a viselkedéskultúra, az együttműködési készség, tolerancia, erkölcsi-érzelmi nevelés, ezek nagyon fontos tényezők. Az értékkövető magatartást a kicsi nem tanulja, hanem másolja. Kérdés, hogy erre tényleg odafigyelünk-e a mindennapi munka során? A kisgyermek akkor is „fényképez”, információt tárol, amikor észre sem vesszük. Fontos, hogy a viselkedésben mit néz el a pedagógus, vagy mit javít, és azt hogyan teszi. Hogyan simogat, hogyan altat el... A kisgyermekkorban még a mesék által és a szülők, pedagógusok viselkedésével közvetített erkölcsi tartalom az, ami hatással van a gyerekekre. Vajon ez is a helyén van bennünk? Az érzelmeink uralják a mindennapi cselekedeteinket, így minden megnyilvánulásunkra nagyon oda kell figyelni, mert az óvónő a személyiségével nevel. Ez a munka önfegyelmet igényel, és az a jó, ha nem csak a gyerekeinket neveljük, hanem saját magunkat is. Hinni kell abban, hogy tudunk változni, fejlődni, és hogy képesek vagyunk a gyerekekkel azonos hullámhosszra kerülni. Azt szoktam mondani, az a jó, ha nem veszem észre a csoportban dolgozó felnőttet. Ha tényleg azonosul azzal a közeggel, a gyerekekkel, amelyben mozog, ha tényleg velük együtt játszik, olyan a beszéde, hanghordozása, a metakommunikációja, a mozdulatai, ami a kisgyerekeknek jó. Hogy az „úgy szeretlek, elfogadlak, ahogy vagy” attitűd abszolút hiteles legyen. És persze a legfontosabb: sokat mesélünk, énekelünk, kézműves foglalkozásokat, játékokat szervezünk. Mert ezt a kort nem lehet megismételni.

A Benyeczóné Juhász Katalinnal készített cikk teljes terjedelmében a hamarosan megjelenő *Kompetenciafejlesztés a hazai gyakorlatban* c. tanulmánykötetben lesz olvasható, mely elektronikus formában a Tempus Közalapítvány honlapjáról elérhető lesz.

B.TIER Noémi

A 7 ÉVES KORIG TARTÓ ÉLETSZAKASZ DÖNTŐ FONTOSSÁGÚ AZ ALAPVETŐ KÉSZSÉGEK ELSAJÁTÍTÁSÁBAN, AMELYBEN A CSALÁDNAK, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSNAK, A GYERMEKKEL FOGLALKOZÓ SZAKEMBEREKNEK ÉS A TÁGABB KÖRNYEZETNEK IS ÓRIÁSI SZEREPE ÉS FELELŐSSÉGE VAN. DR. VEKERDY TAMÁS PSZICHOLÓGUST, OKTATÁSKUTATÓT ERRŐL A NAGYON INTENZÍV, ÉRZÉKENY IDŐSZAKRÓL KÉRDEZTÜK.

Mit kell magával vinnie a gyereknek a családból? Mire van szüksége ahhoz, hogy később magabiztos, sikeres felnőtté válhasson?

Egy, a 90-es évek elején záruló felmérés eredményével válaszolnék, amely azt vizsgálta, hogy mi a legfontosabb tényező az életben való boldogulás szempontjából. Vajon az iskolában megtanult tananyag? Ez csak mintegy 18 százalékban játszik szerepet a sikeres felnőtté válásban! Sokkal fontosabb az EQ, vagyis az érzelmi intelligencia. Megadja-e a család az érzelmi biztonságot, elfogadja-e olyannak a gyermeket, amilyen valójában, vagy pedig tudja, hogy milyen gyermeket szeretne és megpróbálja olyanná faragni? Az el nem fogadás, a mássá formálás érzelmileg elbizonytalanít. Az érzelmi intelligencia a családban gyökerezik: élvezi-e a család a gyermeket? Igaz, hogy a gyerek lerágja a húsunkat, kiszívja a vérünket, de rengeteg örömet is jelent. Ismeri-e a család ezt az örömet, amit a gyerek nyújt számukra? Tudják-e a szülők kezelni például a testvérek közötti különbségeket? A család érzelmi biztonságának megteremtésében nem a hasznos dolgok a jók (kézmosás, lecke, stb.), hanem éppen az úgynevezett haszontalan dolgok: csiklandozom, dögönyözöm, játszom veled; picit korábban kelünk, hogy együtt tudjunk reggelizni, tehát együtt ülünk az asztalnál reggel és netán még egyszer, este is. Az érzelmi intelligenciát, az érzelmi biztonságot olyan dolgok adják, amikre talán nem is gondolnánk.

A másik fontos kérdés: van-e a gyereknek módja eleget mozogni? A göttingeni egyetem laboratóriumában egy nemrég végződött vizsgálat megállapította, hogy manapság problematikus bizonyos neuronpályák kiépülése a gyermeki agyban, mert a gyerekek nem mozognak eleget. Kevés a nagy és kis mozgás, nem elég jó a finomkoordináció. Például – idézve a vizsgálatvezető professzort – „a gyerekek nem másznak fára”. A fára mászás sokféle mozgás összerendezését igényli, gondot okozhat, ha ez hiányzik. Régen a mezőn, a nagy udvaron, az autóközlekedést nélkülöző széles falusi utcákon rengeteg mozgás volt. A gyermek 3 éves koráig tartó szakasz nagyon fontos az életében. A mozgás megelőzi, megalapozza a beszédfejlődést. A beszéd is egy mozgás: a rekeszizom, az izmocskák által megfeszített hangszálak, az ajkak, a nyelv mozgása. Ha arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért van mostanában annyi beszédhibás gyerek, miért szorulnak egyre többen logopédusra, röviden azt mondhatjuk: mert keveset és rosszul mozognak. A képernyő előtt ülő gyerekeknek nincs módja a mozgásra, ami önmagában is duzzasztja az agressziót. Nem tud játszani, nem tudja kanalizálni, levezetni az aktivitását, így feszült és agresszív lesz. A képernyő leállítja a belső képzésképzést, aminek hiányában nincs feldolgozás, a készen kapott külső kép tovább növeli ezt az agressziót. Ez is kérdés tehát, hogy milyen szerepet játszik a családban a televízió? És tovább gondolkodva: mennyire jó beszédmintát adok én,

MOZGÁS, JÁTÉK ÉS MESE

a vele élő felnőtt a gyerekeknek: vele beszélek vagy csak körülötte beszélek? Mindennap mondókázva vele, mesélve neki, vagy a képernyőre bízom? Az élő szervezet ugyanis rezonánál a másik élő szervezetre, utánozza a beszélőt, ráhangolódik (klinikai vizsgálatok szerint, miközben beszélünk egymáshoz, a hallgató beszélőszerveiben is abortív rángások futnak le).

Az anyanyelv fejlődésének alapja tehát a mozgás fejlődése?

Pontosan így van, az anyanyelv fejlődése pedig alapja a gondolkodás fejlődésének. Nem igaz az, hogy a kisgyerek már réges-rég gondolkodik, csak nem tudja elmondani. Akkor fog majd gondolkodni, amikor már beszélni tud. Az anyanyelvi mintát ebben az értelemben a család szolgáltatja. Nagyon fontos tudni azt is, hogy ez spontán tanulás révén alakul ki: a gyerek kiszolgáltatott utánzó, rá van hangolódva a környezet utánzására. Éppen ezért tilos korrigálni! Már az 1971-es magyar óvodai program is nagy jelentőséget tulajdonított az anyanyelvi fejlődésnek, és hangsúlyozta, hogy adjunk jó mintát, de ne javígtassuk a gyereket. A javíttatás kérgi hatás, a gyerek pedig még egy spontán, „kéreg alatti” beszélő. A tudatosítás, a javítás gátolja a kéreg alatti spontán, kreatív beszédimpulzusokat. Az a gyerek, aki úgy jön a családból az iskolába, hogy sokat mozgott, jól beszél, miáltal egyre jobban gondolkodik, annak minden alapot megadtunk, amit megkaphat. Semmiképpen sem kellene vele írást vagy ceruzafogást gyakorolni. Ha elég ingerdús a környezet, ami körülveszi, a gyerek magától kezd majd számolni, ugyanúgy, ahogy magától beszélni kezdett.

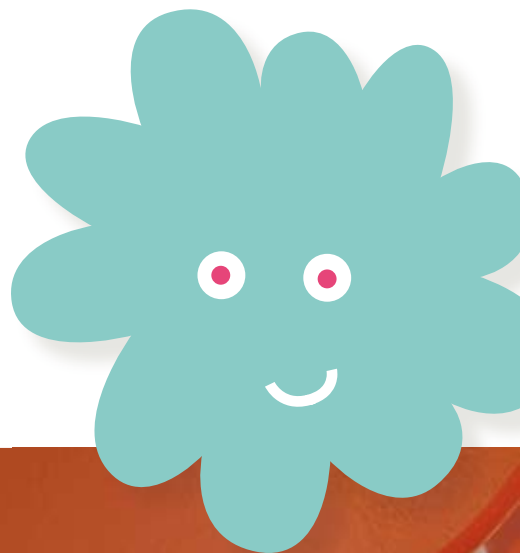
Mi történik akkor, ha a gyermek nem az ideális érzelem- és ingerdús környezetből érkezik az óvodába? Hogyan lehet ezeket a hátrányokat csökkenteni, a problémáit kezelni?

Sajnos gyakran találkozni olyan óvodás gyerekekkel, aki nem tud jól játszani, mesét hallgatni. A feloldást például ölbé vétel, a saját napjának elmesélése adhatja, amiben felismerheti önmagát. Próbálkozzunk egy egyszerű, néhány elemes mesével, vagy a szabad játék tevékenységbe való bevonással, a gyerek hamarosan rákap az ízére. Egy németországi kísérlet kapcsán, amit játékszermentes óvodának neveztek el, arra jöttek rá, hogy a különböző színes játékszerek felkeltik a gyerekek birtoklásvágyát. Ezeket a kísérlet során elvitték, a szobákban csak fahasábok és alaktalan kendők maradtak. Az első pár nap téblábolása után a gyerekek elkezdtek egymással játszani. A kapcsolatteremtés képessége azért nagyon fontos, mert személyes érzelmeket kapni, elfogadni és viszonzni érzelmileg igényessé és járatossá tesz minket, és kamaszkorban megvédi a sodródástól. A személyes érzelem mint minőség jelenik meg a gyerek érzelmi életében.

Manapság egyre nagyobb a nyomás a szülőknél, hogy a különféle fejlesztő programokkal olyan vélt vagy valós előnyhöz juttassák a gyermeküket, ami majd biztosítja számukra a jó iskolai eredményeket és később a kiváló munkaerő-piaci státuszt. Téves-e az a gyakorlat, amely a gyerek fejlődését sürgeti?

A zseniális Karácsony Sándor már a 20. század közepén megmondta – de vizsgálatokból is tudjuk –, hogy az a gyerek lesz majd a munkájában is sikeres felnőtt, aki megélhette különböző életkorait: lehetett teljes értékű kisgyerek, óvodás, szabad játékkal, mindennapos mesével, spontán utánzással; lehetett teljes értékű kisiskolás; lehetett lusta, merengő kamasz; és nem pedig az, akit felnőtt kívánalmak szerint treníroznak kisgyerekkorától kezdve.

A szülőknél fontos tudniuk, hogy az a jó, ha minél tovább őrzik meg a gyermeküket úgy, hogy a gyerek jól érezze magát a bőrében és az életben. Az öröm, a derű és az élmény ugyanis a valódi tanulás velejárója.

A Dr. Vekerdy Tamással készített cikk teljes terjedelmében a hamarosan megjelenő *Kompetenciafejlesztés a hazai gyakorlatban* c. tanulmánykötetben lesz olvasható, mely elektronikus formában a Tempus Közalapítvány honlapjáról elérhető lesz.

B. TIER Noémi

COMENIUS ÓVODÁK

A világszerte járó puli

Első alkalommal vettünk részt Comenius Iskola együttműködések keretében nemzetközi projektben, öt partnerország egy-egy óvodájával, iskolájával dolgoztunk együtt két évig angol nyelven. Az Európai Unió tagországaiban folyó nevelési-oktatási rendszer megismerésének lehetősége inspirált bennünket a részvételre, közös témáknak a környezeti nevelést választottuk.

Olyan tevékenységeket terveztünk, amelyek végigkísérik a projekt két éves időtartamát, ezek egyike volt a kert programunk, másik témánk pedig a hazánkra jellemző évszakok bemutatása. A kert program részeként az egymásnak küldött zöldségmagokat elültettük az óvodák kertjében, a gyerekek feladata volt, hogy gondozzák a kikelő növényeket. Ezáltal hasznos, új ismeretekkel gazdagodtak, új növényneveket ismerhettek meg, megtapasztalták a kertészkedés munkafázisait, így kialakult felelősségérzésük az általuk elültetett növények iránt, folyamatosan gondoskodtak azokról, és nyomon követték a növekedésüket. Amikor beértek a zöldségek, közösen szüreteltük le és fogyasztottuk el őket. A gyerekek mind a négy évszakban színes rajzokat készítettek az évszakok bemutatása kapcsán, különböző ábrázolási technikákkal, amelyek alapját a természeti jelenségek folyamatos megfigyelése adta. Ezeket összegyűjtöttük és közös évszak-naptárat jelentettünk meg. Beszélgettünk a többi országra jellemző időjárási viszonyokról, összehasonlítottuk őket a sajátunkkal.

A projektmunka során természetesen nem csak környezeti neveléssel kapcsolatos ismeretekkel gazdagodtak óvodásaink, a partnerországok bemutatására, megismertetésére számtalan egyéb módot is találtunk. Térképen megmutattuk az elhelyezkedésüket, fonal segítségével lemérhettük hazánktól való távolságukat, így az összehasonlítások, összemérések útján matematikai ismereteik is gazdagodtak. Kiszínezhették a partnerországok zászlóit, puzzle formájában ki is rakhatták azokat. Májusban az Európa-napot ünnepeltük együtt a külföldi intézményekkel, ekkor hasonló tevékenységek folytak az összes intézményben. Megkóstolhatták egymás ételeit a gyerekek, és reggel az óvodába érkezéskor különböző nyelven köszöntöttük őket, amit nagyon érdekesnek találtak, mivel óvodánkban nincs nyelvtanítás. Az ételek kapcsán közös receptgyűjteményt készítettünk a gyerekekkel, amit elküldtünk partnereinknek.

Egymás kultúrájának megismertetése volt egyik legfontosabb célunk. Skype kapcsolatot létesítettünk, és élő „adásban” mutattuk be óvodánk néptánc programját, majd a többi intézmény táncait láthatták a mi gyerekeink. Nagy élményt jelentett számukra ez a lehetőség, még sokáig beszéltek róla, és utánozni próbálták a görög, ír, francia és walesi táncokat. Egy másik alkalommal az újrahasznosítás volt a témánk, a sajtos dobozból készített ritmushangszereket és működésüket szintén a Skype segítségével mutattuk be partnereinknek.

A partnerintézmények által szervezett találkozókra csak felnőttek utaztak, de élményeinket az óvodásaink felé is közvetíteni akartuk, ezért minden ország választott egy kabala figurát, amit külföldi utazásaink során mindig magunkkal vittünk. Mi az országunkra jellemző fekete pulikutyát választottuk. Amerre jártunk, a puli velünk volt, mindenütt lefotóztuk, hogy a gyerekeknek a puli segítségével meséljük el a külföldön látottakat.

2010. március 21–26-ig óvodánk rendezte a soron következő nemzetközi találkozót. Óvodásaink végre találkozhattak azokkal az óvónikkel, tanárbaicsikkal és országai kabala figuráival, akikről oly sokat hallottak a két év során. Rengeteg színes prospektust, országai zászlait, intézményükbe járó gyerekek fényképeit is magukkal hozták. Közös beszélgetések (természetesen tolmácsolásunk segítségével), közös énekelgetések és játékok tették emlékezetessé ezt a hetet gyermekeink számára.

MATTERN EDIT projektkoordinátor
Benedek Elek Óvoda, Paks

Mesével Európában

A kistarcsai Városi Óvoda Gesztenyés Óvodája második alkalommal, öt éve vesz részt Comenius projektekben. Ez a pályázat a népmesék világán keresztül hozta meg az együttműködést a szlovák, cseh és lengyel óvodákkal. Együttműködésünk a kultúra területén lehetővé teszi a részt vevő gyermekek és pedagógusok számára egymás tradícióinak, hagyományainak, kultúrájának jobb megismerését a népmesék segítségével.

Közös témánk a népi irodalom: a projekt során egy-egy konkrét népmese feldolgozásán keresztül a karakterisztikus jellemzők megkeresése, összehasonlítása volt a feladat. A meséket a gyerekekkel komplex módon, bábozással, dramatikusan és vizuális technikákkal is feldolgozzuk, míg közben olyan új technikákkal is megismerkednek, mint a batikolás vagy a kasírozás. A dramatizálás, bábozás hatása később megmutatkozik a gyermekek szerepjátékában is. A projekt során elkészült mesekönyv segítségével a gyermekek megismerkedhetnek a partnerországok nyelvével, a „Játszunk a mesével” számítógépes játék lehetőséget jelent a számítógéppel való ismerkedésre, a memóriakártya pedig kognitív képességeiket fejleszti.

Mivel a gyerekek nem vesznek részt a külföldi projekttalálkozókon, a találkozók alkalmával őket a partnerek meséihez készített munkáikból szervezett kiállítás ismerteti meg egymással, a projektmunka során a mesék kötik őket össze.

A projekt legemlékezetesebb pillanatait a gyermekek dramatikus előadása nyújtja, amit a találkozók alkalmával is bemutatunk a partnereknek. Mi, pedagógusok a külföldi utak során bepillantunk az ott élők hétköznapi életébe, ami egyébként a pályázat nélkül nem lehetséges.

Számomra a találkozók egyik legmeghatóbb pillanata a megérkezés. Több száz kilométerre az otthonunktól, a fogadó intézmény folyosóján mindennapi életünk pillanatai elevenednek meg a Comenius sarkokban: fotók, képek, gyermekmunkák, újságcikkek és az elkészült közös alkotások. Ilyenkor úgy érzem: otthon vagyunk, Európában.

RATIMOVSKY TIBORNÉ
Gesztenyés Óvoda, Kistarcsa
www.kistarcsaovi.hu

Világra nyitott gyerekszemek

Fontosnak tartjuk a Comenius programban való részvétel lehetőségét, mert arra törekszünk, hogy munkánk magas szintű, naprakész legyen. A projektben egyrészt a magyar kultúra és a hazai óvodai nevelés Európa-szerte való jobb megismertetését, másrészt a további fejlődés lehetőségét láttuk. Úgy véltük, a gyerekek és általuk a családok figyelmét is ráirányíthatjuk az európaiság gondolatára, valamint a kompetencia alapú oktatás egyik eszközeként használhatjuk.

A gyerekekkel mind a nyolc kompetenciaterületet érintettük valamilyen formában (az anyanyelven folytatott kommunikációt; az idegen nyelvi kommunikációt; a matematikai kompetenciát és alapvető kompetenciákat a természet- és műszaki tudományok terén; a digitális kompetenciát; a tanulás elsajátítását; a szociális és állampolgári kompetenciákat; a kezdeményezőkézséget és vállalkozói kompetenciát, valamint a kulturális tudatosságot és kifejezőkézséget).

Ezekre a készségekre a jövőben is szeretnénk építeni, keressük a lehetőséget hasonló projektekben való részvételre, valamint mindennapi életünk során is alkalmazzuk őket. A gyerekek aktívan és örömmel vettek részt a tevékenységekben, főleg a fejlődési napló összeállítása és a kertészkedés, növénygondozás kötötte le őket. Minden partner készített egy nemzeti babát, melyekkel a gyerekek csoportban játszanak, beszélgetnek. Mobilitásaink főszereplője a kockásfülű nyúl figurája volt, akinek külföldi kalandjait izgatottan kísérték figyelemmel. Érdeklődve hallgatták a külföldi gyerekekről szóló történeteket, szívesen tanultak angol dalokat, kifejezéseket és még szívesebben énekeltek DVD-re saját dalainkat. Mindeközben változott gondolkodásuk a világról, természetről, önmagukról, fejlődött toleranciájuk, együttműködő készségük, érdeklődési körük kitágult.

További élmények várnak még ránk, egy nemzetközi videokonferenciára készülünk májusban az Európa-nap alkalmából, amikor végre a gyerekek is közvetlen kapcsolatba léphetnek egymással. Remélem, ez egy igazi öneledt alkalom lesz mindannyiunk számára. Projektünk angol nyelvű honlapja: www.comeniusgrowingtogether.com

MONOSTORI ÁGNES, koordinátor
DEOEC Napközi Otthonos Óvoda,
Debrecen

Kétnyelvűség és speciális tanulási igények

1994 óta állunk kapcsolatban a Buffalo-ban lévő SUNY egyetemmel és a Jászberényi Tanítóképző Főiskolával, az együttműködések célja kétnyelvű óvodai programok megvalósítása, így a külföldi pedagógusokkal való közös munka, az idegen nyelv használata természetes velejárója mindennapjainknak. Úgy éreztük, hogy egy Comenius projektben való részvétel segítheti és fejlesztheti részben a kétnyelvűségben megszerzett eddigi tapasztalatainkat, valamint az inkluzív nevelés is új dimenzióba kerülhet.

„Special Education Needs in European Schools” című projektünk intézményünk egyedi (inkluzív nevelés) nevelési-oktatási filozófiáját elsősorban a gyermekek tevékenységein keresztül segítette. A projekttevékenységek folyamatosan megjelentek a gyermekek mindennapjaiban, olyan feladatokat találtunk ki nekik, melyek révén gazdagodtak a Magyarországról és Európáról addig megszerzett ismereteik. Az inkluzív neveléshez elengedhetetlen, hogy gyermekeink elfogadók és empátikusak legyenek társaikkal szemben, nyitottságuk, segítőkészségük sokat fejlődött az elmúlt két év során, s ez társas kapcsolataikra is pozitív hatással van. Intézményünk egyik csoportjában az alapítást követő évtől folyamatosan kétnyelvű (magyar-angol) nevelés folyik, ezen kívül a nagycsoportos gyermekek is részt vesznek angol nyelvű foglalkozásokon, ezért számukra sikerélményt jelentett, hogy a külföldi partnerintézmények pedagógusainak angol nyelven tudtak bemutatkozni, együtt daloltak, illetve szavaltak mondókákat.

A partnerintézmények csak fogyatékos gyermekekkel dolgoznak, így módunk volt a mi rehabilitációs programunkba beemelni új módszereket, terápiákat, ezzel bővítve az addig kialakult repertoárunkat, egyben szélesebb lehetőséget tudunk biztosítani a pedagógusi-gyermeki kreatitásnak is. A kétéves projekt az általunk szervezett nemzetközi konferenciával zárult, melyre Hollandiából és a magyar partnerintézményekből is érkeztek pedagógusok és szakemberek.

„Maci” Alapítványi Óvoda, Fejlesztő Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
Jászberény
CSERNÁTORI KATALIN
www.macialapitvany.hu

Óvodásokkal Ausztriában

SIMONI ANNA
Fasori Kicsinyek Óvodája, Budapest
<http://www.lannach.at/kindergarten/cnct-partner.htm>

A Comenius projektben való részvételünk egyik célja az volt, hogy óvodapedagógusaink a már megszerzett idegen nyelvi tudásukat szinten tartsák, a gyermekek pedig gyakorolhassák a német nyelvet. Az óvodások nyíltabbá váltak más népek kultúrája, nyelve iránt, miközben saját kultúrájukat még jobban megismerték.

A projekt által a gyermekek megtapasztalhatták az összetartozás, a közös munka élményét, gyorsabban fejlődött kommunikációs képességük és ábrázoló készségük. A nagyobb, 6-7 éves gyermekek nagy örömmel vettek részt a projektmunkában, a projekttalálkozókra mindig közösen készítettük el az ajándékokat a partner óvodások részére. Tetszett nekik, hogy egy-egy ismert meséhez ők készítik az illusztrációt. Sokat sütöttünk, a kipróbált recepteket pedig elküldtük a partner óvodásoknak, hogy ők is megízlelhessék. 2008 nyarán gyermektalálkozót tartottunk Ausztriában, azaz olyan projekttalálkozót, ahová a gyerekek is kiutazhattak. Óvodásainknak nagy élményt jelentett az önálló vásárlás, itt előben használhatták „német tudásukat”, gyakorolhatták a köszönést, kérést, számolást.

A projektmunka során olyan ismereteket kaptak, ami nem kapcsolódott szorosan az óvodai ismeretszerzéshez. Használták és ismerik a térképet, felismerik a partnerországok zászlait, nyíltabbá váltak más népek kultúrája, nyelve iránt, más nyelven énekeltek, táncoztak.

A projekt során a legnagyobb élményem a tőlünk távollévő országok, mint pl. Lettország, Litvánia, Bulgária óvodapedagógiai munkájának megismerése volt.

Fókuszban a kisgyermekkor nevelés

A Comenius programban azért akartunk részt venni, mert szerettünk volna együtt dolgozni eltérő szemléletű, különböző szakmai tapasztalattal rendelkező, más-más országban működő intézmények pedagógusaival és gyermekeivel. Úgy gondoltuk, hogy lehetőségünk lesz tapasztalatcserére, barátságok szövődésére, a nevelés színvonalának továbbfejlesztésére, az európai kultúrák sokszínűségének megismerésére, az óvodai élet és a nevelői munka érdekesebbé, izgalmasabbá tételére.

Folyamatban lévő projektünk olyan kompetenciák fejlesztését segíti elő, mint az együttműködő képesség, a kulturális sokszínűség megértése, a másság elfogadása és tolerálása (SNI gyermekek), kreativitás, kommunikációs képességek, partnerség és munkamegosztás megtanulása, közösségi érzés elmélyítése, valamint kapcsolatteremtő készség. További célul tűztük ki a nevelés-oktatás folyamatosságának, zökkenőmentességének biztosítását a különböző intézményi szintek között (óvoda – iskola), különböző intézményben dolgozó pedagógusok együttműködését (óvodapedagógus – tanító – tanár), a gyermekek motiválását az együttműködésre, az egyéni és páros csoportmunkák rendszeres alkalmazását, a teljes óvodai közösség bevonásán túl, más intézmények bevonását.

A projekt minden résztvevője könnyen motiválható. A gyermekek, sőt szüleik is szívesen és aktívan vesznek részt a munkában. Újszerűnek, érdekesnek, kreatívnek és nagyon tartalmasnak találják az együttműködést. Felkeltették a gyermekek érdeklődését az idegen nyelvek, a táncok, a dalok, az ételek és a szokások. A projekt zárása után is használni szeretnék a napi munkánk során a megismert új módszereket és eszközöket.

A projekt megvalósítása során a gyermekek számára önfeledt élményt jelentett, amikor óvodánkban volt a projekttalálkozó, és megtaníthattak egy táncot a résztvevőknek. A közös tánc után a külföldi vendégek saját nyelvükön kedveskedtek énekekkel és dalokkal. A 6 ország résztvevőivel jelenleg egy közös naptár elkészítésén dolgozunk. A gyermekek számára intézményenként meghirdettünk egy rajzpályázatot, ennek eredményhirdetése számomra az egyik legemlékezetesebb pillanat marad.

A közös nemzetközi projektoldal címe: <http://sidebysidehun.blogspot.com/>

Az óvoda oldala: <http://egryovi.blogspot.com/>

NOÉ ANTALNÉ

óvodavezető

Egry Úti Körzeti Óvoda

Veszprém

Óvónők az interneten

Az internet térnyerésével az óvodapedagógusok is szívesen használják a világhálót munkájukhoz, hiszen ahogy a tanárok, úgy az óvónők is felkészülnek a foglalkozásokra: forrásmunkákat, sablonokat, verseket, meséket, játékos feladatokat gyűjtenek. Ehhez a munkához nyújt segítséget a www.ovonok.hu szakportál.

A weblap szakmai cikkeivel, közösségi fórummal és sok más érdekességgel várja az óvodapedagógusokat, intézményvezetőket, és azon tanulókat, akik e nemes hivatást szeretnék képviselni.

A naponta frissülő tartalomban találunk

- pedagógiai tanácsokat,
- fejlesztési ötleteket,
- barkácstippeket,
- verseket, meséket, dalokat,
- programajánlókat,
- álláshirdetéseket,
- pályázati lehetőségeket, sőt
- jogi útmutatókat is.

pályázatok

HÁZUNK TÁJÁRÓL

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

Mi történt a TKA-nál 2009-ben?

- Az **Egész életen át tartó tanulás program** pályázatai egyre sikeresebbek: az Erasmus hallgatók száma mintegy 4000 fő. Külföldi oktatási periódusra 700 fő jelentkezett a felsőoktatásból.
- **Közösségépítés, közösségi tanulás** (Community building, community learning) címmel nemzetközi **Grundtvig partnerkereső szemináriumot** szerveztünk 2009 decemberében. A konferencia rendkívül sikeres volt, 24 országból 69 résztvevőt láttunk vendégül és segítettünk hozzá ahhoz, hogy európai partnereket találjon Grundtvig Tanulási kapcsolat projekthez. A szemináriumon összesen 14 projektötlet született, volt olyan résztvevő, aki többhöz is csatlakozott.
- Sikeresen futottak a Tempus Közalapítvány által koordinált és az **EGT/Norvég Alap által finanszírozott mobilitási program projektjei**. A projektmegvalósítás során olyan, eddig a mobilitási projektekben kevésbé tárgyalt témákkal is foglalkoztak, mint a megújuló energiák hasznosulása vagy a szakképzés és munkaerőpiac összehangolása.
- A Tempus Közalapítvány két alkalommal hirdette meg a Munkaerő-piaci Alap Képzési Alaprészésének finanszírozásával a **Szakiskolai mobilitási pályázatot**. A program ezúttal is igen sikeres volt, összesen 62 pályázat érkezett, amelyek közül 42 kaphat támogatást. Ez azt jelenti, hogy összességében 584 szakiskolai tanuló szakmai gyakorlata valósulhat meg.
- 2009-től továbbra is részt veszünk egy olyan **nemzetközi tematikus együttműködésben**, amelynek célja az Egész életen át tartó tanulás programjában elért eredmények feltárása és elterjesztése. Az együttműködés témája a készségek fejlesztése és összehangolása a munkaerő-piaci igényekkel.
- Magyarország továbbra is az egyik legaktívabb országnak számított az **Európa a polgárokért** programban, amelynek hazai információs pontjaként a Tempus Közalapítvány szolgál. A Végrehajtó Ügynökség pályázati adatai alapján 87 testvérvárosi találkozó pályázat, 23 civil projekt és 3 aktív emlékezet pályázat született, ami összesen mintegy 1 081 930 EUR támogatást jelentett.
- Nagy sikerrel szerveztük meg az immár hagyományosnak számító **Kutatók Éjszakáját**. 20 városban, több mint 600 színes program várta az érdeklődőket, a látogatók száma összesen mintegy 45 ezer fő volt országszerte.
- A Bologna tanácsadói hálózat munkájának eredményeként megjelent a **Bologna Füzetek** első három kötete az aktuálisan zajló kutatások eredményeiről: Felsőoktatási hallgatói szolgáltatások rendszerei, A tanulási eredmények alkalmazása a felsőoktatási intézményekben, A nemzetköziesedés folyamata a magyar felsőoktatásban.
- A **fiatalok tanulási mobilitásának előmozdítása** témájú zöld könyvről a Tempus Közalapítvány szakértők és munkatársak bevonásával konzultációt szervezett és konkrét javaslatokat fogalmazott meg.
- A Tudásmenedzsment csoport célja, hogy a Tempus Közalapítvány Egész Életen át tartó Tanulás Programja sokéves tapasztalatait is bevonva az eredményeket strukturált formában továbbítsa az érdeklődők felé. Az új tematikus portál, a www.oktataskepzes.tka.hu fókuszában az európai uniós, valamint a hazai oktatási és képzési

KREATIVITÁS ÉS INNOVÁCIÓ: EGY EURÓPAI ÉV MÉRLEGE

A Kreativitás és Innováció Európai Évének hazai programjában több mint száz szervezet aktív közreműködésével mintegy 180 eseményre került sor 2009-ben. A nemzetközi viszonylatban is igen gazdag magyarországi program az oktatástól a kultúráig, a vállalkozásfejlesztéstől a dizájnig, a tudományoktól a regionális fejlesztésekig számos jó példával hívta fel a figyelmet a kreativitás és az innováció egyéni, társadalmi és gazdasági jelentőségére. Különösen az oktatás-képzés, a K+F és a design területén működő szervezetek voltak aktívak.

trendek kapcsolódási pontjai állnak. Az oldal olyan információs felületként működik, ahol aktualitásokkal, szakmai anyagokkal, jó gyakorlatok gyűjteményével kívánjuk elősegíteni az érintett szereplők tájékozódását, hálózatépítését.

- Az Oktatás és képzés 2010 munkaprogram megvalósítása érdekében létrehozott tematikus munkacsoportok, ún. klaszterek eredményeinek hazai disszeminációja céljából 2009-ben 3 témában szerveztünk szakmai fórumokat, műhelymunkákat. A **kulcskompetenciák fejlesztése** témában idén a pedagógusok tájékoztatása és módszertani eszköztárak bővítése volt a cél regionális műhelymunkák keretei között, valamint a jó gyakorlatok és módszertani ötletek gyűjtése a hazai oktatási gyakorlatból. A **felsőoktatás modernizációja** munkacsoport hazai munkája során a tanulási eredmények szerepét vizsgálta a felsőoktatás programfejlesztési gyakorlatában, valamint a képzés minőségének összefüggésében. A **tanulási eredmények elismerése** témában az oktatási alszektorok jellemző megközelítéseit, ezen belül részletesen a szakképzési rendszer átalakításának folyamatát, tanulságait, valamint a képesítési keretrendszerek szerkezetét vizsgálta.
- Partnerek a tanulásban címmel **regionális hálózatépítő tréningeket** szerveztünk az ország 3 régiójában mindenkinek, aki tanul, tanít vagy tanulni szeretne.
- 2009-ben a Tempus Közalapítvány látta el a **Kreativitás és Innováció Európai Évének** hazai koordinációját. E munkában 11 kiemelt partnerünk volt (a legfontosabb szervezetek az összes érintett területről). Az év elején meghirdetett ötletpályázat eredményeként összesen 109 szervezet több mint 180 eseményre szerepelt a hivatalos programban.

110 KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZET, 180 ESEMÉNY, VALAMINT SZÁMTALAN KREATÍV GONDOLAT ÉS INNOVATÍV MEGOLDÁS: EZ A HAZAI MÉRLEGE A 2009-ES KREATIVITÁS ÉS INNOVÁCIÓ EURÓPAI ÉVÉNEK, MELY FEBRUÁR KÖZEPÉN EGY NEMZETKÖZI FOTÓKIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁVAL ZÁRULT.

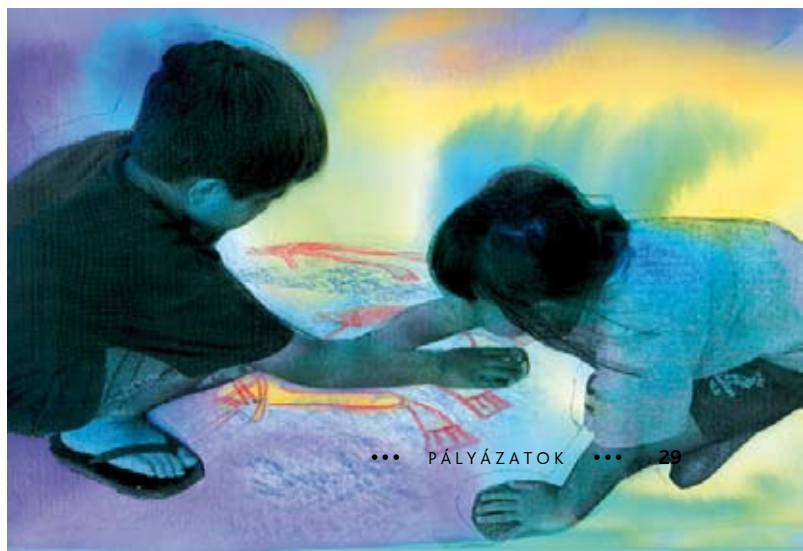
Bár a 2009-es év véget ért, ez korántsem jelenti azt, hogy a kreativitás és az innováció elapadna. Zárás helyett sokkal inkább a kezdeti szakasz végéről van szó. A munka neheze most következik: megőrizni, továbbvinni, gyümölcsözővé tenni az év során elindult kezdeményezéseket. Az év egyik fontos hozadéka, hogy kialakult egy informális hálózat, megindult a párbeszéd és egyfajta önszerveződés is az év eseményeiben részt vevő partnerszervezetek között. A másik legfontosabb hazai eredmény az alulról induló, helyi kezdeményezések fókuszba kerülése, amelyek példaként szolgálhatnak más hasonló profilú intézmények számára, vagy akár regionális vagy nemzeti szintű reformokhoz.

Általánosan elfogadott tézis, hogy a fejlődéshez, az igazi előrelépéshez Európának a jelenleginél nagyobb mértékű befektetésre van szüksége a tudás területén. Az év európai nagyköveteinek manifesztuma a legfontosabb teendőket foglalja össze. Ezek között olyan témák szerepelnek, mint a kreativitás kibontakoztatása az egész életen át tartó tanulás segítségével, a gyakorlat általi tanulás, az ismeretszerzés színteréül szolgáló munkahelyek, az erős, független, sokszínű kulturális ágazat, a tudományos kutatás támogatása, a kreatív gondolkodás elterjedésének segítése vagy a vállalati innováció.

Európai évről lévén szó, fontos kiemelni azt is, hogy a nemzetközi tapasztalatcsere, az együttműködés, az egymástól tanulás – akár az oktatásban, akár bármilyen más területen – önmagában is inspiráló, kreativitásra serkentő élmény lehet.

Az év tanulsága mindannyiunk számára: nem csak elképzelni lehet egy új világot, hanem meg is lehet valósítani. Bizonyíték erre a számtalan konkrét eredmény: egy általános iskolai tanuló találmányának folyamatban lévő szabadalmaztatása, egy alapkő-leltétel, egy nehezen tető alá hozott kiállítás, a regionális tudásközpontok sikeres működtetése, egy végre megmozduló robot vagy éppen egy fotóverseny díjának elnyerése.

A projektek eredményei, az év tapasztalatai elérhetőek a www.kreativitas2009.hu honlapon.

COMENIUS RÉGIÓ

együtműködések:

az első lépések,

segítség

a partner-

keresésben

A COMENIUS RÉGIÓ EGYÜTMŰKÖDÉSEK KERETÉBEN HELYI ÉS REGIONÁLIS OKTATÁSI HATÓSÁGOK (TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT, INTÉZMÉNYI TÁRSULÁS, TÖBBCÉLŰ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS, MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT, SZAKKÉPZÉS-SZERVEZÉSITÁRSULÁS, KÖZALAPÍTVÁNY, ORSZÁGOS KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT) NYÚJTHATNAK BE PÁLYÁZATOT PARTNERSÉGBEN EGY MÁSIK ORSZÁG HASONLÓ TÉRSÉGÉVEL. A PROGRAM KERETÉBEN A PARTNEREK EGY ÁLTALUK KÖZÖSEN VÁLASZTOTT, A KÖZOKTATÁS TERÜLETÉT ÉRINTŐ TÉMÁBAN DOLGOZNAK EGYÜTT, KÖZÖS MUNKÁJUKAT PEDIG MINDKÉT RÉGIÓBAN EGY-EGY KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNY ÉS EGY-EGY MÁS TÍPUSÚ, A PROJEKT TÉMÁJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐ INTÉZMÉNY SEGÍTI. A PARTNEREK EGY KÉTÉVES PROJEKT KERETÉBEN VALÓSÍTANAK MEG KÜLÖNBÖZŐ PROJEKTTEVÉKENYSÉGEKET (PROJEKTALKOZÓ, KÖZÖS TRÉNING, KÖZÖS KUTATÁS, WORKSHOP, SZEMINÁRIUM SZERVEZÉSE, NYELVI FELKÉSZÍTÉS, FIGYELEMFELHÍVÁS, STB.) PARTNERÜKKEL EGYÜTT A VÁLASZTOTT TÉMA MENTÉN.

A 2009-ben indult új pályázattípus keretében az első évben Magyarországról egyedül csak Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata nyújtott be lengyel partnerével közös pályázatot, és mivel mindketten sikerrel szerepeltek a bírálókat során, 2009 őszén el is indulhatott az első „régiós projekt” megvalósítása. Eredményességüket tekinthetjük a pályázati program sikere felé vezető első lépésnek.

A 2009-ben nyertes pályázat címe: Kulturális tevékenységek az iskolai oktatásban – lengyel-magyar tapasztalatcsere. A két partner, Győr és Poznan között már korábban testvérvárosi kapcsolat alakult ki, erre az ismeretségre alapozva tervezték meg Comenius Régió együtműködések projektjüket, melynek keretében a kompetencia alapú kulturális oktatás területén gyűjtött tapasztalataikat osztják meg egymással. A lengyel partner egy középiskolát, egy helyi filmklubot és egy másik helyi szervezetet vont be az együtműködésbe, míg a győriek a Nyugat-Magyarországi Egyetem Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskoláját és a Nyugat-Magyarországi Egyetem helyben működő Apáczai Csere János Karát. A projekt megvalósítása során tanulmányutakat szerveznek a helyi partnerek bevonásával, Poznan diákoknak szervezett, sikeres, iskola utáni kulturális (film, színház, zene) tevékenységeket ismert meg magyar partnerével, míg Győr a helyi egyetemmel együtműködő képző iskolát mutatja be, ahol a diákok lehetőséget kapnak az iskolában megszerzett elméleti tudásuk gyakorlati kipróbálására. A projekt eredménye egy jó gyakorlatokat tartalmazó kézikönyv lesz, melyet nemzetközi és hazai konferenciákon, valamint a helyi és regionális oktatási intézmények között szeretnének terjeszteni.

2010-ben már biztatóbbak a számok, nyolc beérkező pályázatnak van esélye arra, hogy a benne szereplő tervek megvalósuljanak, amennyiben a bírálói folyamat során sikerrel szerepelnek. A pályázók igen változatos témákban szeretnék tapasztalataikat bővíteni; foglalkoznának a közoktatás minőségének javításával, hátrányos helyzetű diákok tanórán kívüli képzésével, az iskolavezetés képzésével, fejlesztésével, óvodapedagógiával, felső tagozatosok pályáorientációjával, környezeti neveléssel, egészségneveléssel, nyelvtanulási módszerekkel és közösségépítéssel.

PARTNERKERESŐ SZEMINÁRIUM BUDAPESTEN

A lehetőség 2011-ben is adott lesz, így aki eddig még csak játszott a gondolattal, hogy akár a fentiekhez hasonló témában, akár egy új, a saját közösségében fontos, érdekes téma kapcsán szeretné megismerni mások gyakorlatát, még időben van. A 2011-es pályázati felhívás ez év őszi meg-

jelenéséig már elkezdhet partnert keresni a tervezett együtműködéshez.

A Tempus Közalapítvány 2010 decemberében nemzetközi Comenius Régió partnerkereső szemináriumot szervez Budapesten, ahová minden, az Egész életen át tartó tanulás programban részt vevő országból

hívunk résztvevőket, így helybe jönnek azok, akik komolyan érdeklődnek ez iránt a pályázattípus iránt, megkönnyítve ezzel a magyar partnerkeresők dolgát. A szemináriumra előre láthatólag 2010. május elejétől lehet jelentkezni a TKA honlapján, bővebb felvilágosítást szintén a honlapon találnak majd április végén.

SZABÓ CSILLA

EURÓPAI NYELVI DÍJ 2010

MAGYARORSZÁGON 2002 ÓTA HAGYOMÁNY AZ EURÓPAI NYELVI DÍJ MEGHIRDETÉSE ÉS ODAÍTÉLÉSE, MELYET EDDIG ÖSSZESEN 21 OLYAN SZERVEZET ÉS INTÉZMÉNY VEHELT ÁT, AMELY AZ IDEGEN NYELVEK TANÍTÁSA TERÉN PÉLDAÉRTÉKŰ ÉS INNOVATÍV PROGRAMOT DOLGOZOTT KI, VAGY AZ OKTATÁS ÉS KÉPZÉS BÁRMELY SZINTJÉN ILYEN FOLYAMATOKAT KEZEL.

Az Európai Nyelvi Díj arculatot váltott 2010-ben. A régi „beszélő fejet” felváltotta két almazöld szövegbuborék, melyek a nyelvi akadályok legyőzését és a különböző országokból érkező európaiak kapcsolatát szimbolizálják.

A díjazottak sorában található többek között korai nyelvi nevelést szolgáló helyi program, diszlexiás gyerekek nyelvi fejlődését segítő program, de ugyanúgy megtalálható üzleti nyelv oktatását segítő program, idegen nyelvi verseny középiskolásoknak, és egyedülállóként on-line jelnyelvi szótár is. A korábbi díjazott programok megismerhetők a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu >> **Pályázatok >> Díjak >> Európai Nyelvi Díj >> Eredmények**

2010-ben ismét lehetőség van arra, hogy átfogó, nemzeti szinten többletértéket képviselő, a tanulók és/vagy a tanárok tartós motivációját biztosító, újszerű és kreatív, európai dimenzióval rendelkező, kiterjeszhető és továbbadható, a Közös Európai Referencia-keret szemléletéhez illeszthető programokkal pályázzanak a díjra.

Az Európai Bizottság és a magyar pályázati kiírást kezelő Tempus Közalapítvány minden évben prioritásokat határoz meg az aktuális nyelvoktatási trendek, illetve igények alapján, így azokat a pályázókat, akik a kiírásban megfogalmazottak mellett az adott évre vonatkozó európai és/vagy hazai prioritásoknak is megfelelnek, többletponttal jutalmazzuk. **A RÉSZLETES FELHÍVÁS A PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK ROVATBAN TALÁLHATÓ.**

2009-ben hárman vehették át a díjat:

KARINTHY FRIGYES KÉTTANNYELVŰ GIMNÁZIUM: Karinth Modell ENSZ Konferencia

A Modell ESZN konferencia az igazi ENSZ (Egyesült Nemzetek Szervezete) működésének szimulálása. 16-20 éves diákok egy-egy tagországot képviselve megpróbálnak megegyezésre jutni az általuk modellezett ENSZ fórumokon egy kérdéses ügyben. A diákok feladatukkal kapcsolatos kutatásokat végeznek, széleskörűen tájékozódnak az adott témában, megismerkednek a nekik jutott ország álláspontjával. Az alapos felkészülés a konferencia előtt elengedhetetlen. El kell sajátítaniuk a vita menetének szabályait is, a konferenciára már egy javaslattervezettel érkeznek. A javaslattervekből születnek a döntések az ENSZ működési szabályainak megfelelően. A konferenciákon nemzetközi fontosságú témákat vitatnak meg idegen nyelven, a munka során megtanulják elfogadni mások véleményét, és megértik, hogy egy kérdésnek több oldala is van, amit figyelembe kell venni. A résztvevők a vita és a határozatjavaslat írása során, valamint a többi résztvevővel való beszélgetésen keresztül tökéletesítik az angoltudásukat, miközben általános tájékozottságuk is javul.

ELTE TREFORT ÁGOSTON GYAKORLÓISKOLA: Nyelvi sokszínűség, sokszínű nyelvhasználat – nyelvi programok a Trefort Gimnáziumban

Az eredetileg több különböző projekt (felkészülés a diákserepre, diákcseraprogramra, tanulás-módszertani program, készségfejlesztő projekt) egy ernyő alá hozásával született meg az osztálytermi, tanórai keretekbe beépíthető program, amely a tanulók önállóságának és tudatosságának fejlesztésével segíti a hatékony idegennyelv-tanuláshoz szükséges alapvető készségek kialakítását. A program végigkíséri az iskolai nyelvtanulást (angol, német és francia nyelv) folyamatát, annak szerves részét képezi, célkitűzéseinek megvalósítása a nyelvtanulással párhuzamosan történik.

M-PROSPECT OKTATÁSI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.: EGY NYELVET BESZÉLÜNK – STANDARDIZÁLT ÜZLETI KOMMUNIKÁCIÓ EURÓPAI MUNKAVÁLLALÓKNAK

A cég olyan komplex, moduláris rendszerű programot fejlesztett ki, amely többirányú képzésből, sokrétű háttérmunkából és kiegészítő szolgáltatásokból áll össze, figyelembe véve mind a munkáltató, mind pedig a munkavállaló szempontjait. A munkavállalók képzése tanfolyami rendszerű nyelvoktatással indul, ami fejleszti és optimalizálja nyelvtudásukat, kialakítva a közvetlen munkahelyi feladatok és folyamatok magabiztos kommunikálásának készségét angolul. Ezt követi egy 70 órás, hárommodulos, kompetencia alapú célnyelvi tréning, ennek segítségével a résztvevők képessé válnak az angol nyelvű munkahelyi feladatokban történő részvételre. A harmadik, technológiával támogatott kommunikációs modul az általános angol nyelvű számítástechnikai kompetenciát növeli, melynek következtében egységesített adatkezelés érhető el. A nyelvtanfolyami és tréningtevékenység elvégzésére az üzleti élet nyelvi aspektusaiban jártas nyelvtanár kollégákra van szükség, ezért kifejlesztettek egy, az Oktatási és Kulturális Minisztérium által akkreditált, nemzetközileg is elismert üzleti angol nyelv tanártovábbképző programot.

SZABÓ CSILLA

MINISZTERI KONFERENCIA Budapesten és Bécsben a **BOLOGNAI FOLYAMAT** tíz évéről

BOLOGNA

Új tag a Bologna-családban

A 2010. március 11-én Budapesten az Országházban és 12-én Bécsben a Hofburgban megrendezett jubileumi Bologna miniszteri konferencia tagfelvétellel kezdődött. Kazahsztán ugyanis hivatalosan pályázott a bolognai folyamatbeli tagságra, s miután az alapfeltételnek eleget tett, azaz ratifikálta az Európa Tanács Európai Kulturális Egyezményét, a miniszterek – a kazah felsőoktatási reformfolyamatot elemző szakértők és a Nemzetközi Bologna Csoport (Bologna Follow-up Group, BFUG) támogató véleménye alapján – egyhangú döntéssel felvették az országot a bolognai folyamat tagjai közé, azaz Kazahsztán lett az Európai Felsőoktatási Térség 47. állama.

A jelentések bemutatása

A tagfelvételt követően Budapesten és a bécsi ülésnap első részén is a konferenciára készült jelentések¹ bemutatása volt napirenden, melyet aztán a miniszterek megvitattak. E találkozáson mutatták be egy kutatói konzorcium (CHEPS, INCHER-Kassel és ECOTEC) által készített független értékelő jelentést, de önálló riporttal készültek a partnerszervezetek, többek között az EUA, az ESU, az EURASHE és az Oktatási Internacionálé (Education International) is, és természetesen az Eurydice szokásos elemzését sem kellett nélkülözniük a minisztereknek.

Az Európai Felsőoktatási Térség az új évtizedben

A miniszterek a bécsi ülésnap második felében a Budapest–Bécs Deklaráció tervezetét vitatták meg és fogadták el, a szokásos módon, egyhangúlag. A 13 pontból álló (az eddig megszokottnál lényegesen rövidebb) deklarációban a miniszterek megerősítik elkötelezettségüket a Leuveni Nyilatkozatban kitűzött célok mellett. A deklaráció hangsúlyozza, mennyire fontos a bolognai folyamat

2010. március 11-12-én Budapest és Bécs miniszteri konferenciájának adott otthont. Az alábbi írás az európai felsőoktatási térséget ünnepélyesen meghirdető találkozó legfontosabb fejleményeit, eseményeit tekinti át, egy pillantást vetve a közeli jövőbe is.

célkitűzéseinek megfelelő – elsősorban nemzeti és intézményi szintű – megvalósítása, s az, hogy ebbe a munkába a hallgatókat és az oktatókat minél intenzívebben bevonják. Ezen túlmenően a miniszterek kötelezettséget vállaltak arra is, hogy „nemzeti szinten is törekedni fognak a bolognai folyamattal kapcsolatos jobb információáramlásra és a folyamat megértésének elősegítésére valamennyi érintett és a társadalom egésze körében”.

¹ A jelentések letölthetők a Bologna Titkárság honlapjáról:

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/2010_conference/

Szervezeti újdonságok

A deklaráció elfogadása után a miniszterek néhány technikai jellegű újdonságot, szervezeti változást is megerősítettek.

A Leuveni Nyilatkozat alapján megszületett a döntés, hogy 2010. július 1-jétől az EU-elnökséget adó ország és egy nem EU-tag Bologna-ország közösen (egyenlő jogokkal) látja el a bolognai folyamat elnöki teendőit – a folyamat nem EU-s jellegét hangsúlyozandó. Utóbbiak abc-rendben követik egymást. Az első elnöki párost Belgium és Albánia alkotja, másodikként pedig 2011 első félévében Magyarország Andorrával elnöki a bolognai folyamatot.

A bolognai folyamat állandó honlapot kap, melyet a mindenkor Bologna Titkárság működtet. Az új honlap a román titkársági periódussal, azaz 2010. július elsején indul, s a www.ehea.info (az EHEA rövidítés a European Higher Education Area-t, azaz a bolognai folyamat eredményeképpen létrejött Európai Felsőoktatási Térséget takarja) címen lesz elérhető.

A Bologna Titkárság, melyet mindig a következő miniszteri találkozót vendégül látó országot tart fenn, 2010. július elején Bukarestbe költözik, ugyanis a legközelebb, immár reguláris találkozó keretében 2012. április 26–27-én a román fővárosban találkoznak a miniszterek.

II. Bologna Világforum

A budapesti és bécsi miniszteri találkozóhoz kapcsolódóan rendezték meg a II. Bologna Világforumot is (Bécs, 2010. március 12.), 47 bolognai és 23 Bolognán kívüli ország képviselőjének részvételével. E találkozó is egy állásfoglalás elfogadásával zárult, mely a kiegyensúlyozott hallgatói és oktatói mobilitást hangsúlyozza, s a bolognai térség és a Bolognán kívüli világnak az eddigénél szervezesebb és konkrétabb együttműködését szorgalmazza.²

CSEKEI LÁSZLÓ
Bologna tanácsadó

Az írás a www.felvi.hu Felsőoktatási Műhely rovatának cikke alapján készült (http://www.felvi.hu/felsooktatasimuhely/nemzetkozi_korkep/bologna/budapesten_a_bolognai_gyors)

² A II. Bologna Világforum honlapja: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/forum2010/index.htm>

RÉSZLETEK A BÉCS-BUDAPEST DEKLARÁCIÓBÓL:

- Az 1999-ben elfogadott Bolognai Nyilatkozat egy olyan, világviszonylatban versenyképes és vonzó Európai Felsőoktatási Térség képét vetítette előre 2010-re, amelyben a felsőoktatási intézmények erősen elkötelezett oktatók támogatásával teljesíthetik sokszínű feladataikat a tudásalapú társadalomban; és ahol a hallgatók a mobilitás előnyeit élvezve, mely a végzettségeik igazságos és gördülékeny elismerésével is együtt jár, megtalálhatják a számukra leginkább megfelelő tanulmányi útvonalakat.
- Noha a bolognai reformok megvalósítása terén már jelentős előrelépések történtek, a jelentések mutatják, hogy az Európai Felsőoktatási Térség különböző célkitűzései, úgymint a képzési szerkezet és tantervek reformja, a minőségbiztosítás, az elismerés, a mobilitás és a szociális dimenzió, különböző mértékben valósulnak meg. A közelmúltbeli tiltakozások néhány országban, melyek részben nem a bolognai folyamattal kapcsolatos fejlemények és intézkedések ellen irányultak, figyelmeztettek arra, hogy bizonyos bolognai célok és reformok

indoklása és bevezetése nem volt megfelelő. Tudunk az oktatók és hallgatók köréből hallható kritikus hangokról, és odafigyelünk azokra. Elismerjük, hogy az oktatók és hallgatók bevonásával kiigazításokra és további munkára van szükség európai, nemzeti és különösképpen intézményi szinten annak érdekében, hogy valóban olyanná váljon az Európai Felsőoktatási Térség, amilyennek mi azt elképzeljük.

- A felsőoktatási intézményekkel, oktatókkal, hallgatókkal és más érintettekkel szorosan együttműködve fokozni fogjuk a már megkezdett reformok befejezésére irányuló erőfeszítéseinket, hogy biztosítsuk az oktatók és hallgatók mobilitását, fejlesszük a felsőoktatási intézményekben zajló oktatást és tanulást, javítsuk a végzettség foglalkoztathatóságát és mindenki számára a jó minőségű felsőoktatást biztosítsunk. Nemzeti szinten is törekedni fogunk a bolognai folyamattal kapcsolatos jobb információ-áramlásra és a folyamat megértésének elősegítésére valamennyi érintett és a társadalom egésze körében.

- Mi, a miniszterek, újra megerősítjük, hogy a felsőoktatás közfelelősség. A jelenlegi nehéz

Bologna kiadványainkat megtalálja a következő oldalon:
www.tka.hu/konyvtar

A FÜGGETLEN ÉRTÉKELÉS NÉHÁNY MEGÁLLAPÍTÁSA

A tanulmány mindenekelőtt leszögezi, hogy – talán a szociális dimenzió kivételével – a 46 tagállam felsőoktatása lényegesen különbözik a tíz évvel ezelőtől. Az Európai Felsőoktatási Térség alkotóelemeit, pl. a „Bologna-konform” szabályozást, jogi környezetet a legtöbb ország már megalkotta, de az egyes felsőoktatási intézmények vagy képzési programok szintjén a célok megvalósulása még várat magára. Az átláthatóság, a kompatibilitás és az EFT vonzereje továbbra is (részben) nyitott kérdések. Hiszen egyrészt túl korai lenne megválaszolni őket, mert a teljes megvalósításhoz és az elérni kívánt eredményekhez több idő szükséges (különösen a munkaerőpiac és a három ciklusú képzés vonatkozásában). Másrészt pedig azért, mert a folyamat eltérő mélységben, intenzitással és sebességgel indult meg a különböző országokban. Mindenesetre elmondható, hogy a Bologna-modell egyes elemeivel (pl.: képzési és képesítési rendszerükben) eddig is harmonizáló országok gyorsabban és hatékonyabban vezették be a reformokat, és ugyanez mondható el azon országokról, amelyek a megfelelő mértékű finanszírozás és társadalmi párbeszéd mellett indították el a reformokat.

gazdasági helyzet dacára elkötelezzük magunkat amellett, hogy a felsőoktatási intézmények számára biztosítottak legyenek a szükséges források az állami hatóságok által kijelölt és felügyelt keretek között. Meggyőződésünk, hogy a felsőoktatás jelentős motorja a társadalmi és gazdasági fejlődésnek és az innovációnak, a mindinkább a tudás által meghatározott világban. Ebből következően nagyobb erőfeszítéseket fogunk tenni a szociális dimenzió terén annak érdekében, hogy egyenlő hozzáférést biztosítsunk a minőségi oktatáshoz, kiemelt figyelmet szentelve az alulreprezentált csoportoknak.

(Nem hivatalos fordítás, forrás: www.okm.gov.hu)

Folytatás és megújulás

ALÁÍRTÁK A CEEPUS PROGRAM

III. SZAKASZÁRÓL SZÓLÓ SZERZŐDÉST

2010. MÁRCIUS 26-ÁN MONTENEGRÓBAN 14 ORSZÁG FELŐOKTATÁSÉRT FELELŐS MINISZTERE ÍRTA ALÁ A CEEPUS PROGRAM HARMADIK SZAKASZÁT ÉLETRE HÍVÓ NEMZETKÖZI SZERZŐDÉST.

A CEEPUS programról szóló első nemzetközi egyezményt az alapító tagok: Ausztria, Bulgária, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia Budapesten 1993-ban írták alá. A csereprogramhoz az évek során csatlakozott Albánia, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Macedónia, Montenegró, Románia és Szerbia. Ezen kívül a CEEPUS hálózatok munkájában részt vesz még a koszovói Pristinai Egyetem is. Moldova csatlakozása 2011 szeptemberétől várható.

A program támogatja a felsőoktatási intézmények közötti oktatói és hallgatói mobilitást, illetve nyelvi és szakmai kurzusok, nyári egyetemek, valamint hallgatói kirándulások szervezését.

Eredetileg azért merült fel egy közös, többoldalú mobilitási program létrehozása, mert Közép-Európában a kilencvenes évek elején még csak kétoldalú együttműködések léteztek az akadémiai mobilitásban, és egyre inkább körvonalazódott az igény egy – a regionális jellegzetességeket hangsúlyozó, nem az Európai Unió forrásaiból finanszírozott – multilaterális regionális program kialakítására.

Az elmúlt közel húsz évben Magyarországon és Európában is átalakult a felsőoktatási szektor, ezen belül pedig a nemzetközi tanulmányi célú kapcsolatrendszer. A hallgatók, a felsőoktatás szinterei és szereplői, valamint a munkaerőpiac is mindinkább igényli és értékeli a külföldi tapasztalatszerzést és együttműködést, ebben látva a fejlődés zálogát. Az sem elhanyagolható tény, hogy Magyarországon ugrásszerűen megnövekedett a felsőoktatáshoz való hozzáférés esélye, így a hallgatók létszáma. A párhuzamosan bekövetkező demográfiai csökkenés viszont szükségessé teszi például a szabad felsőoktatási kapacitások szolgáltatásként történő értékesítését, elsősorban a külföldi hallgatók felé. Magyarország számára középtávon a CEEPUS régió hallgatói jelenthetik ezt a fizetőképes keresletet.

Valószínű az is, hogy a többi EU-országhoz hasonlóan a magyar munkaerőpiac is hamarosan rászorul a magasan képzett munkaerő importjára. Mindezeket a már jelentkező és a későbbiekben esetleg hatványozódó igényeket tudja részben kielégíteni a CEEPUS azzal, hogy segít a külföldről hozzánk érkező hallgatóknak kapcsolatokat kiépíteni, beilleszkedni felsőoktatási rendszerünkbe, és elősegíti a magyar felsőoktatás nemzetköziesedését.

Ráadásul ez a mobilitás kétoldalú és többszintű. Kétoldalú, vagyis nemcsak hozzánk érkeznek külföldi hallgatók és oktatók, hanem a magyar felsőoktatás képviselői is ismeretlen, izgalmas, interkulturális közegben mutakozhatnak be, építhetnek szakmai kapcsolatokat. Ugyanakkor többszintű, hiszen nem csupán egyéni haszonnal jár. A hálózatokban számos – minimum három, de olyan is van, ahol huszonöt – tagintézmény dolgozik együtt, éveken keresztül. Közös programok, diplomák, koncepciók, jegyzetek, szakmai tanulmányok születnek és bontakoznak ki az együttgondolkodás eredményeként.

Izgalmas kérdés, hogy különleges-e a CEEPUS program a számos hasonló között. A CEEPUS egyik nagy előnye, hogy nyit az Európai Uniót kívülről is. A nyitás regionális együttgondolkodást, a szomszédság megismerését, a múltunkat s egyben a jövőnket is jelenti, hiszen Magyarország stratégiai prioritása a regionális együttműködés és a Nyugat-Balkán európai integrációjának elősegítése. A CEEPUS pedig élénkíti a nyugat-balkáni államokkal folytatott együttműködések, melyek közvetve hozzájárulhatnak a magyar felsőoktatás népszerűsítéséhez a régióban.

Magyarország aktívan részt vesz a programban, jelentős szerepet vállal mind a be-, mind a kifelé irányuló mobilitásban. A sikerünket bizonyítja, hogy csaknem az összes ösztöndíj-hónapot felhasználják a beutazók, az egyik legnépszerűbb célország vagyunk. Évente kb. 800 fő és 22 magyar felsőoktatási intézmény 83 kara, tanszéke „mobilizálódik”. Magyar felsőoktatási intézmények több mint 500 közép-európai intézménnyel működnek együtt a CEEPUS programban.

A Miniszteri Konferencia által adományozott CEEPUS Miniszteri Díjat eddig öt alkalommal nyerte el magyar koordinációjú projekt, magyar partnerintézmény pedig mindig van a díjazott hálózatokban. 2009 nyertes hálózatában 4 magyar partner is dolgozik.

Hamarosan indul a CEEPUS III, az új szakasz, amelyben erőteljes hangsúlyt kap az oktatás mellett a tudományos fejlődést megalapozó és alátámasztó kutatás is. Hivatalosan ugyanis mindeddig nem volt lehetőség a CEEPUS programon belül kutatói ösztöndíj elnyerésére. Ám a magas hatékonyságú képzés, különösen a többszintű felsőoktatási rendszerben, törvényszerűen magában foglalja a kutatói munkát is, hiszen ez a tudományos fejlődés szerves része. A CEEPUS III erre is módot ad, és így már nem csupán felsőoktatási intézmények, de kutatóintézetek is pályázhatnak.

A nyitás várhatóan nem egyszerűen tisztább helyzetet teremt, de újfajta együttműködések megindítása, intézmények bekapcsolódása mellett látványosan és kikerülhetetlenül összekapcsolódik, összekapcsolódhat, ideális esetben szerves egységgé forrhat a CEEPUS ösztöndíj kínálta esély hatásaként az oktatás és az eredmény a későbbi munkában.

2009 júniusában a partnerországok megállapodtak az új CEEPUS egyezmény tartalmáról, majd együtt alakították ki a szövegét 2010 januárjában. 2010. március 25-én, Montegróban a tagországok felsőoktatási miniszterei aláírták a CEEPUS III egyezményt.

A megállapodás legfőbb újdonsága, hogy keretszerződéssé alakult át. Így a konkrét munkatervről a Miniszterek Közös Bizottsága rendszeres időközönként állapodik meg. A megújult egyezmény 2011. május 1-jén lép majd hatályba, a tevékenységek a 2011/2012-es tanévtől kezdődhetnek el. Az új egyezmény a támogatható tevékenységek közé beemelte a kutatási együttműködések és a közös doktori programokat. Jogi szempontból az új egyezmény érvényessége 5-ről 7+7 évre hosszabbodik, és így a pályázók hosszabb távra tervezhetnek, és megvalósíthatják a közös képzéseket. Ugyanezen megfontolásból előreláthatóan a CEEPUS hálózatok nem csak egy, hanem több évre szóló támogatásra pályázhatnak majd 2011 januárjában.

Reméljük, hogy a harmadik programszakasz is az első két szakaszhoz hasonló népszerűsége tesz szert a pályázók körében, és hogy a régi és az új pályázókkal közösen fel tudjuk használni ezt a lehetőséget is a magyar felsőoktatás nemzetközi jellegének erősítésére.

További részletek a CEEPUS III programról 2010 őszén várhatók. A jelenlegi lehetőségekről tájékozódjon a www.ceepus.hu honlapon vagy ügyfélszolgálatunknál!

DR. MÁDAI MÓNIKA

„A CEEPUS pedig élénkíti a nyugat-balkáni államokkal folytatott együttműködéseket, melyek közvetve hozzájárulhatnak a magyar felsőoktatás népszerűsítéséhez a régióban.”

„Hamarosan indul a CEEPUS III, az új szakasz, amelyben erőteljes hangsúlyt kap az oktatás mellett a tudományos fejlődést megalapozó és alátámasztó kutatás is.”

AHOL A KÉPZÉS ÉS A GAZDASÁG ÖSSZEKAPCSOLÓDIK

Gyakornokok fogadása és más
pályázati
lehetőségek

LEONARDO DA
VINCI

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK KKV-KNAK

Miért fontos, hogy együttműködjön a képzés és a gazdaság?

Mert csak így szerezhetnek a képzésben részt vevők naprakész, a valós munkaerő-piaci igényeknek megfelelő tudást.

Milyen pályázati lehetőségeket kínál a kkv-k számára a Leonardo szakképzési program?

Mobilitás: külföldi szakmai gyakorlatok

A kkv-k küldő és fogadó szerepben is részt vehetnek ebben a pályázattípusban: 2–26 hetes külföldi szakmai gyakorlatokra küldhetik a munkatársaikat egy európai partnerszervezethez, illetve külföldi szakembereket vagy gyakornokokat fogadhatnak. A szakmai gyakorlatok eredménye: nemzetközi környezetben szerzett munkatapasztalat, szakmai ismeretek és készségek fejlesztése, idegen nyelv, szaknyelv aktív gyakorlása, szakmai kapcsolatok kiépítése.

Partnerség

Célja a jó gyakorlatok cseréje szakképzési témában. Az együttműködés egy adott témakörre vagy egy adott szakmára irányul, eredménye lehet pl. tanulmány, honlap, konferencia, képzési anyag stb. Néhány példa lehetséges projekttemákra: minőségbiztosítás, hiányszakmák vonzóvá tétele, munkaerő-piaci igények feltárása, oktatók továbbképzése, stb.

Innováció és innovációtranszfer

Új tananyagok, eljárások, módszerek kidolgozása vagy adaptálása nemzetközi együttműködés keretében, szakképző intézmények és cégek, vállalkozások bevonásával, annak érdekében, hogy a szakképzés jobban megfeleljen a gazdaság igényeinek. Egy kkv például kidolgozhat a munkavégzést segítő tananyagokat, szótárakat, vagy átvehet máshol már bevált, a munkatársak ismereteinek bővítését célzó belső képzéseket, stb.

Miért érdemes egy kis- vagy középvállalkozásnak részt vennie a Leonardo szakképzési program pályázataiban?

- Szakmai és személyes fejlődési lehetőség a munkatársak, vezetők – és ezáltal az egész szervezet – számára
- Innováció, fejlesztés
- Külföldi kapcsolatépítés, piacbővítés
- Saját elvárásainak megfelelő, minőségi munkaerő-utánpótlás biztosítása a szakképzés fejlesztésében való aktív részvétellel
- Egyszerű pályázati formák

Amiről érdemes még tudni:

ADAM adatbázis: hogy az eredmények közkinccsé váljanak

Az elmúlt évek során a Leonardo projektek cégek és képzőintézmények részvételével számos innovatív oktatási anyagot, képzési módszert dolgoztak ki, melyek jelentős része a kkv-k számára is közvetlenül használható. www.adam-europe.eu

Europass mobilitási igazolvány

Más európai országokban folytatott szakmai gyakorlatok, tanulmányok során megszerzett készségek igazolására szolgáló dokumentum, ami megbízhatóan tájékoztatja például egy állásinterjú során a munkáltatót a jelölt gyakorlati tudásáról.

Szakképzési hírlevél

Havonta megjelenő, ingyenes elektronikus hírlevél aktuális pályázati lehetőségekkel, rendezvényajánlóval, kiadványismertetővel, a hazai és az európai szakképzés legfrissebb híreivel. Feliratkozás a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu

GYAKORNOKOK VÁLLALATOKNAK

Az Európai Bizottság az **Erasmus** program keretében hallgatók külföldi gyakorlatát támogatja és ösztöndíjat biztosít. A Tempus Közalapítvány mint az Erasmus program magyarországi koordinátora elő szeretné segíteni, hogy a Magyarországon működő vállalkozások is lehetőséget kapjanak arra, hogy gyakorlat keretében tehetséges európai hallgatókat fogadhassanak, és kihasználják a program által nyújtott lehetőséget.

Mit kínál a program?

- Ön határozza meg az igényelt munkaerő profilját
- Ön határozza meg a gyakorlat időtartamát
- Külföldi Erasmus hallgató fogadása esetén egyszerű adminisztrációs eljárás (nincs munkavállalási engedély, vízum csak néhány ország esetében merül fel)
- Kész, angol nyelvű sablon megállapodás használata fogadás esetén
- A külföldi hallgató az Erasmus programtól ösztöndíjat kap, Ön dönthet, hogy fizetést vagy egyéb juttatást felajánlanak-e
- 30 európai ország felé kiépített felsőoktatási hálózatot, több millió fős közvetlen elérést – az Erasmus gyakornoki hirdetésnek és megjelenésnek így önmagában is PR értéke van.

Mit nem kínálunk?

- Formális együttműködést
- Bármiféle jutalék vagy díj fizetését, a felajánlott lehetőség teljesen ingyenes
- Fejlesztést

Lehetséges előnyök

Külföldi piacot, kapcsolatot építhet ki a fogadott hallgatók révén (30 európai országból válogathat Izlandtól Törökorszáig)

Drága szolgáltatásvásárlás helyett (pl. piackutatás, marketing stb.) a megfelelő profilú hallgató kiválasztásával és időszakos fogadásával olcsóbban juthat eredményhez

A legtehetségesebb hallgatókkal kerülhet kapcsolatba, pénzügyi kockázat nélkül mérheti fel a hallgató kapacitását, képességeit, hátha a jövőben is szüksége lesz rá.

Mit kell tennie, ha szüksége van valakire?

- Az elvárt gyakornok(ok) lehető legpontosabb szakmai profilját meghatározni (nyelvismeret – nyelvi kombinációk, szakterület és feladat megjelölése)
- Elvárt kezdés időpontját és a gyakorlat időtartamát megjelölni
- A jelentkezés pontos módját, határidejét és az Önök által igényelt dokumentumokat (CV, motiváció, egyéb) meghatározni
- A fentieket egy angol nyelvű e-mailben összefoglalni és elküldeni a szabolcs.bokodi@tpf.hu címre.
- A vállalat hirdetését a Tempus Közalapítvány továbbítja 30 ország partner Nemzeti Irodáihoz és 4000 felsőoktatási intézmény több millió hallgatója olvassa.

További információ az Erasmus hallgatói szakmai gyakorlatokról a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu » Pályázatok » Egész életen át tartó tanulás program » Erasmus

Az EGT/Norvég alapból finanszírozott mobilitási pályázati alap zárása

A Tempus Közalapítvány által koordinált, EGT/Norvég alapból finanszírozott mobilitási program a végéhez érkezett: 2009 novemberében az összesen 63 támogatott projekt mindegyike lezárult. A projektek közel 267 millió forintot használtak fel elsősorban rövidebb tanulmányutakra, de népszerű volt az Erasmus típusú hallgatói mobilitás és a szakmai gyakorlat is Magyarország és a 3 támogató ország között. Ennek eredményeképpen több mint 400 fő mobilitására került sor, vagyis a Tempus Közalapítvány által koordinált pályázati alaphoz képest – a korábbi évi 10-20 kiutazáshoz képest – jelentősen megnövekedett a Norvégiába, Izlandra vagy Liechtensteinbe irányuló mobilitások száma.

Az említett országok korábban sosem voltak a legnépszerűbb célszágok, mindig csak külön programok (Erasmus Link, Linking Up) segítségével emelkedett meg a mobilitási együttműködések száma. Ez a program viszont meghozta az érdeklődést: ki a kuriózum, ki nemzetközi kapcsolatainak frissítése miatt vágott bele, de volt olyan intézmény, amely itt indította el első mobilitási programját.

Remélhetőleg az ennek a pályázati alaphoz köszönhetően elindult nemzetközi partnerségek hosszú távra szólhatnak. Ez már csak azért is fontos, mert a program folytatása egyelőre szünetel, 2011 előtt biztosan nem várható újabb pályázati felhívás.

Az eredmények hazai összefoglalására a Tempus Közalapítvány 2010. május 20-án konferenciát szervez, illetve egy kiadvány is készül. A rendezvényről bővebben honlapunkon, a www.tka.hu >> **Rendezvények** menüpont alatt tájékozódhat.

Dolgos hétköznapiak Nürnbergben – faiparos és fodrász tanulók gyakorlaton

A SZAKISKOLAI MOBILITÁSI PROGRAM A LEONARDO DA VINCI MOBILITÁS HAZAI FORRÁS-BÓL FINANSZÍROZOTT KISTESTVÉRÉNEK MONDHATÓ. FŐ CÉLJA A SZAKISKOLAI KÉPZÉS FEJLESZTÉSE, MELYET ÚGY KÍVÁN ELÉRNI, HOGY A PROGRAM KERETÉBEN SZAKISKOLAI TANULÓK KÜLFÖLDI SZAKMAI GYAKORLATÁNAK MEGSZERVEZÉSÉRE NYÚJT TÁMOGATÁST.

A 2003-as és a 2005-ös pályázati körök után 2009-ben ismét lehetett pályázni. A rendelkezésre álló forrásból, a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprészből a Tempus Közalapítvány két pályázati fordulót szervezett, ami összesen 43 projekt támogatását, közel 600 tanuló kiutazását tette lehetővé. A nyertes intézmények a legkülönbözőbb szakmacsoportokban visznek ki tanulókat Európa országaiba: kőművesek, szakácsok, pincérek, asztalosok, kertészek, szabók tölthetik néhány hetes gyakorlatukat Németországban, Olaszországban, Finnországban, Hollandiában vagy máshol. Óriási lehetőség ez azoknak a diákoknak, akik sok esetben még saját megyéjüket sem hagyták el korábban.

Az alábbi interjút a Handler Nándor Szakképző Iskola „Asztalos és fodrász tanulók szakmai és nyelvi kompetenciafejlesztése német iskolákban és munkahelyeken” című projektjének koordinátorával, **Kánitsch Tamással** készítettük. A projekt keretében 8 faiparos és 5 fodrász tanuló utazott Nürnbergbe 4 hetes gyakorlatra.

● Mivel teltek a dolgos hétköznapok Nürnbergben?

A faiparosok munkaprogramjában szerepelt felújítási munka, tanműhelyi gyakorlat, iskolai CAD rajzóra, tervezési feladat, faipari termékek (CD tartó, polc, fiókkáva) készítése, gyár- és bútorlátogatás. A tanulók részben külső cégnél dolgoztak. A fodrászok részt vettek gyakorlati órákon az iskolában, valamint fodrászszalonokban dolgoztak, ahol a hajmosástól, beszárítástól kezdve a melírozáson, daueroláson át a hajvágásig minden műveletet gyakorolhattak.

● Ön mit tart a gyakorlat legnagyobb eredményének?

A tanulóink kiváló körülmények között dolgozhattak, tanulhattak. Ez vonatkozik a kitűnő tanárookra és oktatókra is, valamint a felszereltségre és a szervezetségre is. Faiparos és fodrász tanulók egyaránt megtapasztalhatták a német munkakörülményeket, és ráéreztek arra, hogy melyek azok a nagy jelentőségű apró ötletek, amelyeket be tudnak építeni a saját itthoni gyakorlatukba. Öröm volt hallani a tanulóktól, hogy itthon mi mindent szeretnének megvalósítani.

● Milyen érzékelhető hatása volt a gyakorlatnak a gyerekekre?

Az egyik legfontosabb elem a nyelvi fejlődés. Kezdetben a tanulók nem igazán szóltak meg német nyelven, de kényszerűségből túl kellett jutniuk ezen a problémán. Később már önállóan tudták intézni saját feladataikat. Emellett kiemelendő, hogy tanulóink többsége nem volt még ilyen távol Magyarországtól. Felfedeztek egy másik világot, kiszakadtak megszokott környezetükből. Hazaérkezésük után érezhető volt rajtuk a változás. Ebben fontos szerepet játszott az is, hogy láthatták a németországi hétköznapokat, megfigyelhették például, hogy mennyire jól szervezett és kulturált a tömegközlekedés, elcsodálóztak azon, hogy a metróban, a mozgólépcsőn, a jobb oldalon állnak az emberek, hogy aki siet, az a bal oldalon haladhasson. Észrevették, hogy a szabályokat az emberek be is tartották. Feltűnt nekik az is, hogy csak ritkán találkoztunk falfirkákkal, rongálásokkal. Az ilyen és ehhez hasonló apró dolgok megtapasztalása nagy hatással volt saját kultúrájukra, szemléletükre.

● Mi volt a legnagyobb élmény a gyerekek számára Németországban?

Szakmai élménynek tekinthető a különböző modern technológiák megismerése. Asztalos tanulóink számítógép-vezérlésű gépeken és számukra új programokkal dolgozhattak, a fodrászok új betetés, szárítási technikákat tanultak meg. Mindezek mellett számos szakmai programra is sor került: jártunk erdei központban, bútorgyárban, fodrászversenyen. Sok szabadidős programot is szerveztünk: voltunk foci-, kosár- és hokimeccsen, múzeumokban, állatkertben és fesztiválokon. Ezekben a programokon a tanulók nagy kedvvel vettek részt, többségük a Nürnberg–Herta focimeccset emelte ki, amit 40.000 néző előtt játszottak egy gyönyörű stadionban, fergeteges hangulatban. Az emberek kulturáltan szurkoltak csapatuknak és komolyan gondolták, amit transzparens is hirdetett: mindegy, hogy első vagy másodosztályban játszik a csapat, ők kitartanak mellette. A másik kedvenc program a delfin-show volt, amit a nürnbergi állatkertben láttunk.

● **Hogyan profitáltak a kísérő tanárok a gyakorlatból?**

A tervezettel ellentétben – egy váratlan betegség miatt – összesen négy kísérő tanár töltött el két-két hetet Nürnbergben. Mindannyian elmondhatjuk, hogy sok élménnyel és tapasztalattal gazdagodtunk. Láthattuk az ottani szakképzés felépítését, az iskolai és a tanműhelyi körülményeket. Megismertünk és haza is hozhattunk több tankönyvet, amelyeket azóta is rendszeresen használunk. Jó érzés volt, hogy igazi partnernek tekintettek minket és komolyan érdeklődtek a mi szakképzésünk iránt. Személyes hasznom a gyakorlatból, hogy éppen a középfokú német nyelvvizsgámra készültem, aminek sikerében nagy szerepet játszott az itt eltöltött tartalmas két hét.

● **Vannak-e kézzelfogható tárgyi eredményei, produktumai a gyakorlatnak? Mik ezek?**

A nürnbergi gyakorlatról hazahoztunk egy nyolcszemélyes csocsóasztalt, amelyet a gyakorlat keretében újíttattak fel tanulóink a német diákokkal együtt. Az iskola tanműhelyében elhelyezett asztalt azóta is nagy becsben tartja valamennyi tanuló, szünetekben állandóan foglalt a játék. Külön öröm számunkra, hogy egy iskolai tanműhelyben szokásos „egészségkárosító” tevékenység helyett tanulóink inkább játszanak. Erre a hatalmas sikerre nem is számítottunk, és nagyon fontosnak tartjuk ezt az eredményt is.

● **Mik a terveik a jövőre nézve? Folytatják-e mobilitások szervezését? Ha igen, milyen országokba, milyen szakmacsoportoknak?**

Feltétlenül szeretnénk folytatni a mobilitási pályázatokat, főleg annak tudatában, hogy ez már a gyakorlat idején felmerült bennünk és a német partnerben egyaránt. Tervezzük, hogy egy harmadik ország iskolájával kiegészítve közösen adunk be pályázatot, a nürnbergi iskola olaszországi kapcsolataira alapozva. Az iskolában eddig általában a faipari szakmán belül pályáztunk, de most már a fodrászok is velünk tartottak. A szervezés így egy kicsivel bonyolultabb volt, viszont sokkal színesebbé vált a gyakorlat. Reményeink szerint a sikeren felbuzdulva más szakmacsoportból is lesznek tanárok, akik felvállalják ezt a feladatot.

RÉVAI NÓRA

2010 újdonságai az Európa a polgárokért programban

A 2007–2013 KÖZÖTT FUTÓ EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM ALAPVETŐ ÉRTÉKEI ÉS KRITÉRIUMAI NEM VÁLTOZNAK 2013-IG, AZONBAN AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG NÉHÁNY APRÓBB VÁLTOZTATÁST ESZKÖZÖLT AZ EDDIGI TAPASZTALATOK ALAPJÁN, ÉS A PROGRAM EGYSZERŰSÍTÉSE ÉRDEKÉBEN.

- Valamennyi alprogram esetén bevezették az *on-line pályázást*. Ennek azért van jelentősége, mert a beérkezett pályázatokat nem kell újra a számítógépen rögzíteni, és ezzel felgyorsul a pályázatok feldolgozása. Az *on-line pályázati űrlap* egy interaktív PDF űrlap, amelyhez Adobe Reader szoftverre van szükség. Az űrlap azért „*on-line*” űrlap, mert az EACEA weboldalon érhető el, és elküldéséhez is internetkapcsolat szükséges. Az űrlap letöltése és benyújtása között azonban *off-line* dokumentumként kezelhető, vagyis tárolása és kitöltése is a pályázó saját számítógépén történik.
- A pályázatot *on-line* és postai úton is el kell küldeni a Végrehajtó Ügynökségnek. Fontos figyelni arra, hogy az *on-line* pályázati űrlap beadási határideje adott nap dél, míg a papírformátumú űrlap feladásának határideje adott nap éjfél.
- A kötelezően benyújtott mellékletek között korábban nem szerepelt az *Alapító Okirat*, de a közelmúltban ez is bekerült a listába. Az Alapító Okirat megküldése alól csak azok a szervezetek mentesülnek, akik a nemzeti szabályozás szerint nem kell, hogy rendelkezzenek ezzel a dokumentummal.
- Testvérvárosi találkozók esetén 2009-ben még négy beadási határidő állt rendelkezésre, idén eggyel kevesebb: február 1., június 1., szeptember 1.
- Testvérvárosi találkozóknál egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek arra, hogy minél több új pályázó vegyen részt a programban, és kiegyensúlyozott legyen a földrajzi eloszlás. A hangsúly fokozatosan eltolódik az egyszerű testvérvárosi találkozók felől a hálózatok felé, ami azt jelenti, hogy a nagyobb szabású projekteket fogják előtérbe helyezni.
- A civil projektek szintén korszerűsítés előtt állnak. Ezzel kapcsolatban az Európai Bizottság számít a civil szervezetek észrevételeire, melyeket a nemzeti információs pontok juttatnak el az Európai Bizottsághoz.
- Az Európa a polgárokért program 2010. március 1-gyel az Oktatási és Kulturális Főigazgatóságtól átkerült a Kommunikációs Főigazgatósághoz. Ez a szervezeti változás a programban működésében nem okoz változást.

Egy kis statisztika: 2010. február 15-ei dátummal a testvérvárosi együttműködések esetében 6000 pályázatot nyújtottak be, a hálózati pályázatok száma megkétszereződött. A civil projektek esetében 4050 pályázat érkezett az Ügynökséghez. Eredmény áprilisban várható.

pályázatok

PROJEKTTÜKÖR

● Hasznos tippek pályázóknak

A LEGTÖBBEN AZT GONDOLJÁK, HOGY PÁLYÁZNI NEHÉZ ÉS BONYOLULT DOLOG, PEDIG HIGYJÉK EL, NEM IS OLYAN NAGY ÖRDÖNGÖSSÉG. EBBEN A CIKKBEN MEGPRÓBÁLOK NÉHÁNY JÓ TANÁCCSAL SZOLGÁLNI AZOKNAK, AKIK BELEVÁGNÁNAK EGY PÁLYÁZAT ELKÉSZÍTÉSÉBE, DE MÉG NEM TUDJÁK PONTOSAN, HOGYAN IS KEZDJENEK NEKI. BÍZOM BENNE, HOGY MIRE A CIKK VÉGÉRE ÉRNEK, MÁR MAGABIZTOSAN LÁTNAK HOZZÁ AZ ELŐKÉSZÜLETEKHEZ.

1. Melyik pályázat való nekem?

A Tempus Közalapítvány az oktatás minden szintjén és területén kezel pályázati programokat, melyek közül első látásra nehéznek tűnhet kiválasztani azt, amelyik Önnek vagy az Ön intézményének szól. A többszáz oldalnyi honlap végigbongészése pedig még a legelszántabbakat is visszariaszthatja. Ezért készítettünk egy adatbázist, melyben személyre szabottan kereshet. Célcsoportjának vagy szakterületének megadásával könnyedén kilistázhatja magának azokat a lehetőségeket, amelyek érdekesek lehetnek az Ön számára. A rövid leírás elolvasása után eldöntheti, hogy érdemes-e jobban belemélyedni a pályázati feltételekbe, illetve az is egyből látható, hogy mikor van a legközelebbi pályázati határidő. Hogy hol is található meg mindez? A honlapunkon!

www.tka.hu > Pályázatok > Pályázatkereső

2. Miről szóljon a pályázat?

Ha a szándék már megvan, és már az is körvonalazódott, hogy melyik pályázati forma való Önnek leginkább, akkor merülhet fel a következő fontos kérdés: miről is szóljon a

pályázat? Ha még nem rendelkezik konkrét ötlettel, akkor érdemes megnézni, hogy milyen jó gyakorlatok születtek eddig. A Tempus Közalapítvány időről időre tematikus disszeminációs füzetekben publikálja a legjobb projekteket. Ezzel is ösztönözni szeretnénk az átgondolt, jó minőségű projektek megvalósítását, reméljük, hogy ezeket olvasva Önök is ihletet kapnak. A disszeminációs füzetek letölthetők honlapunk Könyvtár rovatából, illetve a készlet erejéig ingyenesen igényelhetők ügyfélszolgálatunktól.

3. Hogyan fogjak hozzá?

Az ötlet tehát már adott, illetve már azt is tudja, hogy melyik pályázati formát választja. Innentől kezdve már célzottan válogathat az információk között. Először is javasolom, hogy honlapunk Pályázatok rovatában olvassa el a fellelhető dokumentumokat. Itt minden olyan információt megtalál összegyűjtve, amelyre csak szüksége lehet a pályázás során. Ha mindezt inkább személyesen hallgatná meg, akkor információs napokkal, illetve pályázatíró szemináriumokkal segítjük Önöket. Ezekről honlapunk

Rendezvények rovatából tájékozódhat. De elolvashatja az egyes pályázatokról írt kézikönyveket is, melyek szintén letölthetők a Könyvtár rovatból vagy nyomtatott formában a készlet erejéig ingyenesen hozzáférhetőek.

4. Partnerkeresés

A Tempus Közalapítvány által kezelt nemzetközi programok esetében szinte kivétel nélkül szükség van külföldi partner(ek)re a megvalósításhoz. Ha még nem rendelkezik külföldi kapcsolatokkal, akkor ebben is tudunk segíteni. A honlapunk angol nyelvű részén található egy partnerkereső adatbázis, melyben programok, illetve témák szerint is kereshet, valamint feladhatja Ön is hirdetését. Természetesen minden hozzánk beérkezett megkeresést közzéteszünk honlapunkon, így ott is érdemes böngészni: www.tka.hu > [angol nyelvű rész](#) > [Partner Search Database](#)

Ugye, nem is olyan nehéz belevágni? Lapunk következő számában további hasznos tippekkel jelentkezem. Addig is pályázzanak bátran! ●

CSEKE BETTINA

Szegedről Leveranóba Comeniusszal

Tanársziszteni gyakorlat Olaszországban

STUBER BORBÁLA ANNA 2008-BAN VÉGZETT A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM JUHÁSZ GYULA TANÁRKÉPZŐ KARÁN ANGOL-MAGYAR SZAKOS ÁLTALÁNOS ISKOLAI TANÁRKÉNT. UGYANEbben AZ ÉVBEN KEZDTE MEG 1 ÉVES TANÁRSZISZTENSÍ TEVÉKENYSÉGÉT OLASZORSZÁGBAN. AZ ALÁBBIKBAN COMENIUSOS TAPASZTALATAIRÓL MESÉL.

• Honnan hallott az ösztöndíj-lehetőségről?

A Tempus Közalapítványról már a Comenius előtt is hallottam, mivel részt vettem az Erasmus programban is. A diplomázás előtti időszakban a könyvtárban megütötte a fülem két másik egyetemista beszélgetése egy bizonyos tanársziszteni gyakorlatról egy külföldi iskolában. Ekkor átfutottam a Tempus Közalapítvány aktuális pályázati lehetőségeit és meg is találtam, amit kerestem. Mondhatnám, hogy egy véletlen folytán történt.

Így kerültem Dél-Olaszországba, ahol egy 12 ezer fős kisvárosban, Leveranóban dolgoztam egy óvodát és egy általános iskolát magában foglaló tanintézményben. 2008. szeptember elejétől egy egész tanévre szolt a szerződés.

• Milyen formában valósult meg itt a tanársziszteni tevékenysége?

Heti 10-15 órában végeztem a gyakorlatot. Az iskolában eleinte csak hospitáltam, figyeltem a tanárok munkáját, nyelvtanítási módszereit, nyelvi kompetenciájukat, a gyerekek angoltudását. Ezzel egy időben az óvodában is részt vettem a nevelésben, játszottam a gyerekekkel, és míg ők tanítottak engem olaszul, addig én angolul beszéltem hozzájuk. Majd néhány hét múlva az iskolában elkezdtem az óra egy részében, vagy egész órában tanítani, az oviban pedig a nagycsoportosokkal angolfoglalkozásokat végezni. Emellett az alsó és felső tagozat osztályaiban magyar kulturális foglalkozásokat is tartottunk.

A tanév második felét már gyakorlatiasan, magabiztosan, sokkal szervezettebben és módszeresen oldtam meg. Az óvodában szervezett angolórák indultak minden nagycsoportos gyerek részvételével, melyet tanári felügyelet nélkül vezettem. Négy csoportra osztottuk az óvodásokat, csoportonként 15-18 főre. Az iskolában hasonlóképpen folyt a tanítási gyakorlat, gyakran nem volt jelen maga az angoltanár. Ennek ellenére a munka fegyelmezetten és keményen folyt.

• Milyen már ismert munkaformákat, módszereket tudott alkalmazni munkájában, és a célcsoportbeli eltérések (pl. ovisok) milyen új munkamódszereket, tanítási formákat, eszközöket, tartalmakat, attitűdöket kívántak meg?

Nyelvtanárként az általam leginkább előnyben részesített munkaforma a pármunka és a kiscsoportos foglalkozás, így ezeket alkalmaztam. Úgy tapasztaltam, hogy Olaszországban az egész osztályos frontális munka a megszokottabb. Ennek ellenére én mindig kértem a felügyelő tanárt, hogy alkalmazhassam a pármunkát, illetve úgy építettem fel az óráimat, hogy a gyerekek párban vagy csoportban dolgozhassanak. Bár a frontális forma kevésbé energiateljes igényel mind a tanár, mind a diák részéről, de kevésbé lehet hatékony egy idegen nyelv megtanulásában. Angolul próbáltam beszélni a diákokkal és angoltanárokkal, olaszt csak akkor használtam, ha nagy volt a zűrzavar, nem értették a nyelvtant, vagy ha a kisebbekkel foglalkoztam.

„Ezzel egy időben az óvodában is részt vettem a nevelésben, játszottam a gyerekekkel, és míg ők tanítottak engem olaszul, addig én angolul beszéltem hozzájuk.”

Mivel felső tagozatos tanárként végeztem, az óvodások világába csak itt csöppen-tem bele. Ezért amikor elkezdtem a kicsikkel dolgozni, talán szigorúbb voltam a kelle-ténél. Tudom, hogy egy ötévestől nem lehet elvárni, hogy 60 percig figyeljen, sem azt, hogy tanuljon, olvasson, csendben maradjon. De azért mindig próbáltam őket felkészí-teni az iskolára, ahol nagyobb rend és szigor van egy tanórán.

Az óvodásokkal a leginkább alkalmazott módszerek természetesen a játék, dal, mon-dókák, a rajz, az ismétlés voltak. Próbáltam felkelteni az érdeklődésüket, ámulatba ejte-ni őket; megvicceltük egymást, játszottunk, rajzoltunk, énekelünk, táncoltunk, mialatt észrevétlenül is angolul tanultunk. Ők ismételték azt, amit hallottak, a szavakat, kisebb mondatokat. Majd azokat dalba foglalva gyakoroltuk, vagy körben ülve kikérdeztük egy-mástól.

- **Milyen tapasztalatokkal gazdagodott? Miben fejlődött (a személyes kom-petenciákat is beleértve), milyen új dolgokat, módszertani elemeket ismert meg? Mit tudott átadni az olasz intézményben is?**

A legfontosabb tapasztalatom talán az volt, hogy – bár felső tagozatos tanárként vége-tem – megtanultam helytállni óvodai pedagógusként. Habár csak angolóra-adóként, nem teljes időben óvónóként, de így is az óvodásokkal dolgozom.

Egy nagyon fontos személyes készségre tettem szert: már nem izgulok, mikor ki kell áll-nom egy osztálynyi gyerek elé tanítani. Sőt, beleélem magam, és átadni kívánom a tudást, kielégíteni a tudásvágyukat, felkelteni az érdeklődésüket, csillapítani a kíváncsiságukat.

Az a mentalitás, precizitás, pontos, alapos felkészülés az órákra, amit az otthoni taní-tási gyakorlat során elsajátítottam, hasznomra vált Olaszországban is.

- **A módszertant és a hozzáállást mennyiben befolyásolta az, hogy egy viszonylag kisebb közösség egyetlen külföldi pedagógusaként ténykedett?**

Rendkívüli hatással volt rám. Egyrészt a bizonyítási vágy arra sarkalt, hogy megmutassam a magyar oktatási rendszer kiválóságát, és azt, hogy a megszerzett tudásomat gyakor-latban is tudom hasznosítani. Büszkén mondhatom, hogy ez a kis közösség el is ismerte a tudásom.

A tanárookra annyiban voltam befolyással külföldi tanárasszisztensként, hogy jobban megválogatták tanítási módszereiket és többet beszéltek angolul a gyerekekkel, mint előtte. Próbáltam alkalmazkodni az angoltanárok és a pedagógusok elveihez, tanítási módszereihez, azonban gyakorta új ötletekkel is előálltam.

- **Mentortanárával hogyan folyt az értékelés?**

Három angoltanárnő foglalkozott velem mentorként, akik kijelölték az osztályt, ahol taní-tottam. Azt kérték tőlem, hogy főként a helyes kiejtést gyakoroltassam, és sok szóbeli feladatot végezzünk. Követtük a tanrendet, de a feladatok típusait és a tanítási módsze-reket én választottam meg. Az óra végén vagy a tanítási hét elején értékelték azt, hogy a gyerekek mit hasznosítottak abból, hogy csak angolul beszéltem velük, és hogyan álltak helyt ebben a szituációban, valamint hogy én hogyan álltam helyt tanárként az osztály-ban, különböző munkaformákban és módszerek alkalmazásával.

- **Végül egy felejthetetlen emlék, ami jóleső érzéssel tölti el a szívet?**

Sok szép emlékem közül kiemelkedik a május végi óvodai záróünnepség, amelyről video-felvétel is készült. Színvonalas, zenés-táncos angol műsort adtunk elő az óvodásokkal. A műsor végén az óvónők és a szülők a színpadra hívtak és megköszönték egész évi munká-mat, és a polgármester egy csokor virággal köszöntött. Akkor úgy éreztem, hogy tényleg befogadtak abba a közösségbe, és a gyerekek is megszerettek. ●

DÁNYI ANDREA

„Az a mentalitás, precizitás, pontos, alapos felkészülés az órákra, amit az otthoni taní-tási gyakorlat során elsajátítot-tam, hasznomra vált Olaszor-szágban is.”

EGÉSZSÉGESEN ÉS JÁTÉKOSAN A NAGYTARCSAI ÓVIBAN IS

A NAGYTARCSAI SZIVÁRVÁNY EVANGÉLIKUS-KERESZTYÉN ÓVODA 2006-TÓL 2009-IG VETT RÉSZT COMENIUS ISKOLAI (ÓVODAI) EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN. HÁROM NEMZET (SZLOVÁK, CSEH, MAGYAR) ÓVODÁI DOLGOZTAK EGYÜTT AZ EGÉSZSÉGESEN ÉS JÁTÉKOSAN ÉLNI CÍMŰ PROJEKTBEN.

FODORNÉ PECZNYIK ZSUZSA ÓVODAVEZETŐ MESÉLT NEKÜNK A KÖZÖS MUNKA RÉSZLETEIRŐL.

• Honnan hallottak a pályázati lehetőségről?

Már korábban is értesültünk erről a lehetőségről, de úgy véltük, elsősorban iskolák kapcsolódhatnak be a pályázatba. Ma pedig már mi bátorítunk más óvodákat, hogy vegyenek részt a Comenius programban, mert az óvodások is kitűnően bevonhatók az együttműködésekbe, és mert az egész intézmény számára megújulást, szemléletváltást és sok-sok tapasztalatot nyújthat.

• Hogyan találtak partnerre?

A szlovákiai Lednicke Rovnén működő óvoda keresett meg bennünket. Ők vállalták a koordinátor szerepét és bevonták a munkába a csehországi Uherske Hradistei óvodát is. A projekt nyelveként a szlovákot választottuk, mivel a nagytarcsai óvónők közül többen is beszélünk szlovákul.

Első pályázatunkat 2005-ben adtuk be, ezt a cseh óvoda sikertelen pályázata miatt elutasították. Mivel 2006-ban már kész anyaggal és programmal rendelkezünk, újra próbálkoztunk, sikerrel, és megkezdődhetett a közös munka.

• Miért éppen ezt a témát választották?

Úgy gondoltuk, hogy kezdő pályázóként olyan témát kell választanunk, ami tág teret nyújt az együttműködésre, és az óvodai élet szinte minden területére kiterjed. Szerettük volna, hogy közvetlen hatása legyen a gyermekek életére és gazdagítsa az óvónők módszertani ismereteit. Fontos szempont volt az is, hogy a projekt aktuális legyen, felkeltse a szülők, óvodapedagógusok, együttműködő partnerek figyelmét.

Keresztyén óvodaként át kellett gondolnunk, hogy a téma mennyire illeszkedik nevelési koncepciónkba, illetve sajátossága-

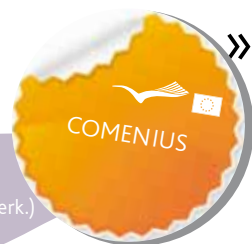
inkból adódóan milyen többletet nyújthatunk a feldolgozás során. Mindezek mérlegelése után nyújtottuk be pályázatunkat *Egészségesen és játékosan élni* címmel.

• Milyen konkrét tartalommal töltötték meg a kezdeményezést?

A projekt első évében zajlottak a személyes találkozások, egymás intézményének és nevelőmunkájának megismerése. Mindhárom részt vevő óvodában jártunk, előadókat hívtunk meg a témával kapcsolatban. Három nyelven megjelentettünk egy dvd-t *Egészségesen és játékosan élni* címmel és vándorkiállítást rendeztünk ilyen témájú gyermekrajzokból.

A második és harmadik¹ évben már sokkal hatékonyabban és a szakmai kérdésekre koncentrálni dolgoztunk együtt.

A projekt minden évében mindhárom intézményben találkoztunk, a fogadó intézmény feladata volt a speciális szakember-háttér biztosítása; gyermekorvos, ortopéd szakorvos, védőnő, konduktor segítette az óvónők munkáját.

¹ 2007-től a projektek csak kétévesek lehetnek. (Szerk.)

A munka eredményeként a következő háromnyelvű kiadványok születtek:

- Relaxációs és rehabilitációs gyakorlatok óvodások számára
 - módszertani füzet + hanganyag
- Mi veszélyezteti az óvodás gyermekek egészségét és hogyan járunk el balesetek esetén?
 - kézikönyv szülők és óvónők részére
- Mi ízlik nekem a legjobban?
 - kifestő füzet rajzokkal, receptekkel gyermekek és szüleik részére
- Kis kép számodra
 - memóriajáték gyermekek részére

Arra törekedtünk, hogy minél szélesebb réteg használhassa projekttermékeinket, így óvónők, szülők és gyermekek is kézbe vehetik.

• **Milyen várt és nem várt elemekkel gazdagodott óvodájuk a Comenius programnak köszönhetően?**

Először vettünk részt három országra kiterjedő pályázatban. A nevelőtestület gyakorlatot szerzett az ilyen típusú együttműködésben és a projektszemléletű nevelésben. Olyan módszertani kiadványokat hoztunk létre, amit más óvodák óvónői is hasznosíthatnak. Erősödött az óvónők önképzési és továbbképzési igénye a témával kapcsolatban.

A kiutazásokat egyfajta jutalmazásnak tekintették, mely során megismerhetik más országok kultúráját, történelmét és szakmai tapasztalatokra tehetnek szert. Jártasságot szereztünk kiadványok készítésében, médiával való kapcsolattartásban, szakmai rendezvények szervezésében.

• **Mit tart az együttműködés legsikeresebb elemének, eredményének?**

A pályázat legfontosabb eredménye, hogy az óvodáskorú gyermekeket közvetlenül be tudtuk vonni az együttműködésbe. Rajzaik, dramatizálásaik, énekes játékaik helyet kaptak a projekttermékek egy részében. Megismerhették más országok óvónőit, nyelvét, legfontosabb nemzeti sajátosságait. Minden látogatás során kapcsolatba kerültek a külföldi vendégekkel, ajándékokat készítettek nekik és köszöntötték őket.

A módszertani kiadványok közvetve, az óvónők munkáján keresztül segítik a gyermekek egészséges életmódra nevelését.

Nagy sikernek tartjuk, hogy eddig egymás számára ismeretlen nevelőközösségek – legyőzve a földrajzi távolságot és nyelvi különbségeket – közös projekttermékeket tudtak létrehozni.

• **Milyen visszhangja volt a 3 éves munkának az óvoda környezetében?**

A gyermekek lelkesedésén túl a szülők részéről is együttműködést tapasztaltunk. Segítettek a szervezésben, hang- és videofelvételek készítésénél, a vendéglátás lebonyolításában.

A fenntartó képviselői és a szlovák kisebbségi önkormányzat vezetői, az evangélikus egyház oktatási szakemberei és az OKM osztályvezetője is részt vettek a magyarországi találkozók megnyitóján. Az *Egészségesen és játékosan élni* projekt ismertté tette intézményünket, hiszen a regionális tv és a helyi lapok is tudósítottak az eseményekről.

• **Mi az, amit a projekt befejezése után beépítenek az óvoda életébe?**

Az óvónők a gyermekek egészségmegőrzése érdekében mindennapi munkájuk során használják a módszertani segédanyagokat. A szülők bevonásával továbbra is gyümölcs- és zöldségnapokat, sportvetélkedőket szervezünk. Az óvodások alkotásaiból készült memóriajátékot és színező füzetet ajándékba kapják a gyermekek. A projekt megvalósítása érdekében víztisztító és levegőtisztító készüléket, tornaszereket, udvari játékokat vásároltunk.

• **Milyen észrevételei vannak a pályázattípussal kapcsolatban?**

Más pályázatokkal összehasonlítva nagy előnye, hogy kevés megkötést tartalmaz, az óvónők maguk határozhatják meg a témát, saját ötleteik alapján készíthetik el a projekttermékeket. Az óvoda éves munkaterve jól beleilleszthető a programba.

A pályázat különlegessége, hogy utazásokkal és vendégek fogadásával jár.

Kiváló lehetőség nyelvgyakorlásra, más országok megismerésére, személyes kapcsolatok építésére.

Ajánlom azoknak az intézményeknek is, akik már rendelkeznek külföldi kapcsolattal; a Comenius projekthez csatlakozva együttműködésük jól tervezett, átlátható lesz és mások számára is hasznosítható eredményt tudnak felmutatni jelentős költségmegtakarítás és eszközfejlesztés mellett.

Az elnyert összeg tág keretek közt használható fel, az elszámolás egyszerű, az egész pályázat adminisztrációja jól átlátható, elkészítése nem sok időt vesz igénybe.

• **Vannak terveik a jövőre vonatkozóan, új pályázat benyújtására?**

Igen, nevelőtestületünk újabb Comenius pályázat beadására készül. A cseh és szlovák óvodai nevelést már megismertük, ezért új partnereket keresünk. Egy finn és egy német óvodával vettük fel a kapcsolatot, és tervezzük egy észak vagy erdélyi óvoda megkeresését is. Ebben a pályázatban már koordinátor intézményként szeretnénk részt venni.

Örömmel nézünk egy újabb, izgalmas és változatos projekt elébe. ●

DÁNYI ANDREA

Alapos előkészítés

A KORÁBBI ÉVEKHEZ HASONLÓAN 2009-BEN IS TÖBB KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNY GONDOLTA ÚGY, HOGY ÉLNEK A COMENIUS ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK NYÚJTOTTA LEHETŐSÉGGEL, ÉS SZEMÉLYES TANÚJÁRÓ KERETÉBEN DOLGOZZÁK KI COMENIUS PÁLYÁZATUKAT PARTNEREIKKEL. A GYÁLI EÖTVÖS JÓZSEF ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS KÖZGAZDASÁGI SZAKKÖZÉPISKOLA KÉPVISELETÉBEN **BÍRÓNÉ TOLVAJ ERZSÉBET** EGY NÉMET GIMNÁZIUMBAN JÁRT ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSON.

A találkozó csak úgy lehet igazán eredményes, ha az iskolák már a kiutazás előtt igyekeznek szakmailag minél alaposabban felkészülni. A magyar intézményben a korábbi projektek kapcsán létrejött Comenius munkaközösség, az iskola vezetése és a kiutazó munkatárs közösen alakították ki az iskola álláspontját, egyeztetve a projekt választott témájában, meghatározták az intézmény által vállalandó feladatokat. A diákok is érdeklődtek a tervezett projektről, a német fogadó iskola még a kiutazás előtt létrehozott számukra egy közösségi felületet, melyen keresztül megismerkedhettek a különböző nemzetiségű gyerekek.

A négynapos találkozóra decemberben került sor, melyen mind a 8 partneriskola képviselői részt tudtak venni. A vendéglátók egy részletes programot állítottak össze, melynek keretében mindenki bemutatta saját iskoláját, a diákok körbevezették a vendégeket a fogadóintézményben, ahol betekintheztek néhány tanórába, de a program gerincét a közös projekt kidolgozása és a pályázati űrlap kitöltése jelentette. Kellemes hangulatban rendkívül intenzív munka zajlott, a már meglévő ötleteket közösen fogalmazták meg, míg bizonyos pontokat kisebb csoportokban dolgoztak ki.

A magyar iskolában évek óta hagyomány, hogy a nemzetközi utazásokról hazatérve a résztvevők tájékoztatót tartanak. Ez most sem történt másként; a munkatársak és a diákok egy képes előkészítő beszámoló során ismerhették meg a látogatás fejleményeit, amit a honlapon és a helyi újságban is közzétettek, majd a gyerekek bevonásával megtörtént a tapasztalatok értékelése is. Az iskolának a látogatás alatt szinte a teljes pályázati anyagot sikerült összeállítaniuk, így sok teendőjük már nem maradt hátra, csak néhány részletet kellett pontosítaniuk a pályázat benyújtásáig, ami a 2010. február 19-i határidőre meg is történt. •

BÍRÓNÉ TOLVAJ ERZSÉBET beszámolója alapján
összeállította BALOGH TAMÁS

ERASMUS: az egyetemi dolgozóknak is

Az Erasmus személyzeti mobilitás hatása az intézményi folyamatokra

AZ ERASMUS PROGRAM ELSŐSORBAN A FELSOÓKTATÁSI INTÉZMÉNYEK HALLGATÓI SZÁMÁRA ELÉRHETŐ ÖSZTÖNDÍJAI MIATT ISMERŐS MINDENKI SZÁMÁRA. KEVESEBBEN TUDJÁK, HOGY 2007 ÓTA NEM CSAK HALLGATÓK ÉLHETNEK AZ ERASMUS PROGRAM ADTA LEHETŐSÉGEKKEL, HANEM A FELSOÓKTATÁSI INTÉZMÉNYEK OKTATÓI ÉS NEM OKTATÓI BEOSZTÁSBAN DOLGOZÓ SZEMÉLYZETE IS. EZ UTÓBBI CÉLCSOPORT MEGJELENÉSE A PROGRAMBAN JELENTŐSEN NÖVELTE AZ INTÉZMÉNYEK NEM TUDOMÁNYOS TERÜLETEN LÉTREJÖVŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSEINEK SZÁMÁT. AMELLETT, HOGY A SZEMÉLYZETI MOBILITÁS A FELSOÓKTATÁSI INTÉZMÉNYEK NEMZETKÖZI KAPCSOLATAIT BŐVÍTI, A KÜLFÖLDÖN LÁTOTT JÓ PÉLDÁK OLYAN RENDSZERSZINTŰ VÁLTOZÁSOKAT HÍVNAK ELŐ, AMELYEK NEM CSUPÁN AZ ERASMUS PROGRAM SZÁMÁRA JELENTEK SIKERT, HANEM MÁS TERÜLETEKEN IS IGEN FONTOSAK. A PROGRAM INDULÁSAKOR LEGINKÁBB A NEMZETKÖZI IRODÁK DOLGOZÓI ÉLTEK A SZEMÉLYZETI MOBILITÁS LEHETŐSÉGÉVEL.

A FELSOÓKTATÁSI INTÉZMÉNYEK FELISMERTÉK, HOGY A KÜLFÖLDÖN LÁTOTT JÓ GYAKORLATOK ITTHONI ALKALMAZÁSA Mennyi ELŐNNYEL JÁRHAAT. EGY PÁR NAPOS TAPASZTALATCSERE KÉSŐBB LÉNYEGES VÁLTOZÁSOKAT IDÉZHET ELŐ.

Három kollégát kérdeztünk meg az Erasmus személyzeti mobilitás keretén belül tapasztalt és átvett jó gyakorlatokról.

I B S

INTERNATIONAL BUSINESS SCHOOL - BUDAPEST

HENTES ORSOLYA,
A NEMZETKÖZI
ÜZLETI
FŐISKOLA
FELVÉTELI ÉS
MARKETING
KÖZPONTJÁNAK
REFERENSE

• **Miért döntött úgy, hogy igénybe veszi az Erasmus ösztöndíjat?**

A holland partnerintézménnyel nagyon jó kapcsolata van iskolánknak, így amikor meghirdették a személyzeti képzést kifejezetten arra a területre, ahol én is dolgozom, rögtön beadtam a pályázatomat.

• **Milyen jó ötletet kapott a látogatás során?**

A fogadó intézmény ráirányította figyelmünket az internetes közösségi portálok növekvő fontosságára. A leendő hallgatók túlnyomó többsége ezeken az oldalakon keresztül tájékozódik, gyűjt információt a továbbtanulási lehetőségként felmerült intézményekről.

• **Itthon hogyan lehet ezeket a tapasztalatokat hasznosítani?**

Diáktoborzás céljából már régóta részt veszünk pályaválasztási kiállításokon, állásbörzéken, rendszeresen szervezünk nyílt napokat. Számos országban helyi képviselők segítségével mutatjuk be intézményünket az érdeklődőknek. A jövőben igyekszünk mi is élni az internet által kínált bővülő lehetőségekkel. Jelen vagyunk a közösségi portálokon, és saját honlapunkat is folyamatosan fejlesztjük a felmerülő igényeknek megfelelően.

Az új információs csatornák segítségével egyre több leendő hallgatóhoz juttathatjuk el üzenetünket, így reméljük, a későbbiek folyamán eredményesen növelhetjük a hallgatói létszámot.

ÓBUDAI EGYETEM – BUDAPEST

- **Miért érezték fontosnak, hogy részt vegyenek Erasmus személyzeti mobilitásban?**

2008 tavaszán a tanulmányi osztály Neptun csoportjának vezetője, Bilicska Csaba és két kari tanulmányi osztályvezető, Végh Norbert és Laboda Zsigmondné jártak Németországban a Hochschule Ravensburg-Weingartenen és a Hochschule Furtwangenben. Abban a tanévben a tanulmányi osztály kiemelt célcsoport volt az Erasmus személyzeti mobilitásban, ugyanis több probléma merült fel az Erasmus program tanulmányi adminisztrációjával kapcsolatban. Úgy láttuk, hogy a szakmai tapasztalatszerzés nagyon hasznos lenne munkatársaink számára.

- **Milyen jó példákat láttak a kollégák a külföldi intézményben?**

Nemcsak konkrét ötleteket kaptak; az utazás után alapján változott meg a tanulmányi osztály hozzáállása az egész Erasmus programhoz. Egy motivált tanulmányi osztályos csoporttal találkoztak a német partnerintézményben, és sok hasznos ötletet láttak. A tapasztalatok alapján ma már nálunk is megkülönböztetetten jelölik az Erasmus hallgatókat a tanulmányi rendszerben, így az itthon egyéni tanrenddel felvett kurzusok elvégzése is zökkenőmentes. A külföldön látott példák hatására a kiadott oklevélmellékletek is nagyon precízen készülnek el. Nemcsak az itthoni hallgatóinkat érintő változtatások történtek, hanem a bejövő hallgatók számára is leegyszerűsítettük a tantárgyfelvételi folyamatot. A külföldi út óta sokkal eredményesebben tudunk együttműködni a tanulmányi osztállyal, együtt gondolkodunk bizonyos megoldásokon.

- **Terveznek további tanulmányutakat?**

Előzetes terveink szerint a jövőben informatikusainkat küldjük külföldi tapasztalatszerésre.

DUDÁS MÁRIA,
AZ ÓBUDAI
EGYETEM
ERASMUS
KOORDINÁTORA

APOR VILMOS KATOLIKUS FŐISKOLA – VÁC

A főiskola Magyar Nyelv és Kultúra Intézetének, valamint a Természettudományi és Matematika Intézetnek az adminisztrátorai utaztak a müncheni Katolische Stiftungsfachhochschuléba és a grazi Kirchliche Pädagogische Hochschuléba.

- **Milyen tapasztalattal tértek vissza, milyen jó gyakorlatot láttak az intézményben?**

Mindkét intézmény elektronikus leckekönyvet használ. Nálunk viszont hosszú időn keresztül kettős adminisztrációt végeztek, hiszen a papír alapú leckekönyv mellett a Neptun tanulmányi rendszerben is dolgoztak a kollégák. A külföldi partnerek hívták fel figyelmünket az elektronikus leckekönyv előnyeire, amelynek bevezetését mi is megkezdtuk azóta. A Tanulmányi Hivatal munkatársai kidolgozták a szabályozást, és elkészítették az elektronikus leckekönyv külalakjára vonatkozó tervet is, melynek elfogadása folyamatban van. A szenátus az elektronikus leckekönyv bevezetésére vonatkozó javaslatot már elfogadta, így az valószínűleg a 2010/2011-es tanévtől lép használatba. •

BODÓ ERIKA,
AZ APOR VILMOS
KATOLIKUS
FŐISKOLA
ERASMUS
KOORDINÁTORA

HLAVATÝ ILDIKÓ

DANTE Magyarországon

A PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM OLASZ TANSZÉKÉN immár több éve rendezünk egyhetes intenzív kurzusokat, amelyeken eddig főleg saját diákjaink, valamint kisebb számban az adott félévben egyetemünkön Erasmus ösztöndíjjal tanuló hallgatók vettek részt. Az egyhetes, tematikájukban az olasz–magyar kulturális kapcsolatokra és az olasz–magyar könyvkultúra történetére fókuszáló kurzusokra saját tanárainkon kívül mindig meghívtunk több oktatót a Milánói Katolikus Egyetemről is. A 6-7 napos program első napjaiban egyetemünk székhelyén tartottunk előadásokat a hallgatóknak, majd 3-4 napos kirándulásra mentünk, ahol szemináriumi foglalkozásokon a gyakorlatban próbáltuk elmélyíteni az előadásokon hallottakat. Így a 2008/09-es tanévben Pannonhalmán jártunk, ahol a Főapátság Könyvtárának kincseit, valamint a Zirci Műemlék-könyvtár olasz vonatkozású darabjait vizsgáltuk. A 2009/10-es tanév során pedig Egerbe látogattunk: a Főegyházmegyei Könyvtár és a gyöngyösi Ferences Könyvtár kéziratait és korai nyomtatványait tekintettük át. Az Egeri Főegyházmegyei Könyvtár egyik legértékesebb kézírata egy 1417-es latin nyelvű Dante-kódex, amely az Isteni színjáték első teljes latin nyelvű fordítását tartalmazza, valamint a fordító, Giovanni Bertoldi da Serravalle Luxemburgi Zsigmond magyar királynak és német–római császárnak írt ajánlását. A kézirat megtekintése után merült fel az ötlet, hogy a 2009/10-es tanévben szervezendő intenzív kurzus és a kirándulás központi témája Dante életműve, magyar fogadtatástörténete és a magyar könyvkultúrában fellelhető nyomainak feltérképezése legyen.

Ugyanakkor a mindaddig önköltséges alapon szervezett előadássorozatra ezévből Erasmus IP pályázatot nyújtottunk be. A *Hidak a múltban – hidak a jelenben* című programra elnyert támogatás lehetőséget biztosított egyrészt a hallgatói és oktatói létszám bővítésére, másrészt a kurzus időtartamának növelésére: immár nem csupán az Erasmus hallgatói mobilitással Magyarországon tartózkodó külföldi diákok részvételére számíthattunk, hanem mi magunk toborozhattunk érdeklődőket; módunk nyílt a Milánói Katolikus Egyetem tanárai mellett bevonnai az Olomouci Palacký Egyetem Olasz és Történelem Tanszékének oktatóit is; valamint az intenzív kurzus időtartamát két hétre növelhettük. A bevált módszereken azonban nem változtattunk, csak arányosan növeltük a bevezető előadásokra, illetve a kulturális programokra és a gyakorlati foglalkozásokra szánt időt. A kéthetes program első hetét Piliscsabán, az Egyetem székhelyén, valamint Budapesten töltöttük, míg a második héten Esztergomban zajlottak a szemináriumok.

Nem volt persze egyszerű a konkrét program kidolgozása, hiszen igen heterogén hallgatósággal kellett számolnunk. 11 olasz, 8 cseh és mintegy 30 magyar diák érkezett a kurzusra, ám előzetes felkészültségükben olyan hatalmas különbség volt, aminek nivellálására két hét nem lett volna elegendő. Egy olasz szakos hallgató Itáliában érthető módon sokkal mélyebb tudással rendelkezik Dantéről, mint cseh vagy magyar kollégája; egy magyar diák viszont jobban ismeri a magyar könyvtári és levéltári állományt, mint az olasz és cseh egyetemisták. Ezért döntöttünk úgy, hogy nem szisztematikusan fogjuk tárgyalni Dante életművét, hanem inkább az érdekességekre és a magyar–olasz–cseh vonatkozásokra helyezzük a hangsúlyt.

Az egyik előadás Dante politikaelméleti művének, a *Monarchiának* Prágában őrzött azon példányát elemezte, amely a híres-hírhedt római néptribün, Cola di Rienzo által írt kommentárt hagyományozta ránk. Egy másik előadás során a hallgatók megismerkedhettek a budapesti Egyetemi Könyvtár állományát gazdagító Dante-kódexszel is, amely az *Isteni színjáték* másolatát tartalmazza, 1340 körül készült Velencében, és már valószínűleg Nagy Lajos idejében a magyar királyi könyvtár részét képezte. Megtudhattuk, hogy a kézirat az egyik legfontosabb dokumentum az eredeti dantei szöveg rekonstruálásához. (Sajnos ma egyetlen olyan kézirat sincs birtokunkban, amely magától Dantétól származna, ezért művei hitelt érdemlő szövegeinek megismeréséhez és felderítéséhez kései másolatokra vagyunk utalva. A budapesti Dante-kódex az egyik ilyen kiemelt jelentőségű szövegváltozat, amely fényt deríthet akár az eredeti szövegre is.) Utolsó példaként a hallgatóságot talán leginkább lenyűgöző előadást, a költő–műfordító Nádasy Ádám bemutatóját említhetjük, aki jelenleg az *Isteni színjátékot* fordítja magyarra, és fordítói tapasztalatairól számolt be a hallgatóknak. A külföldi diákok és tanárok számára is megvilágító erejű volt Nádasy érvelése, mely szerint ha ma hűek kívánunk lenni a dantei szöveghez, akkor az eredeti rímes művet magyarra mindenképp rímtelen versben kell fordítanunk, hiszen a rím a reklámaparnak és a könnyűzenének köszönhetően annyira elértéktelenedett, hogy nem lehet hitelesen felhasználni egy Dantéhoz hasonló klasszikus átültetésére.

A Dante-fordításról szóló szemináriumnak különös jelentőséget adott az intenzív kurzus esztergomi helyszíne is, hiszen a máig legjelentősebb magyar Dante-fordítás alkotójának, Babits Mihálynak emlékmúzeum má alakított egykori üdülője a város egyik fontos látványossága: itt készült a Babits Isteni színjáték-fordításának utolsó változata.

Az intenzív kurzus legfontosabb eredménye azonban talán mégsem az előadások és szemináriumok, könyvtár- és levéltárlátogatások, valamint kulturális programok összességében mérhető. A részletes programról, az előadások anyagáról és a kurzus hangulatáról megfelelő tájékoztatást nyújthat a PPKE Olasz Tanszékének honlapján elérhető *Ponti 2010* lap, ahol folyamatosan gyűjtjük a fotókat, az előadások vázlatait és a hallgatók véleményeit.

Hosszú távra tekintve inkább a jövőbeli szakmai, tudományos együttműködés és kapcsolatteremtés szempontjából nevezhető igazán jelentősnek a most lezajlott kurzus: egyfelől a 2010/11-es tanévre is benyújtottuk az Erasmus IP megújítását célzó pályázatunkat, másrészt a részt vevő tanárok az érdeklődő diákok bevonásával létrehozta egy kutatócsoportot, amely 1526 előtt keletkezett, Budapesten őrzött olasz vonatkozású, valamint a Milánóban és Modenában őrzött magyar vonatkozású szöveges dokumentumokat kívánja feltérképezni.

Azt Erasmus IP nélkül is pontosan tudtuk, hogy e téren van mit kutatni. Az intenzív kurzusainknak hála, most már azt is tudjuk, hogy van kivel együttműködni. •

MÁTYUS NORBERT

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Olasz Tanszék

<http://olasz.btk.ppke.hu>

Kulturális főváros és egyetem

A XXI. SZÁZAD ELSŐ ÉVTIZEDE NAGY LEHETŐSÉGET ADOTT PÉCSNEK: ESSENEL ÉS ISZTAMBULLAL EGYÜTT ELNYERTE AZ EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA CÍMET 2010-RE. DE HOGYAN PROFITÁLHAT MINDEBBŐL EGY FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNY? A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM SZEMSZÖGÉBŐL KÉRDEZTÜK AZ INTÉZMÉNY REKTORÁT, **GÁBRIEL RÓBERTET** ÉS EGY, A PTE-NEK KÖSZÖNHETŐ KÜLÖNLEGES SZERVEZET FŐTITKÁRÁT, **KOMLÓDINÉ POZS AI GYÖNGYIT**.

Az egyetem feladata természetesen az oktatás és a kutatás, de a kutatásból származó információhalmaz, a tudomány maga a kultúra, az emberi civilizáció része – jelenti ki dr. Gábel Róbert, a PTE rektora a 2010 Pécs Európa Kulturális Fővárosa projekt és a felsőoktatás összefonódási lehetőségei kapcsán. Egyetemi polgárként a világot nem lehet csak egy oldalról nézni. Az egyetem egyik feladata éppen az, hogy ne csak szakmailag értő embereket képezzen, hanem ugyanakkor értelmiségieket is. Az értelmiségképzés lényege, hogy a kultúra iránt fogékonnyá kell tenni ezeket a fiatalokat. A 2010 Pécs Európa Kulturális Fővárosa projekt kiváló alkalom arra, hogy olyan hallgatók is részt kaphassanak és később érdekeltté váljanak a magasabb kultúrában, akiknek ez eddig nem volt az életük része.

Fontos oldala még a kulturális főváros projekt és az egyetemi lét kapcsolódásának az önkéntesség, vagyis az, hogy egy fiatal ne csak hasznon vagy fizetés reményében vegyen részt bizonyos dolgokban: tudjon dolgozni ellenszolgáltatás nélkül, lelkesedésből, egyszerűen azért, mert szeret vagy szívesen csinál valamit.

A közös szellemi háttérrel túl Gábel Róbert konkrétabb együttműködésekről is beszél: Az infrastrukturális fejlesztések terén részt veszünk a Tudásközpontban mint tulajdonostársak, és a Zsolnay negyedben is, ahol bérlőként fog megjelenni a Pécsi Tudományegyetem. Ami a rendezvényeket illeti: 180 eseményt szervezünk. Az egyetemi hivatalos programok két kiemelt programjának egyike a *Mandulavirágzás Tudományos Napok*, mely márciusban zajlott le a fenntarthatóságról és szellemi örökségről. Másik nagy rendezvényünk egy európai rektori találkozó lesz 2010 őszén, *Expanding Europe*

címmel – erre 100 rektort, magas rangú egyetemi képviselőt várunk 30 országból. Ehhez kapcsolódóan lesz a Compostela csoportnak és a UNeECC-nek egy közös konferenciája, szintén itt, Pécsen.

A UNeECC, vagyis az Európai Kulturális Fővárosok Egyetemi Szövetsége (*University Network of the European Capitals of Culture*) éppen azért jött létre 2006 decemberében, hogy a felsőoktatási intézmények és kultúrához kötődő szervezetek az e címet viselő városokban megosszák egymással tapasztalataikat, s a lehető leggyümölcsözőbb módon kapcsolódhassanak a projektekhez. E kezdeményezés ötlete Komlódiné Pozsgai Gyöngyinek köszönhető, aki a Pécsi Tudományegyetem Nemzetközi Szervezetek Irójának vezetője.

Az egyetemi szövetséget 2006-ban alapítottuk 15 egyetem részvételével. Kezdeményezésünk sikerességét bizonyítja, hogy mára a UNeECC-nak 50 tag egyeteme van Európa 21 országából. A szövetségnek nemzetközi vezetősége van, a titkársága pedig a Pécsi Tudományegyetemen működik. Az elmúlt évek során rendeztünk tudományos konferenciákat, hallgatói fesztivált és hálózatépítő találkozókat a különböző európai tag egyetemeken. A szervezet fontos feladatának tekinti a hallgatók minél aktívabb bevonását a tevékenységébe, ennek érdekében két hallgatói workshopot is tartottunk már Pécsen, illetve Vilniusban, valamint idén nyáron kerül megrendezésre az I. UNeECC nyári egyetem Isztambulban. Fontosnak tartjuk a tag egyetemek közötti oktatói és hallgatói mobilitás erősítését, ennek érdekében szervezzük májusban a UNeECC Erasmus koordinátori találkozót Avignonban. Az Európai Bizottsággal egyre szorosabb a

www.pte.hu

www.unecc.org

www.pecs2010.hu

kapcsolatunk, a felelős vezetők nagyra értékelik az egyetemek aktív részvételét az Európai Kulturális Főváros Programban. Egyetemünk kezdeményező szerepével az egyetemek összefogásában nagyobb nemzetközi ismertségre és elismertségre tett szert.

A UNeECC az idei évben a Compostela Egyetemi Szövetséggel közösen, a kulturális főváros év programsorozatának részeként szervezi meg IV. közgyűlését és éves konferenciáját, október 14–15-én Pécsen, házigazdája a Pécsi Tudományegyetem lesz. Mivel 2010 a Szegénység és a Társadalmi Kirekesztettség Elleni Küzdelem Európai Éve, így a UNeECC konferencia is ehhez igazodik, témája az oktatás és a kultúra szerepe a társadalmi kirekesztettség felszámolásában – tájékoztat Komlódiné Pozsgai Gyöngyit.

A fentiek csak azok a kapcsolódási pontok, amelyeket az egyetem mint szervezet biztosít. Ezen kívül a Pécsi Tudományegyetem hallgatói és oktatói részt vesznek különböző más programokban pécsi polgároként. És persze lesznek hallgatói rendezvények is: amatőr színjátszók találkozója, EFOTT, icwip és Pécsi Egyetemi Napok, ami pár napon belül kezdődik – teszi még hozzá Gábel Róbert. ●

Tudásközpont

● KÉPZÉSEK a Tempus Közalapítványnál

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY ÉPPEN EGY ÉVTIZEDE KEZDETT FELNÖTT-KÉPZÉSEL FOGLALKOZNI, ÉS AZ ELTELT IDŐBEN TÖBB MINT 6000 HALLGATÓ VÉGZETT NÁLUNK. A RÉSZTVEVŐK KÖZÜL SOKAN ÉRKEZTEK A KÖZIGAZGATÁSBÓL, A CIVIL SZEKTORBÓL, A TERÜLETFEJLESZTÉSBŐL, A MULTIPLIKÁTOR KÉPZÉSI PROGRAM KERETÉBEN PEDIG IGEN NAGY LÉTSZÁMÚ VÁLLALKOZÓ FELKÉSZÍTÉSE VALÓSULT MEG. TEKINTETTEL PÁLYÁZTATÓ TEVÉKENYSÉGÜNKRE AZ OKTATÁS TERÜLETÉN, LEGFONTOSABB CÉLCSOPORTUNKAT A HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉSI ÁGAZATBÓL ÉRKEZŐ SZAKÉRTŐK, KIEMELTEN A PEDAGÓGUSOK JELENTIK.

Képzéseink kidolgozásánál, frissítésénél folyamatosan ügyelünk az aktuális igényeknek és országos feladatoknak való megfelelésre. Az új képzések kidolgozásakor **2010-től olyan témákra koncentrálunk, amelyekben a Tempus Közalapítvány eddigi képzései, valamint egyéb tevékenységei kapcsán szakértőnek számít** – pl. pályázatás, projektmenedzsment, EU támogatáspolitiká, stb. – mivel képzéseinkkel, csakúgy, mint egyéb disszeminációs tevékenységeinkkel ezeket a tapasztalatokat, ismereteket, jó gyakorlatokat kívánjuk átadni minél szélesebb kör számára.

A fentiek figyelembevételével 2010-ben a következő témákban és célcsoportok számára fejlesztünk képzéseket:

1) EU-elnökség

2) Pedagógus-továbbképzés

A Tempus Közalapítvány képzési tevékenységében 2010-től az eddigieknél nagyobb hangsúlyt kíván fektetni pedagógusok képzésére. Ezen a területen is olyan képzéseket kívánunk fejleszteni és indítani, amelyekben jelentős és egyedülálló tudással rendelkezünk, illetve amelyek a Közalapítvány által koordinált programokban való hatékony részvételt segítik. Új képzésünk:

- **Elméleti, nyelvi és módszertani ismeretek az európai uniós tartalmak és szaknyelv angol nyelvű oktatásához**

Teljes kínálatunkat lásd honlapunkon!

3) Kompetenciafejlesztés

A Tempus Közalapítvány eddigi képzési tapasztalatai, a képzések értékelése és a többszintű igényfelmérések eredményeként azt tapasztalja, hogy a pedagógiai munkához, az európai uniós feladatok ellátásához, a sikeres projektciklus-menedzsmenthez valamennyi célcsoportban igen nagy szükség van a kompetenciák fejlesztésére. Ezeket a képzési igényeket a Tempus Közalapítvány a következő képzések indításával kívánja kielégíteni:

- **EU angol köztisztviselők számára (a képzés minősítése folyamatban)**
- **Hatékony kommunikáció és prezentációs technikák**

Várjuk jelentkezését!

www.tka.hu >> Képzések

Hogyan járulhat hozzá Magyarország EU-elnökségi feladatainak sikeres ellátásá- hoz egy képzési program?

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium a Tempus Közalapítvánnyal együttműködve már 2009 első félévében megkezdte az elnökségi feladatokban érintett köztisztviselői számára egy hatékony és gyakorlatorientált képzési program kidolgozását. A képzést a Köztisztviselői Szakképzési Kollégium VII/1/2010 számon nyilvántartásba vette, így az akkreditált felnőttképzési program.

Az új képzés célja, hogy az elnökségi feladatok ellátásában érintett munkatársak megszerezzék azokat az ismereteket, valamint rendelkezzenek azokkal az újszerű kompetenciákkal, amelyek az elnökségi feladatok ellátásához szükségesek. Cél továbbá, hogy a képzés hozzásegítse a résztvevőket az EU intézményeiben szokásos eljárások és korszerű munkamódszerek elsajátításához és készségi szintű alkalmazásához napi feladataik során. A képzés moduljai úgy lettek kialakítva, hogy azok a különböző szakterületek számára is alkalmazhatóak legyenek. A képzés korszerű, innovatív módszertani elemeket tartalmaz, igen gyakorlatias szemléletű, valamint az egyes tanegységek angol nyelven is elérhetők, ezzel is fejlesztve a résztvevők szükséges nyelvi kompetenciáit. Az oktatók és trénerek uniós területen többéves gyakorlati tapasztalattal rendelkező szakértők.

A képzés fő tartalmi egységei:

1. Intézményrendszer, közösségi jog, EU-s döntéshozatali rendszer a Lisszaboni Szerződés hatálya lépése után

Cél, hogy az elnökségi feladatokban részt vevő munkatársak pontosan ismerjék a legfontosabb EU-s intézmények felépítését, feladatait, áttekintsék, hogy az elnökséget ellátó ország milyen témákban és módon működik együtt az egyes intézményekkel. Cél továbbá, hogy az egyes intézmények munkatársai tisztában legyenek azzal, hogy az adott szakmapolitikai területen a közösségi jog milyen formában alkalmazandó, illetve ezzel összefüggésben milyen a döntéshozatali rendszer. Itt kiemelten érdekes az oktatás helyzete, ahol az EU az ún. Nyitott Koordinációs Módszert alkalmazza – hiszen az oktatás nemzeti hatáskör –, vagyis a tagállamok önként, a legjobb gyakorlatok és tapasztalatok átadása céljából folyamatosan konzultálnak egymással.

2. EU-s szakmapolitikai ismeretek

Ahhoz, hogy a magyar szakértők és az őket támogató munkatársak hatékonyan vezethessék a tanácsi munkacsoportokat, fontos, hogy az egyes szakterületeken dolgozók közösen áttekintsék és értelmezzék a szakterület aktuális prioritásait, hiszen kizárólag így lehet értékes szakmai programot készíteni az elnökségi félévre, valamint a programokat sikeresen végrehajtani, abban eredményeket elérni.

3. EU-s elnökségi ismeretek: feladatok, szerepek, prioritások

Magyarország a csatlakozása óta először töltheti be az Unió soros elnöki tisztségét, ráadásul a Lisszaboni Szerződés 2009. decemberi hatályba lépését követően az első trió záró tagjaként debütál, így nagy felelősség hárul ránk. Dossziákat kell lezárni, kompromisszumokat kell keresni, össze kell egyeztetni a különböző érdekeket, és szavazási eljárásokat kell levezetni. A képzés egyrészt a feladatok mutatja be, másrészt készségfejlesztő gyakorlatokkal kívánja hozzásegíteni a hallgatókat ahhoz a rutinhoz, amely lehetővé teszi majd számukra a feladatok hatékony és sikeres ellátását.

4. Készségfejlesztés (írás technika, tárgyalás technika, kommunikációs készségek)

Általános tapasztalat a felnőttképzésben, hogy a lexikális ismeretek elsajátítása mellett itt is nagy szükség van a feladatok ellátásához szükséges kompetenciák fejlesztésére. Igaz ez az elnökségi felkészülésre is, mivel nem elég ismerni a feladatokat, jó szakértőnek lenni, hanem jó minőségű anyagokat kell készíteni, azt hatékonyan kell átadni mind a hazai, mind az uniós együttműködések során, illetve konfliktushelyzetekben meg kell találni azokat a kompromisszumokat, amelyek a napirenden lévő ügyek sikeres lezárásához vezetnek.

Az első képzés tapasztalatai:

- A képzés előadói legtöbbször az elnökségi feladatok legfontosabb hazai irányítói, nagy tapasztalatú diplomaták, köztisztviselők voltak, így a hallgatók egyrészt első kézből szerezhettek információt, másrészt már a képzés során megismerhették az elnökségi munka kulcsszereplőit.
- Az Oktatási és Kulturális Minisztérium az elnökségi stáb (az elnökségi feladatok ellátásában közvetlenül érintett munkatársak) és a stáb munkáját segítő kollégák számára közös képzést tervezett, így a képzés a munkatársak számára egyben csapatépítő gyakorlatnak is kiváló volt. A közel 60 résztvevő a képzés hat napja alatt közös, sokszor angol nyelvű gyakorlatokban vett részt, így megismerték egymást és kipróbálhatták a közös munkát (döntéshozatali eljárás tervezése, tanácsi előterjesztés készítése, tárgyalási szimulációs gyakorlat, stb.).
- A kollégák, bár egy munkahelyen dolgoznak, egymással nincsenek kapcsolatban a nagy létszám vagy az eltérő feladatok miatt. A képzés így lehetőséget teremtett a kooperációra, partnerségépítésre is, amely nem csupán az elnökségi feladatok, hanem az egyéb hazai munkák során is jól hasznosítható.
- A köztisztviselői munka jellemzője, hogy a munkatársak a munkafolyamatoknak csak kisebb részeit látják át, azonban a képzés lehetőséget kínált arra is, hogy a tervezéstől, előkészítéstől a szakmai anyagok elkészítéséig, sőt a tárgyalási szimuláción keresztül a döntéshozatalig nyomon követhessék az egyes feladatokat.
- A Tempus Közalapítvány létrehozta a képzés honlapját és lehetőséget kínál a résztvevőknek, hogy a továbbiakban is interaktív fórumokon keresztül segítsék egymás munkáját, sőt a további képzések résztvevőivel is kapcsolatot találjanak. ●

A Tempus Közalapítvány az EU-Elnökség 2011 című képzést 2010 során az igényeknek megfelelően fogja indítani. Részletes információk honlapunkon találhatóak: www.tka.hu

Magyarország – EU-ELNÖKSÉG 2011

2011 MEGHATÁROZÓ ÉV LESZ MAGYARORSZÁG
EURÓPAI UNIÓS TAGSÁGA SZEMPONTJÁBÓL,
MIVEL EU-ELNÖKSÉGI SZEREPVÁLLALÁSÁNAK
KÖSZÖNHETŐEN FÉL ÉVEN KERESZTÜL
FORMÁLÓJA LEHET AZ UNIÓS NAPIRENDNEK.

A tagállamok egy előre meghatározott rotációs rendszer alapján követik egymást, így 2011. első félévében Magyarországnak is lehetősége lesz 6 hónapra átvenni az EU soros elnöki tisztségét.

A Lisszaboni Szerződés változásainak megfelelően életbe lépett a „trió elnökség”, azaz a 3 egymást követő tagállam közös programot alakít ki és visz végig a folytonosság biztosítása érdekében. Magyarország Spanyolország és Belgium elnöklését követően veszi át a stafétát és zárja le a hármas periódust.

A trió szoros együttműködését az eddigi példa nélküli közös tervezése is szimbolizálja.

A közös program legfőbb témái kötöttek, ennek megfelelően tagállamonként kisebb hangsúlyeltérésektől eltekintve az elnökségi trió a Lisszaboni Stratégia 2010-es lejárata miatt annak időszerű értékelésével, és egy újabb EU 2020-as stratégiával kapcsolatos vitával kezdi tevékenységét, melynek az a célja, hogy megteremtse a tudásalapú, környezetbarát és befogadó társadalmat. További témák lesznek várhatóan Horvátország és a Nyugat-Balkán lehetséges csatlakozása, az újabb uniós költségvetési perspektíva összeállítása, az uniós energia és klímapolitika, valamint a kiegyensúlyozott szomszédságpolitika.

Az EU-elnökség azonban nem csak kihívásokat, de pozitív hatásokat is eredményez hazánk számára. A régi tagállamok úgy tartják, hogy az új tagországok közül az válik igazán az EU tagjává, aki már átesett az EU-elnökségen. A sikeres elnökséggel járó nyilvánosság által az új tagországok polgárai valódi részeseivé válhatnak az Uniónak.

Az EU-elnökség további hozadéka lehet a média által Magyarországra irányított figyelem, amely az elnökséget adó országot ismertebbé teheti a többi tagállamban, bemutatva a szakmai teljesítmény mellett annak történelmét, kultúráját, hagyományait is.

● ANGOLUL AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Elméleti, nyelvi és
módszertani ismeretek
az európai uniós tartalmak
és szaknyelv
angol nyelvű oktatásához

ÚJ, PEDAGÓGUS-TOVÁBB-
KÉPZÉSI PROGRAM INDÍTÁSA

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNYNAK EGYEDÜLÁLLÓ LEHETŐSÉGE ADÓDOTT, AMIKOR AZ „EU ENGLISH – USING ENGLISH IN EU CONTEXTS” CÍMŰ KIVÁLÓ ÚJ NYELVKÖNYV SZERZŐIVEL MEGÁLLAPODOTT, HOGY AZ ÁLTALUK KIDOLGOZOTT PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAMOT ELINDÍTHATJA, MÉGPEDIG ÚGY, HOGY A KÉPZÉSEKET MAGUK A SZERZŐK FOGJÁK MEGTARTANI!

Magyarország uniós tagságával összefüggésben számos tantárgyban és képzésben kaptak helyet az európai uniós ismeretek, magyar és idegen nyelven egyaránt. Az idegen nyelven közvetített EU-tartalmak megjelenhetnek egyrészt az idegennyelv-oktatás keretében, hisz mind az érettségien, mind a nyelvvizsgákon az EU önálló témakört képez. Másrészt a két tanítási nyelvű oktatás keretében az egyes szaktárgyakban (történelem, földrajz, stb.) is fontos téma az Európai Unió működésének, aktuális prioritásainak bemutatása.

Mivel az uniós szakmai ismeretek gyakran magyar nyelven is kihívást jelentenek, így a közvetítés az idegen nyelv és a szakmai tartalom szempontjából is nehézséget okozhat. A továbbképzés ezért az európai uniós tartalmak angol nyelvű közvetítéséhez tartalmi, nyelvi és módszertani segítséget is kíván nyújtani.

A TOVÁBBKÉPZÉS TEMATIKÁJA 3 NAGY EGYSÉGBŐL ÁLL:

1 Az első egység az alapvető uniós jogi, közigazgatási és szakmai ismeretek elsajátítását segíti. A résztvevők megismerkednek az Európai Unió történetének mérföldköveivel, intézményrendszerével, fő politikáival, a nemzetek feletti és a kormányközi együttműködés sajátosságaival. Mivel a kulcsfogalmak angol nyelvű elsajátításához elengedhetetlen a szakmai háttér ismerete, ezért a továbbképzés nagy hangsúlyt helyez az EU bonyolult működésé-

nek megértésére, az ehhez kapcsolódó alapfogalmak tisztázására, az uniós szakkifejezések mögötti szakmai tartalom megértésére.

- 2 A második tematikai egység az európai uniós szakmai nyelvhasználat, terminológiai buktatókkal ismerteti meg a résztvevőket, gyakorlati foglalkozások keretében. Lehetőség nyílik az angol uniós szakkifejezések gyakorlására, komplex készségfejlesztésre az uniós szövegek lexikai, nyelvhasználati, szövegnyelvi sajátosságai alapján, valamint az uniós kommunikációs műfajok megismerésére.
- 3 A továbbképzés harmadik tematikai egysége elméleti és gyakorlati foglalkozásokat is magában foglal. A résztvevők megismerik a szakmai, nyelvi igényfelmérés és tananyagtervezés lépéseit, megismerkednek a szaknyelvi korpusz építésének folyamatával, gyakorlatot szereznek a korpuszelemző szoftverek használatában, és elsajátítják azokat az ismereteket, korpuszalapú technikákat, amelyek az adatalapú feladatok önálló fejlesztéséhez, írásához szükségesek.

A SZERZŐKRŐL:

Fischer Márta a Pécsi Tudományegyetem oktatója és a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem PhD-hallgatója. Diplomáját közgazdaságtanból és Európai Tanulmányokból szerezte. Jelenleg angol és német nyelven oktat EU-ismereteket, szakfordítást és terminológiát közgazdász hallgatóknak. Évekig dolgozott az Oktatási és Kulturális Minisztériumban, ahol európai uniós és nyelvoktatási projekteken is részt vett. Kutatási területe a szakfordítás, a terminológia és az EU többnyelvűsége.

Trebts Anna a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem PhD-hallgatója. Egyetemi diplomáját angol és francia bölcsész tanári szakokon szerezte. Több mint 10 éve tart általános üzleti és EU szaknyelvi kurzusokat angol és francia nyelven, jelenleg Magyarországon, korábban Portugáliában és Luxemburgban. Ezt megelőzően Luxemburgban dolgozott egy EU-intézményben. Kutatási területe az angol nyelvhasználat EU-s dokumentumokban, a korpusz-nyelvészet, a pszicholingvisztika és a kétnyelvűség.

RÖVIDEN A TANKÖNYVRŐL:

A könyv megírásának ötlete abból a felismerésből született, hogy jelenleg a hazai és a nemzetközi könyvpiacra is nehéz olyan nyelvkönyvet találni, amely európai uniós kontextusban segítené az angol nyelv elsajátítását. E hiányt pótolva a nyelvkönyv az angol nyelv uniós közegben való használatához és alapvető EU-ismeretek angol nyelvű elsajátításához is segítséget kínál.

Aktualitását nagyban növeli, hogy 2011. első felében Magyarország tölti be az EU soros elnökségét. A nyelvkönyv egyik újdonsága, hogy a szókincs és a nyelvhelyesség fejlesztését célzó feladatok olyan

nyelvészeti kutatások eredményeire épülnek, amelyek az európai uniós dokumentumok és intézmények nyelvhasználatát igyekeznek feltérképezni. Két, összesen több mint egymillió szavas adatbázis elemzése révén a könyv felhívja a nyelvtanulók figyelmét azokra a szavakra és mondatszerkezetekre, amelyekkel az EU-val foglalkozó újságcikkekben, dokumentumokban a leggyakrabban találkozhatnak. Az egyes leckékben található, a nyelvhelyességet fejlesztő feladatokat kiválóan egészíti ki a könyv végén található nyelvtani

összefoglaló és a hozzá kapcsolódó gyakorlatok. Európai kontextusban az uniós tagállamok közötti kulturális különbségek is megnehezíthetik a kommunikációt, ezért különösen fontos a pragmatikai és interkulturális készségek megszerzése. A könyv számos olyan feladatot tartalmaz, amelyek uniós kontextusba ágyazva gyakoroltatják ezeket a mindennapos, ám idegen nyelven sokszor bonyolultnak tűnő helyzeteket. Az angol nyelvet főként munkahelyi közegben használó nyelvtanulók mellett az írásbeli és szóbeli, hivatalos és kötetlenebb műfajban is jártasságot szerezhetnek, mint például önéletrajz, motivációs levél, munkahelyi feljegyzés, előadás, irodai elbeszélés, érvelés, vitázás, e-mail.

Az európai uniós nyelvhasználatot a többnyelvűség és olyan speciális szakkifejezések is jellemzik, amelyek gyakran magyarul sem ismertek. Ezért a nyelvkönyv az uniós terminológia elsajátításához és az EU többnyelvű működésének a megértéséhez is segédeszközt kínál. A példatár segítséget nyújt a buktatók elkerüléséhez és az uniós terminológia oktatásához, a glosszárrium pedig tartalmazza az angol uniós szakkifejezések lektorált magyar megfelelőit, felhívja a figyelmet a zsargonra, a francia szakkifejezésekre, a helytelen használatra és a Lisszaboni Szerződés várható módosításaira is. Ezzel a nyelvkönyv – az uniós elnökségre készülve – az egységes uniós nyelvhasználatához is hozzá kíván járulni.

A könyv mind csoportos oktatásra, mind önálló tanulásra kiválóan alkalmas, hiszen számos gyakorló feladatot tartalmaz a megoldó kulccsal együtt.

HOGYAN HATÁROZNÁTK MEG A KÉPZÉS CÉLJÁT?

Márta: A továbbképzés célja, hogy a tanárok megszerezzék a szükséges szakmai, nyelvi és interkulturális ismereteket az uniós tartalmak angol nyelvű oktatásához. A pedagógusok a továbbképzés során megismerik az alapvető európai uniós, közigazgatási és jogi alapismereteket, az európai integráció kulcsfogalmait, terminológiáját magyar és angol nyelven egyaránt.

Anna: A pedagógusok olyan újszerű módszertani ismereteket sajátíthatnak el, amelyekkel képesek lesznek az európai uniós tartalmak önálló pedagógiai-módszertani feldolgozására angol nyelven. A képzés felkészíti az órákon EU-tartalmakat is bemutató kollégákat a tanulócsoporthoz megfelelő szakmai nyelvhasználat átadására. További cél, hogy a kollégák gyakorlati tapasztalatot szerezzenek a szaknyelvi készségek fejlesztését szolgáló eszközök és módszerek alkalmazásában. Ennek keretében megismerkedhetnek a számítógépes, korpuszalapú tananyagtervezés és feladatkészítés elméleti és gyakorlati kérdéseivel.

KIKNEK AJÁNLOTT RÉSZT VENNI EZEN A TOVÁBBKÉPZÉSEN?

Márta: Több célcsoport számára is hasznos lehet a képzés: többek között az olyan szaktárgyat oktató pedagógusoknak ajánlanám, akik a két tanítási nyelv keretében integrálnak uniós tartalmakat a szaktárgyba angol nyelven, és ehhez kívánnak elméleti, módszertani és szaknyelvi ismereteket szerezni.

Anna: A továbbképzés természetesen azoknak a pedagógusoknak is ajánlott, akik az angol nyelvoktatás keretében dolgoznak fel európai uniós témákat, és ehhez kívánnak elsajátítani szakmai ismereteket és új módszereket.

Márta: A képzés elsősorban a 7–12. évfolyamon tanító pedagógusoknak ajánlott, de azt gondolom, hogy a felnőttképzésben dolgozó kollégák számára is nagyon hasznos lehet! ●

Bővebben a TKA honlapján tájékozódhat:
www.oktataskepzes.tka.hu
» Az egész életen át tartó tanulás stratégiája
» LLL stratégiák határokon átívelő fejlesztése

TANULÁS ÉS MOTIVÁCIÓ...

FLOW

A fenti idézet Csíkszentmihályi Mihály pszichológus definíciója a *flow*¹ (áramlat) élményére, melyet 1988-ban megírt és azóta számos nyelvre lefordított nagy sikerű könyvében mutat be.

De mi köze a flow élményének a felnőttkori tanuláshoz és annak motivációihoz? Az ok egyszerű: a tanulás, melyet nevezhetünk akár életformának is, ma már nem korlátozódik a gyermek-, illetve fiatal felnőttkorra, hanem az élet minden szakaszára vonatkoztatható permanens tevékenységgé, feladattá vált, köszönhetően a folyamatos munkaerő-piaci változásoknak, melyek a technika fejlődésével párhuzamosan történnek. Számos tanulmány készül napjainkban az egész életen át tartó tanulás fontosságáról, így ha elengedhetetlen számunkra a folyamatos tanulás, akkor miért ne rendezzük be úgy az életünket, hogy ez élményt, folyamatos szellemi-lelki beteljesülést jelentsen?

ALACSONY RÉSZVÉTEL ÉS A MOTIVÁCIÓ HIÁNYA

A *Lifelong Learning 2010 – Towards a Lifelong Learning Society in Europe: The Contribution of the Education System*² című európai uniós projekt keretében többek között a magyar felnőtt lakosság tanulási motivációját is vizsgálták. Az adatfelvétel első feldolgozása számos olyan jellemzőre világít rá a magyar felnőttek tanulással kapcsolatos motivációjának tekintetében, melyekre kevésbé lehetünk büszkék. A vizsgálatba bekerült személyek visszajelzései alapján a lehetséges tanulási motivációkra legtöbbször az oklevél, bizonyítvány megszerzését jelölték meg, míg a belső kiteljesedésért, személyes fejlődésért történő tanulás csak a lista végén jelenik meg lehetséges indokként. Ugyancsak meglepő eredmény, hogy az Eurostat 2008-as felmérése³ alapján, az egész életen át tartó formális vagy non-formális oktatási formákban és képzésben részt vevők aránya európai uniós összehasonlításban itthon az egyik legalacsonyabb. A fenti adatokkal kevésbé áll összhangban, hogy az Európai Unió *Oktatás és Képzés 2020 Stratégiájának*⁴ egyik prioritásában célként tűzte ki, hogy 2020-ra biztosítani kell a felnőttek átlagosan legalább 15%-ának az élethosszig tartó tanulásban való részvételét.

MIÉRT NEM SZERETÜNK TANULNI?

A kérdésre a választ sokan a közoktatásban ma is széleskörűen alkalmazott, nem kellőképpen tanulóközpontú pedagógiai módszerek alkalmazásával magyarázzák. Kétségtelen, hogy a formális oktatás elsődleges, meghatározó színtere ez, ahol az alkalmazott módszereken, a pedagógussal való személyes kapcsolat milyenségén nagyon sok múlik, ami rányomja bélyegét az ismeretbefogadás hatékonyságára. Sok tanulóban már itt kialakul egy belső gát a kudarcból való félelem következményeként, ez egyfajta szorongást eredményez a teljesítményorientált, a versenyszellemet erőltető iskolai közegben, ami megakadályozza a szellemi és lelki kibontakozást, fokozatosan kioltja a gyerekekben eredendően meglévő, a tanulásra, a világ felfedezésére irányuló természetes vágyat. Sir Ken Robinson⁵ angol kreativitás

1 CSÍKSZENTMIHÁLYI MIHÁLY: *Flow – az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2001.

2 Bővebben a programról: <http://lll2010.tlu.ee/>

3 Education – Eurostat 2008: www.slideshare.net/nfraga/education-eurostat-2008

4 Bővebben: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:HU:PDF>

5 Sir Ken Robinson angol nyelvű előadása a témában a következő linken érhető el: http://www.ted.com/talks/lang/hun/ken_robinson_says_schools_kill_creativity.html

„Amikor annyira feloldó-
dunk egy tevékenységben,
hogy minden más eltörlül
mellette, az élmény maga
lesz olyan élvezetes, hogy
a tevékenységet folytatni
akarjuk, pusztán magáért.”

szakember egészen odáig megy, hogy az iskolarendszer egyenesen kiöli a kreativitást a gyerekekből. Állítását egy képletes történettel támasztja alá: a nyolc éves Gillian Lynne az 1930-as évek Angliájában járt iskolába, és nehezen kezelhető, izgága, tanulási nehézségekkel küzdő, problémás gyerekek tartották. Szülei elvitték egy specialistához, aki felismerte a benne rejlő lehetőségeket, és kísérletképpen magára hagyta egy szobában, miután bekapcsolta az íróasztalán lévő rádiót. Gillian édesanyjával kintről figyelték az eseményeket. A kislány, amint magára maradt és meghallotta a zenét, mély átéléssel táncra perdült. A pszichológus csak annyit mondott: „Asszonyom, a maga lánya nem beteg, hanem táncos.” Később Gillian elvégezte az Angol Királyi Balettintézetet, szólótáncos és koreográfus karriert futott be, saját táncsoportot alapított, és Andrew Lloyd Webberrel olyan darabokban dolgozott együtt, mint a Macskák vagy az Operaház Fantomja.

Az iskolarendszer okozta – a tanulással kapcsolatos – negatív élményeken túl a tanulási motiváció hiányára egy másik lehetséges ok az egyént körülvevő társadalmi, kulturális közeg, melynek szerves része a családi szocializáció, ami nagyban befolyásolja a tanulási motivációt mind gyermek, mind felnőttkorban. Amennyiben az elsődleges szocializációs közegben a tanulás nem értéként jelenik meg, úgy az iskolának, melyről régóta ismeretes, hogy újratermeli a társadalmi különbségeket, viszonylag szűk a mozgáster. ⁶

A megoldásra számos hazai és külföldi jó példát ismerünk, melyek széles körű megismertetése és a helyi igényekhez igazítása fontos előfeltétele a sikeres alkalmazásnak. Ez viszont csak az érintettek hatékony és átgondolt együttműködésével sikerülhet. Felgyorsult világunkban a különböző tanulási formák, a naprakész ismeretek, mint a személyes fejlődés, az egyéni előrejutás alapjai optimális esetben természetes módon hatják át mindennapjainkat. A folyamat mindenki számára nyitott, azoknak is, akik egyelőre nem ismerték fel a flow élményét a tanulásban... •

ABARI-IBOLYA EMESE

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI MEGOLDÁSI JAVASLATOK

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY 2009-ben egy nemzetközi projekt keretében *LLL stratégiák határon átívelő fejlesztése* címmel, az egész életen át tartó tanulás kontextusában foglalkozott a felnőttkori tanulóval és annak motivációival egy osztrák és egy szlovák partnerintézménnyel együttműködésben. A nemzeti és nemzetközi szinten zajlott rendezvények, szakmai viták középpontjába a hazai téren lesújtó felnőttkori tanulóval kapcsolatos kutatási eredményeket helyeztük, illetve a jelenlegi helyzetből való kitérés lehetőségeit mind egyéni, mind társadalom-, oktatás-, és foglalkoztatáspolitikai szinten.

A projekt kapcsán számos jó példa merült fel a felnőttkori tanulási motiváció hiányának kezelésére a hazai és a nemzetközi gyakorlatból egyaránt. Paula Mattila, alulmotivált és hátrányos helyzetű felnőttekkel foglalkozó oktatási szakember egy projektrendezvényen a finn rendszerről és egy finn nemzeti felnőttoktatási programról (Noste Programme 2003–2009⁷) tartott előadásában hangsúlyozta a pozitív visszacsatolás, az egyén igényeihez szabott egyéni tanulási útvonalak kiépítésének fontosságát, az instruktornal, mentornal vagy oktatóval való személyes, bensőszerű kapcsolat szerepét. Emellett nagy súlyt helyezett a képzőintézmény és a munkáltató közötti hatékony együttműködésre, ezek erőforrásainak egyesítésére és a folyamatok utánkövetésére. Ugyancsak elsődleges szempont az előzetes tudás, ismeretek elismerése, a munkáltató rugalmassága a folyamatban. Ezen feltételek megléte alkalmas a tanulóval kapcsolatos esetleges korábbi negatív tapasztalatok ellensúlyozására is.

Magyar példaként a Fogycsökkenés Személyek Esélyegyenlőségeért Közalapítvány által megvalósított Dobbantó programot⁸ érdemes megemlíteni, amely fiatal, 15–25 éves – az oktatás és képzés világából korábban kikerült – fiataloknak kínál második esélyt az oktatás és a munka világába való visszajutásra, egyéni szükségletekre alapozott tanulási utak biztosításával. A program jelenleg 15 intézményben működik országszerte, és a megvalósítók deklarált célja a jövőre nézve, hogy rendszerszinten elterjeszszék ezt az oktatási formát minél több hátrányos helyzetű fiatalnak teremtve újabb esélyt.

6 PIERRE BOURDIEU: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése, Budapest, Gondolat, 1978.

7 A Noste Programról bővebben:
<http://www.noste-ohjelma.fi/fin/sivusto.asp?T=1&R=471>

8 A Dobbantó Programról bővebben:
<http://www.fszk.hu/dobbanto/index.htm>

BOLOGNA FÜZETEK

Úton Bologna felé – szakértői szemmel

2009-ben, egyszerre három kötetrel indult a Tempus Közalapítvány **Bologna Füzetek** című sorozata, amely az európai felsőoktatás korszerűsítését célzó folyamatot vizsgálja a legkülönbözőbb szempontokból. Az induló kötetek a hallgatói szolgáltatások rendszerét, a tanulási eredmények felsőoktatásban történő alkalmazását, és a hazai felsőoktatás nemzetköziesedését vizsgálták.

A sorozat most újabb két kötetrel bővült, amire azért is szeretnénk felhívni figyelmüket, mert nemrégiben zajlott a 2010-es oszták–magyar szervezésű Bologna-konferencia, melynek eredményeképpen a részt vevő oktatási miniszterek aláírásukkal szentesítették az 1999-ben előirányzott Európai Felsőoktatási Térséget, és meghatározták a következő évekre tervezett célokat.

ÚJ!

Bologna Füzetek 4 MOBILITÁS MAGYARORSZÁGON Lehetőségek és teendők

A hallgatói és majdani munkavállalói mobilitás a bolognai folyamat egyik fő célja, központi motívuma. Ehhez nem csak a tanulni vágyó fiatalok gondolkodásának, hanem a felsőoktatás minden más szereplőjének hozzáállásán is változtatni kell. Az aktív nyelvtudással bíró, új tapasztalatokra, kultúrális hatásokra éhes, fogékony diákság befogadására alkalmas felsőoktatási terep kialakítása a cél.

- Mit jelent ez európai szinten és a hazai oktatásban?
- Milyen társadalmi változásokkal jár a mobilitás?
- Mi jellemzi a jelenlegi diákmobilitást Európában és itthon?
- Kik érkeznek a hazai egyetemekre?
- Mely tudományterületeken tud a hazai képzés versenyképes kínálatot nyújtani?
- Mit jelent a kutató-egyetem kifejezés?
- Hogyan működnek a külföldi felsőoktatási intézmények Magyarországon?

A 4. Bologna füzet többek között e kérdéseket boncolgatja a téma nyolc szakértőjének előadásában.

ÚJ!

Bologna Füzetek 5 DERÉNYI ANDRÁS: A BOLOGNAI FOLYAMAT CÉLKITŰZÉSEINEK HAZAI MEGVALÓSÍTÁSA (Áttekintés)

A tanulmány alapját egy 2008 márciusában a felsőoktatásban dolgozók körében végzett kérdőíves felmérés, a hazai felsőoktatási intézményvezetők, oktatási szakértők, Bologna tanácsadók írásbeli értékelései és javaslati alkotják. Ezek alapján egy olyan, minden kérdéskörre kiterjedő munka született, amely áttekinti a bolognai folyamat célkitűzéseinek hazai fogadtatását, kitér a több helyen érezhető szkepticizmusra és annak okaira, bemutatja a képzési szerkezet bevezetésének körülményeit, valamint a felsőoktatás közös európai korszerűsítésében használt eszközöket, a hallgatói szolgáltatásokat és a hallgatók részvételét a folyamatban, az értékelést és minőségbiztosítást, illetve az eddig felmerült problémákat, és mindazokat a kihívásokat, amelyekkel a közeljövőben meg kell birkóznia.

A kötet e-kiadvány, olvasható, illetve letölthető magyarul és angolul is a Tempus Közalapítvány honlapjának Bologna oldaláról:

www.tka.hu >> Tudásközpont >> A bolognai folyamat >> Dokumentumok >> Bologna Füzetek

A legjobb Comenius,
Leonardo da Vinci, Grundtvig
és Erasmus projektek Magyarországon

NEMZETKÖZI EGYÜTMŰKÖDÉSI KULTÚRÁÉRT
NIVÓDÍJ

ÚJ!

ROPOGÓSAN A NYOMDÁBÓL

2010. április 29-én *Művészeti nevelés az iskolában és az iskolán túl* címmel tartott konferenciát a Tempus Közalapítvány Budapesten, ahol az európai oktatási és képzési együttműködések segítségével járta körül a művészeti nevelés fejlesztési kérdéseit a mintegy 200 résztvevő pedagógus.

A rendezvényen adták át a *Nemzetközi Együttműködési Kultúráért Nívódíjakat* is, melyekkel az elmúlt év tíz legjobbnak ítélt oktatási/képzési projektjét díjazták – a közoktatástól a felnőttképzésig. A Nívódíj az Egész életen át tartó tanulás program támogatásával megvalósuló, kiemelkedő színvonalú európai együttműködések elismerését szolgálja, immár második éve.

A projektekben folyó elkötelezett munka közvetlen elismerése mellett a Nívódíj célja, hogy felhívja a figyelmet a minőség jelentőségére, valamint elősegítse, hogy a díjazott intézmények szakmai közönség előtt is bemutatthassák eredményeiket, megoszthassák tapasztalataikat. Kiadványunk ehhez ad nyomtatott teret.

Röviden Megkérdeztük Önöket...

2009. DECEMBER 1. ÉS 2010. FEBRUÁR 28. KÖZÖTT FELMÉRÉST VÉGEZTÜNK A PÁLYÁZATI PAVILONRÓL OLVASÓINK KÖRÉBEN. EZEN IDŐSZAK ALATT ÖSSZESEN 152-EN TÖLTÖTTÉK KI A KÉRDŐÍVÜNKET, A VÁLASZOLÓKNAK EZÚTON IS KÖSZÖNJÜK, HOGY VÉLEMÉNYÜKKEL SEGÍTETTÉK MUNKÁNKA. MÁR A MOSTANI SZÁMUNK SZERKESZTÉSEKOR IGYEKEZTÜNK FIGYELEMBE VENNI JAVASLATAIKAT, ÉS ÖRÖMMEL OLVASTUK DICSÉRŐ SZAVAikat. REMÉLJÜK, HOGY TOVÁBBRA IS SZÍVESEN VESZIK KEZÜKBÉ MAGAZINUNKAT, A SZAKMAI CIKKEK HASZNOS SEGÍTSÉGET JELENTENEK MAJD MUNKÁJUKBAN, ÉS NEM UTOLSÓSORBAN KEDVET KAPNAK MAJD A PÁLYÁZÁSHOZ.

Néhány eredmény a kérdőívből:

- A válaszolók 63%-a már régi olvasónk, 36%-uk viszont csak most találkozott először a lappal.
- A válaszolók legnagyobb számban a közoktatás területéről kerültek ki, de sokan dolgoznak közülük a nyelvoktatás, illetve a felnőttoktatás területén is.
- A magazinban szereplő cikkeket egy 1–5-ig terjedő skálán Önök 4,38-ra értékelték.
- És hogy mi érdekli Önöket a leginkább? A pályázati lehetőségek, a projektbemutatók és élménybeszámolók, a pályázati tippek, valamint az európai és nemzeti tendenciák az oktatásban és a képzésben.
- A válaszolók 64%-a jelezte, hogy szeretne olvasói levél rovatot látni a magazinunkban, ezért létrehoztunk egy e-mail címet. Leveleiket, véleményüket a palyazati_pavilon@tpf.hu e-mail címen várjuk.
- Megjelenés tekintetében válaszolóink elsöprő arányban választották a fiatalos, színes stílust sok képpel. Reméljük, eltaláltuk ízlésüket.

Mégegyszer köszönjük konstruktív véleményüket, javaslatukat és kritikáikat. Bízunk benne, hogy ezentúl még szívesebben olvassák majd a Pavilont. Természetesen a nyereménysorsolásról sem feledkeztünk meg, a válaszolók között egy-egy 1GB-os pendrive-ot sorsoltunk ki. A nyerteseket e-mailben értesítjük, nyereményüket postán kapják meg.

A NYERTESEK:

Turi Tibor (Nagykőrös)
Révész Ildikó (Budapest)
Babély Jánosné (Nyíregyháza)

Gratulálunk!

Vendégoldal

TALÁLD FEL MAGAD! A FIATALOK LENDÜLETBEN PROGRAM

SOKAK SZÁMÁRA ISMERŐSEN HANGZANAK A KÖVETKEZŐ SZAVAK: SOKSZÍNŰSÉG, NEMFORMÁLIS TANULÁS, INTERKULTURALITÁS, AKTÍV ÁLLAMPOLGÁRSÁG, EURÓPA, ÖNKÉNTESSÉG... AZ VISZONT KEVÉSBÉ ISMERT, HOGY MILYEN MOBILITÁSI LEHETŐSÉGEK REJLENEK A FIATALOK ÉS IFJÚSÁGI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA ISKOLAI KERETEKEN KÍVÜL. AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG TÁMOGATÁSÁVAL LÉTREJÖTT FIATALOK LENDÜLETBEN PROGRAM (YOUTH IN ACTION) CÉLJA, HOGY A 13–30 ÉV KÖZÖTTI FIATALOKAT AKTÍV TÁRSADALMI RÉSZVÉTELRE, SZOLIDARITÁSRA ÖSZTÖNÖZZE ÉS TAPASZTALATI TANULÁS ÚTJÁN BEVONJA ŐKET EURÓPA JÖVŐJÉNEK ALAKÍTÁSÁBA. A PROGRAM LEHETŐVÉ TESZI A FIATALOK SZÁMÁRA, HOGY FEJLESSZÉK KÉPESSÉGEIKET ISKOLÁZOTTSÁGTÓL, SZOCIÁLIS ÉS KULTURÁLIS HÁTTÉRTŐL FÜGGETLENÜL.

1. IFJÚSÁGI CSERÉK

Az ifjúsági cserék keretében egy vagy több ifjúsági csoportot egy másik ország fiataljai látnak vendégül azzal a céllal, hogy egymástól tanuljanak egy adott témakör kapcsán (például: művészet és kultúra, média és kommunikáció, környezetvédelem, egészség, sport, ifjúságpolitika). Ezek a projektek a fiatalok aktív részvételével valósulnak meg, és lehetővé teszik, hogy különböző társadalmi háttereket és kultúrákat fedezzenek fel és ismerjenek meg, hogy tanuljanak egymástól, és hogy fokozottan érezzék és tudatosítsák európaiságukat.

Iskolák esetében fontos felhívni a figyelmet arra, hogy ők is pályázhatnak, viszont iskolai csereprogramok, sportversenyek, nyelvtanfolyamok nem támogathatóak. Tehát kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a részt vevő fiatalok számára biztosítsák a nemformális tanulás alapelveinek megvalósulását.

2. EURÓPAI ÖNKENTES SZOLGÁLAT (EVS)

Az EVS kiváló lehetőséget nyújt abban az esetben, ha a fiatal kalandra vágyik, szeretne nyelvet tanulni és az önkéntes munka világában tapasztalatot szerezni. Ha még nem igazán döntötte el, hogy mihez is lenne kedve az életben, viszont szívesen szerezne tapasztalatot külföldön, úgy, hogy kockázat nélkül kipróbálhatja magát, ráadásul ingyen. Az EVS mindenki számára elérhető! 18-30 év közötti fiatalokat céloz meg, a részvételhez nem szükséges nyelvvizsga, diploma, munkatapasztalat, igazolások, csak egy kis bátorság, kalandvágy és vállalkozó kedv.

Amit az Európai Bizottság fizet és nyújt: egyszeri oda-visszaút költségének 90%-a, egészségügyi biztosítás, nyelvi képzés, szállás, ellátás, helyi közlekedés, havi fix zsebpénz, képzések: előkészítő és értékelő képzések, személyes támogatás (mentor személyében), Youthpass tanúsítvány.

Akkreditált küldő és fogadó szervezetek adatbázisa: www.evsdatabase.eu

AKIK MÁR KIPRÓBÁLTÁK...

„Végül hogy, hogy nem, Törökország, pontosabban a török Riviéra, Antalya városa adódott. A projektet «mintha» csak rám írták volna – én voltam az első önkéntes egy outdoor sport klubban. Persze nem ment minden egyszerűen. Mondanom sem kell, mennyire nehéz egy idegen kultúrában kenyeret venni, rájönni, miért veszi le mindenki a cipőjét egy házba belépve, vagy hogy hogyan lehet csak kiabálással megállítani egy buszt... Hát, ezek az apróságok bizony néha baromi nehéznek tudnak bizonyulni. De miután valaki megszokja a napi ötszöri imára hívást (á la kiabálás a hangszóróból), hogy minden köszönésnél férfitől férfinak dupla csók (nem francia) és ölelés jár, vagy hogy a jelzőlámpák csak viccből működnek, akkor már az sem furcsa, hogy akivel már összeismerkedtél, reflexből megkérdezi, hogy körül vagy-e metélve, vagy hogy van „Puszkasz”? Nulla töröktudással szociálisan hátrányos helyzetű (esetünkben: szegény) kisgyerekeknek programot szerveztem, árvaházban parádéztam, sportra tanítottam a nagyobbakat. Ja, és persze megtanítottak törökül! Én sem hittem volna, hogy így fog menni, de a helyzet az, hogy pontosan egy évvel megérkezésem után igencsak huszáros felsőfokút vágtam ki. Ez nem dicsekvés, hanem tény. EVS- Élet: 1-0.”

MÁTIS VIKTOR, Törökország

„Olyan harmadév vége, negyedév közepe felé – pláne, ha kétszakos – az embernek határozottan kezd eleget lenni az egyetemből, különös tekintettel a vizsgaidőszakokra.

Ez volt az egyik ok. A másik Spanyolország és a spanyol nyelv iránt érzett olthatatlan és máig sem enyhülő vonzódásom. Ebből könnyen kikövetkeztethető, hogy két dologra vágytam: némi lazításra és nyelvtanulásra. Meg persze tudásra: emberekről, nyelvről, kultúráról, történelemről (szakmai ártalom), ételekről, életszemléletről, magyarán mindenről.

EVS-önkéntesnek lenni életre szóló tapasztalat, fertőző és nem gyógyítható. Magyarországon már vagy kétszázan kipróbálták. Most te jössz!”

HORVÁTH ÁGNES, Spanyolország

INFORMÁCIÓ:

Projektötleteket és a pályázás technikai feltételeiről szóló információkat olvashatsz az alábbi honlapon: www.mobilitas.hu/flp.

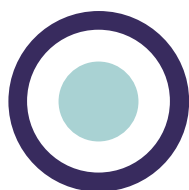
Ha pedig úgy érzed, hogy nem igazodsz ki az európai információk tengerében, és szeretnél többet tudni az Európai Unióról, az ott élő fiatalokról, vagy csak kíváncsi vagy, hol tanulhatsz, vagy végezhetesz önkéntes munkát Európában, klikkelj a www.eurodesk.hu oldalra! •

„EVS-önkéntesnek lenni életre szóló tapasztalat, fertőző és nem gyógyítható. Magyarországon már vagy kétszázan kipróbálták. Most te jössz!”

www.mobilitas.hu

www.eurodesk.hu

Röviden

www.osztalyfonok.hu

Az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete számos ötletet kínál az osztályfőnöki órák megszervezésére, illetve hasznos tanácsokkal, óratervekkel, óraleírásokkal, feldolgozandó témaötletekkel nyújt segítséget az osztályfőnöki feladat ellátásához.

Honlapjukon találhatóak konstruktív konfliktuskezelési módszerek, de akár az iskola működésének jogi kereteihez kapcsolódóan is fellelhetünk információkat.

• Új kiadvány a kutatási mobilitási eredményekről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG KUTATÁSI FŐIGAZGATÓSÁGA AZT SZERETNÉ, HA MINÉL TÖBBEN TISZTÁBAN LENNÉNEK AZZAL, HOGY AZ EU KITERJEDT ÉS IGEN NAGYHATÁSÚ TÁMOGATÁSOKAT NYÚJT A KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS AZ INNOVÁCIÓ TERÜLETÉN. EZÉRT 2010 TELÉN MEGJELENTETETT EGY ANGOL NYELVŰ KIADVÁNYT, AMELYBEN BEMUTATJA AZ EU K+F KERETPROGRAMJÁBAN MARIE CURIE TÁMOGATÁST NYERT KUTATÓK VAGY KUTATÓINTÉZETEK SIKERES PROJEKTJEIT. A KIADVÁNYBAN TÖBB TUCAT LEZÁRULT VAGY MÉG FOLYAMATBAN LÉVŐ SZAKMAI, KUTATÁSI PROJEKT LEÍRÁSA ÉS EREDMÉNYE SZEREPEL. AZ ALÁBBIKBAN KÖZREADUNK EGYET MAGYARUL IS. REMÉLJÜK, HOGY A MAGYAR KUTATÓK ÉS KUTATÓINTÉZETEK IS MIND NAGYOBB SZÁMBAN VESZNEK RÉSZT EZEKBE A PÁLYÁZATOKBAN, MELYEK KIVÁLÓ LEHETŐSÉGET NYÚJTANAK A NEMZETKÖZI SZAKMAI EGYÜTTMŰKÖDÉSRE, ÉS JELENTŐS FORRÁSBŐVÍTÉS LEHETŐSÉGÉT HORDOZZÁK.

HIVOxford

A projekt teljes címe:
Támogatás típusa:
Költségvetés:
A projekt időtartama:
Fogadó intézmény:

The intra- and interevolutionary dynamics of HIV
EU 7 Marie Curie Intra-European Individual Fellowship
162.448 euró
2004. december 1 – 2006. november 30.
University of Oxford, Zoology Department, Egyesült Királyság

2006 VÉGÉN BÍRÓSÁG ELÉ ÁLLÍTOTTAK LÍBIÁBAN ÖT BOLGÁR ÁPOLÓT ÉS EGY PALESZTIN ORVOST. AZZAL A RETTENETES BÜNNEL VÁDOLTÁK ŐKET, HOGY SZÁNDÉKOSAN FERTŐZTEK MEG HIV VÍRUSSEL TÖBB MINT 400 GYEREKET. A BÍRÓSÁG BÜNÖSNEK TALÁLTA ÉS GOLYÓ ÁLTALI HALÁLRA ÍTÉLTE ŐKET. MIALATT A BÍRÓSÁG ÍTÉLETET HOZOTT, A TUDOMÁNY MEGMENTÉSÜKRE SIETETT, MIVEL **TULIO DE OLIVIERA**, EGY MARIE CURIE ÖSZTÖNDÍJAS TUDÓS, PUBLIKÁLTA AZOKAT A TUDOMÁNYOS KUTATÁSI EREDMÉNYEKET, AMELYEK BEBIZONYÍTOTTÁK AZ EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK ÁRTATLANSÁGÁT ÉS HOZJÁRULTAK A SZABADON BOCSÁTÁSUKHOZ.

Életmentő tudomány

Dr. Tulio de Oliveira, a portugál tudós a világ minden részén élt már. Több mint két évig az egyesült királyságbeli Oxford volt az otthona, ahol a város híres egyetemén volt Marie Curie ösztöndíjas.

HIVOxford című projektje megkülönbözteti azokat a tényezőket, amelyek a HIV vírus (emberi immunhiányt előidéző vírus) fejlődését alakítják egy fertőzött személyben, mint például az immunrendszer és az antiretrovirális gyógyszerek, és a vírus populáción belüli fejlődését működtető erők. 2006 decemberében a doktor munkájának gyümölcsét egy áttörést jelentő cikkben közölte a Nature folyóirat, így megmentett 6 életet, közben pedig a világon mindenütt az újságok címlapjára került.

Térjünk vissza 2004 decemberébe, Oxfordba – Dr. de Oliveira projektje ambiciózus volt. Az volt a célja, hogy rávilágítson a HIV fejlődésére, feltérképezze a betegség előretörését egy fertőzött személyben. Ez magában foglalta a vizsgált személyben megtalálható HIV génszekvenciájának elemzését, és ennek összehasonlítását ugyanott élő, azonos lakossági csoporthoz tartozó személyek HIV vírusának génszekvenciájával.

Dr. de Oliveira úgy kalkulálta ki a helyi járványokért felelős HIV-1 változatok eredetét és időbeli eloszlását, hogy nagyteljesít-

ményű számítógépes programokon futtatta le őket, amelyek közül néhányat saját maga fejlesztett ki.

Híres tudósok oktatnak

Dr. de Oliviera munkáját Andrew Rambaut és Oliver Pybus vírusszakértők felügyelték. „Az Oxfordban töltött idő nagyon eredményes, tanulságos és izgalmas volt. Számos új tudományos technikát tanultam, de legfőképpen azt, hogyan azonosítsak és oldjak meg összetett tudományos problémákat” – mondja Dr. de Oliviera. „Az ösztöndíjas időszak végére képessé váltam rá, hogy tudományos problémákat azonosítsak, új elemzési technikákat tanuljak és felhasználjam őket a válaszok megtalálásához.”

A kétéves ösztöndíj alatt 9 tudományos közleményt tett közzé, két bioinformatikai szoftvert készített, és együttműködött egy több mint 900 RNA vírust tartalmazó genetikai adatbázis létrehozásában. Ugyanakkor a fénypont a Nature-ben megjelent publikáció volt. Az eredmények a kétség árnyéka nélkül bizonyították, hogy a megvádolt egészségügyi személyzet nem volt felelős a HIV és hepatitis C járványok kitöréséért a líbiai al-Fateh Kórházban.

Az út a Nature-be

A Nature cikkhez vezető út 2006 októberében kezdődött, amikor Dr. Giovanni Rezza és Dr. Massimo Ciccozzi, az Istituto Superiore de Sanità (ISS) munkatársai meghívták Dr. de Olivierát Rómába, hogy

megvitassák vele annak a HIV-1 szekvenciának a lehetséges elemzését, amelyet a 418 gyerek közül 37-ben izoláltak azok közül, akik a líbiai kórházban kitört járvány során fertőződtek meg. Itt találkozott Vittorio Colizzi professzorral, aki hozzáférést adott neki a líbiai gyerekekben talált HIV és hepatitis C vírusok génszekvenciáihoz.

Dr. de Oliviera célja az volt, hogy meghatározza a járvány eredetét. Először az Oxfordban kifejlesztett evolúciós technikákat alkalmazva elemezte a HIV és hepatitis C szekvenciákat. Az első eredmények azt mutatták, hogy egy HIV-1 mutáció és 3 hepatitis C változat volt felelős a fertőzésekért. A HIV mutáció Nyugat-Afrikából, a hepatitis C vírusok pedig Nyugat-Afrikából és Egyiptomból eredtek. Egy, az egész világon létező hepatitis C vírusváltozatot is kimutattak.

A következő létfontosságú lépés az volt, hogy alkalmazzák a molekuláris óra-technikákat a járvány kezdetének megállapítására. Dr. Pybusszal, Dr. Rambaut-val és az olasz tudósokkal, számos evolúciós modellt tesztelt az adatokon. Az eredmények azt mutatták, hogy mindkét járvány 1998 márciusa előtt kezdődött – tehát mielőtt a megvádolt egészségügyi szakemberek Líbiába érkeztek. Az eredményeket leadták a Nature-nek és szigorú szakértői felülvizsgálat következett. 2006 decemberében a közlemény megjelent és a nemzetközi emberi jogi és orvosi szervezetek részéről jövő erős nyomás hatására, illetve magas rangú politikusok közbenjárására végül segített az egészségügyi szakemberek szabadon bocsátásában, 2007 júliusában.

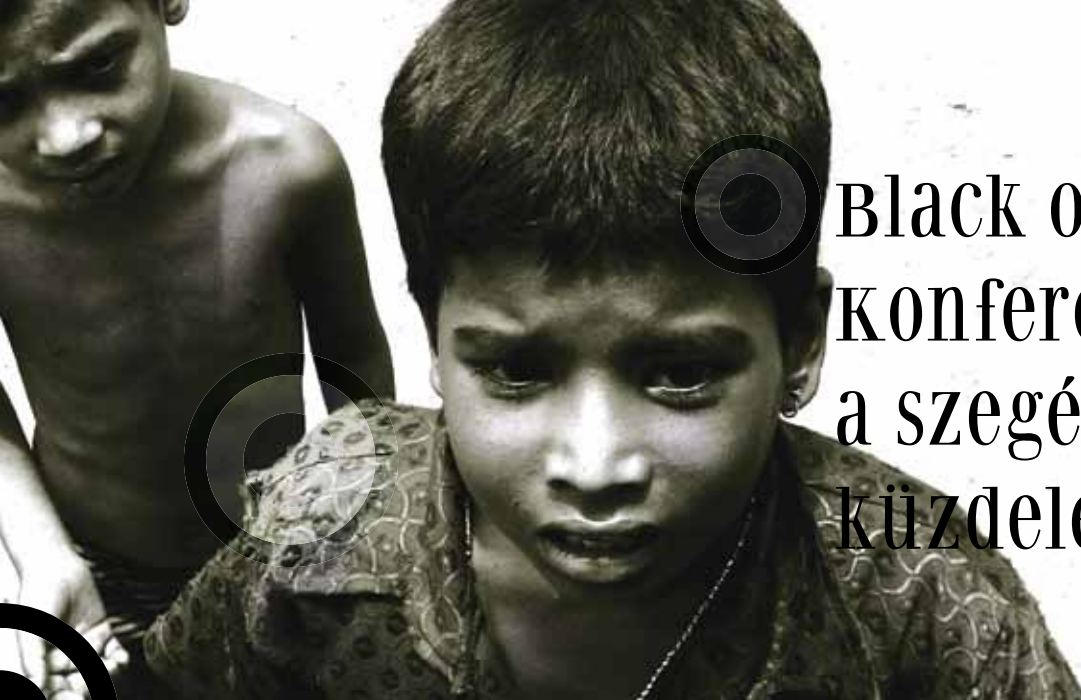
Afrikába, ahol az egész elkezdődött

„A Marie Curie ösztöndíj számos szempontból elősegítette a karrieremet. Lehetőséget adott, hogy alapos képzést kapjak a vírus-evolúcióról, szilárd együttműködői hálózatot hozzak létre és publikációkat és szoftvereket tegyek közzé” – mondta Dr. de Oliviera. „Azt is megmutatta, hogyan működhetnek együtt tudósok olyan kérdések megválaszolásában, amelyek fontosak a mindennapi életben. Az ösztöndíj és annak eredményei azt is lehetővé tették, hogy magasabb akadémiai pozícióba lépjek.”

Dr. de Oliviera története nem ér itt véget. Most Dél-Afrikában dolgozik, ahol a génelemzés használatát vizsgálja a HIV-1 vírus-transzmissziók hálózatának azonosítása során. Különösen azt tanulmányozza, hogy hogyan adják át a HIV-1 mutációkat Dél-Afrikában, az északi KwaZulu-Natal régióban. Az eredményeket integrálják az elmúlt 12 évben gyűjtött földrajzi és demográfiai adatokkal, így ezek segíthetnek annak megértésében, vajon miért olyan magas arányú e területen a HIV-fertőzés átadása, és ennek mik a következményei. Belga és francia tudósokkal együtt szoftvereket is fejleszt a HIV-1 mutációk osztályozása és a HIV-fertőzött személyek klinikai antiretrovirális kezelésének támogatása érdekében.

Dr. de Olivieranak van néhány jó tanácsa a jövőbeli Marie Curie ösztöndíjasok számára. Ezek a következők: „A kutatócsoport azonosítása létfontosságú lépés. Azt javaslom a jövőbeli Marie Curie ösztöndíjasoknak, hogy a pályázat elkészítése előtt és közben is látogassák meg a leendő kutatócsoportot.” Indoklása a következő: „A kétéves akadémiai kutatási projekt időtartama rövid idő, így igen jól kell definiálni a kutatási projektet ahhoz, hogy eredményes legyen, és ezen túl az ösztöndíjasnak szorgalmasnak és összeszedettnek kell lennie”. ●

Forrás: HIVOxford in Inspiring researchers; Marie Curie actions; European Commission, DG Research, 2010, Luxembourg; pp. 196–199. A fordítást Kurucz Katalin készítette.

Black or white? Konferencia a szegénység elleni küzdelem jegyében

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG MINDEN ÉVBEN MEGHATÁROZ EGY KIEMELT TÉMÁT, MELYEK CÉLJA, HOGY FONTOS TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KIHÍVÁSOKRA HÍVJA FEL A FIGYELMET. 2010 A SZEGÉNYSÉG ÉS A TÁRSADALMI KIREKESZTÉS ELLENI KÜZDELEM EURÓPAI ÉVE. A SZEGÉNYSÉGET GYAKRAN TÁRSÍTJÁK A FEJLŐDŐ ORSZÁGOKKAL, AHOL AZ ALULTÁPLÁLTSÁG, AZ ÉHEZÉS ÉS AZ IVÓVÍZ HIÁNYA GYAKRAN MINDENNAPI PROBLÉMÁT JELENT. A SZEGÉNYSÉG ÉS A TÁRSADALMI KIREKESZTÉS AZONBAN EURÓPÁT IS ÉRINTI. BÁR A PROBLÉMA NEM ANNYIRA SÚLYOS, MINT A FEJLŐDŐ ORSZÁGOKBAN, A HELYZET ETTŐL FÜGGETLENÜL ELFOGADHATATLAN. BÁRKIT IS ÉRINTSEN A SZEGÉNYSÉG ÉS A KIREKESZTÉS, AZ A TÁRSADALOM EGÉSZÉRE IS KIHATÁSSAL VAN. EURÓPA CSAK AKKOR LEHET ERŐS, HA TELJES MÉRTÉKBEN SIKERÜL KIHASZNÁLNI AZ EMBEREKBE REJLŐ POTENCIÁLT.

A Nonprofit Szövetség több nemzetközi civil szervezet bevonásával a foglalkoztatás és annak társadalomra gyakorolt hatásaival foglalkozik annak érdekében, hogy tapasztalataikat ajánlások formájában eljuttassák a releváns döntéshozóknak.

A gazdasági krízis miatt egyre többen veszítik el az állásukat, miközben a munkaerőpiacok különféle hátrányokkal sújtott csoportokkal terheltek. A kiszoruló, integrációt igénylő emberek egyik menekülési stratégiája a szürke, illetve fekete munkavégzés, az illegális munka. A jelenség mérése, feltérképezése azonban a dolog természetéből fakadóan, a mindkét felet sújtó retorziók miatt szinte lehetetlen, hiszen mind a munkavállaló, mind pedig a munkaadó érdeke a hatóságok kizárása. Társadalmi tény ugyanakkor, hogy mindkét fél felrúgja a szolidaritást és a köztelherviselési kötelemeket. A fekete foglalkoztatás a kizsákmányolás legdurvább formája, mert a munkáltató nem köt munkaszerződést, a munkavállalónak pedig nincsenek rögzített jogai, így például azt sem biztosítja semmi, hogy munkabérért a megegyezés szerint megkapja, munkabiztonsága legyen, jogai egyenlők legyenek minden legális munkavállalóéval. Integrációjuk egyik fontos lehetősége a szociális gazdaság, melynek kiépülése különbözőképpen, más gazdasági lehetőségekkel és különböző jogi keretek között valósul meg a programba vont országokban.

A szociális gazdaság kulcsszereplői a civil szervezetek, akik közvetlenül találkoznak a hátrányos, diszkriminációt elszenvedő, boldogulásukat fekete munkában kereső érintettekkel, ugyanakkor erről az egymással összefüggő témáról (szociális gazdaság és fekete munkavégzés) jelenleg egyik országban sincs diskurzus a döntéshozók, az állami és a civil szereplők között. Bár a probléma közös, a döntéshozók és a foglalkoztatás végpontjainál szolgálta-

tást nyújtó állami és civil szereplők között sem nemzeti, sem európai szinten nem alakult ki párbeszéd.

A 2011-es magyar elnökségi periódus prioritásai között szerepel az új költségvetési időszak (2014–2020) vitája, előkészítése. A felülvizsgált Lisszaboni Stratégia hároméves szakasza után új hároméves program kezdődik, a szociális dimenzió erősítésével. A prioritások lehetővé tehetik, hogy konkrét forrásokat jelöljenek ki a foglalkoztatottság növelése érdekében egy innovatív lehetőség, a szociális gazdaságok széles körű elterjesztésének elősegítésére. A Nonprofit Szövetség hat ország részvételével szemináriumot, európai műhelytalálkozót szervez, melyen más EU-tagországok véleményformáló civil szervezeteinek képviselői is részt vesznek. A program során különös figyelmet kap a témakör eddig kevésbé érintett vetülete, az illegális munkavégzés, és annak hatásai. A Magyarországon megrendezésre kerülő szemináriumra a bolgár, lengyel, görög, német és portugál résztvevők mellett meghívást kapnak a témakörben érintett döntéshozók, képzési-oktatási, munkaerő-piaci szervezetek irányítói, szociális gazdaságot működtető civil szervezetek és olyan érdekképviselőket biztosító civil szervezetek, akik ernyőszervezetként a helyi civilek és az országos döntéshozás között közvetítenek.

Az előadások és pódiumbeszélgetések, illetve egy működő szociális vállalkozás meglátogatása mellett a hat ország képviselői egységes álláspontot, javaslatokat fogalmaznak meg, melyeket a program szervezői eljuttatnak a releváns döntéshozókhoz.

HORVÁTH KATALIN

www.tka.hu

Tudásközpont

» Módszertani ötletgyűjtemény

A kivehető melléklet segít abban, hogy kollégáit is tájékoztassa az itt összegyűjtött gyakorlatokról, lehetőségekről. Kérjük, tegye ki az intézmény falújságjára!

melléklet

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY HONLAPJÁN MŰKÖDŐ, BÁRKI SZÁMÁRA HOZZÁFÉRHETŐ MÓDSZERTANI ÖTLETGYŪJTEMÉNY SZERKESZTÉSÉNEK GONDOLATÁT PÁLYÁZÓINK ADTÁK AZZAL A GYAKORI VISSZAJELZÉSEL, HOGY TANULMÁNYÚTJUK SORÁN SZERZETT ISMERETEIKET, **MÓDSZEREIKET SZÍVESEN MEGOSZTANÁK** SZÉLESEBB KÖRBE IS A TANÁR KOLLÉGÁKKAL. AZ ÖTLETGYŪJTEMÉNYT **PEDAGÓGUSOK ÍRJÁK, ÉS PEDAGÓGUSOKNAK SZÓL.**

A NEMRÉGIBEN MEGÚJULT GYŪJTEMÉNYBEN MOST MÁR KULCSKOMPETENCIÁK ÉS FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK KULCSSZAVAK ALAPJÁN IS KERESHET. AZ EGYES GYAKORLATOKHOZ HOZZÁRENDELTEK KULCSSZAVAKRÓL ÉS CÍMKÉKRŐL A FOGALOMMAGYARÁZATBAN OLVASHAT.

AZ ALÁBBI VÁLOGATÁS AZ ÖTLETGYŪJTEMÉNY NÉHÁNY ÉRDEKES GYAKORLATÁT TARTALMAZZA, ezeken kívül a honlapunkon lévő adatbázisban több száz kiváló tanórai játék és érdekes feladat között kutathatnak.

A továbbképzéseken részt vevő pedagógusoknak köszönhetően a kínálat folyamatosan bővül. Válogasson kedvére, próbálja ki a gyakorlatokat az osztályteremben!

**ÍRJUK EGYÜTT,
LEGYEN ÖN IS ÖTLETADÓ ELEKTRONIKUS
KIADVÁNYUNKBAN!**

Ötleteik beküldését folyamatosan várjuk, de azok között, akik 2010. június 30-ig küldenek be gyakorlatot, **3 helyet sorsolunk ki¹** a Tempus Közalapítvány akkreditált pedagógus-továbbképző kurzusán való részvételre, a következő témákban (a témák bővíthetnek):

- **Projektalapú oktatás** ▪ **Projektmenedzsment lépésről lépésre** ▪ **Angolul az Európai Unióban**

A kurzusok tematikáiról a Tempus Közalapítvány honlapján tájékozódhatnak: www.tka.hu > **Képzések** > **Képzéseink**
Küldjön be több hasznos gyakorlatot, **növelje esélyeit az elnyerhető továbbképzéseken való részvételre!**

¹ A sorsolásban való részvétel feltétele az info@tpf.hu címre elküldött e-mailben a jelentkezés, amely tartalmazza a gyakorlat(ka)t feltöltő nevét, elérhetőségét (e-mail és/vagy telefon), intézményének nevét, illetve a feltöltött gyakorlat(ok) címét. Az adatokat a Tempus Közalapítvány bizalmasan kezeli, és harmadik félnek nem továbbítja.
A sorsolás időpontja: 2010. július 5. Az elnyert kurzuson való részvételi lehetőség 2011. december 31-ig bármikor felhasználható a Tempus Közalapítvány által meghirdetett időpontokban. A kurzusok csak a megfelelő létszám esetén indulnak el. A nyeremény készpénzre nem váltható és nem átruházható.

HOT POTATOES –

Egy internetes szoftver leírása

Témakör: Magyar nyelv és irodalom, Idegen nyelv, Társadalomismeret és gazdaság, Természetismeret, természettudomány, Szociális és életviteli nevelés, Kapcsolódás Európához, interkulturalitás Infokommunikációs technológiák

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat? Anyanyelvi kommunikáció, Idegen nyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Digitális kompetencia, Szociális és állampolgári kompetencia

Célcsoport: általános, nem korcsoporthoz kötött

Munkaforma: több formában is megvalósítható

Tanár neve: Lindner Zsuzsa

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot?

Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot?

Multimédia és új technológiák a nyelvoktatásban, Norwich Institute for Language Education

Gyakorlat leírása:

Egy ingyenesen letölthető szoftvert mutatnék be, a neve Hot Potatoes. A szoftver segítségével keresztretjvényeket, kvizeket, szavakat/mondatokat párosító feladatokat, összekevert mondatrészek sorrendbe állítását és szövegkiegészítő feladatokat lehet készíteni. Képekkel, hangfelvételekkel, videofelvételekkel lehet színesebbé tenni a feladatokat. Ezek nehézsége és szintje csak attól függ, hogy a tanár hogyan készíti el a feladatlapot, ezért

bármilyen életkorú, tudású és képességű tanulócsoporthoz részére lehet feladatlapokat készíteni vele. A feladatlapot egyénileg vagy párban is megoldhatják a gyerekek; a létszám persze maximált, hiszen 2-3 embernél több egyszerre egy számítógép képernyőjét nem látja. A feladatok elkészítése alap szinten gyorsan megtanulható, ezért bárki használni tudja. A feladatok megoldásához a szoftver nem szükséges, mert weboldalként vannak elmentve. A diákoknak tehát nincs szükségük a programra. A feladatokat az internetre fel lehet tenni, ezáltal „nyilvánossá” téve őket és segítve más kollégákat.

WEBQUEST

Témakör: Idegen nyelv, Infokommunikációs technológiák

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat? Idegen nyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, hatékony, önálló tanulás

Célcsoport: általános, nem korcsoporthoz kötött

Munkaforma: Minden forma

Tanár neve: Kocsor Szilvia

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot?

Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot? PC und Internet für die Unterrichtsvorbereitung, Berlin

Gyakorlat leírása:

A WEBQUEST szabad fordítása: kalandos nyomkeresés az interneten. A tanár által elkészített webquest letölthető az internetről vagy html formátumban a számítógépre menthető. Ez egy többé-kevésbé egyéges szerkezetű feladatsor, melynek segítségével a tanulók aktívan sajátítják el a tudást. A webquest tulajdonképpen egy módszertani modell arra, hogyan lehet értelmesen és hatékonyan dolgozni a számítógéppel és az internettel.

Felépítése:

1. Fontos, hogy egy autentikus kérdést tegyünk fel, vagy egy problémás helyzetet tárjunk fel a tanulók számára, mivel ezáltal válnak motiválttá a feladat megoldásában.
2. A téma megadása után konkrét feladatokat kapnak a diákok, melyeket csoportmunkában kell elkészíteniük (2-3 tanuló fér el egy gép mellett).
3. A feladat megoldásához segédanyagokat adunk a tanulóknak, ezek lehetnek linkek, helyben hozzáférhető könyvek, illetve számítógépes szoftverek.
4. A feladat megoldásához szükséges tevékenységek leírása segíti a tanulókat a feladat megoldásában, és megakadályozza, hogy elveszenek az internet útvesztőiben. A tanulók önállóan keresik meg az őket érdeklő és a feladathoz szükséges információkat.
5. A tanulók lehetőséget kapnak arra, hogy a feladat megoldása után egymást és saját magukat is értékeljék, valamint a tanár is értékelheti a megoldást.
6. Végül a csoportmunka eredményének bemutatására kerül sor internetes vagy PowerPoint prezentációként, Word dokumentumként, esetleg plakát formájában.

Felhasználási terület:

Minden iskolatípusban alkalmazható, az általános iskolától kezdve a felnőttoktatásig, természetesen a feladatot a tanulók korához, tudásához, tapasztalataihoz igazítva. Idősebb tanulók esetén nagyobb teret engedhetünk adott témán belül a tanulók kreativitásának a feladat megoldásában. A módszer bármely tantárgy esetén alkalmazható, de minden esetben figyelembe kell venni, hogy a feladat összetettsége miatt több hetet is igénybe vehet annak kidolgozása, ezért a webquestet a tananyag egy moduljaként kell értelmezni.

Megjegyzés:

A módszer valójában a projektpedagógia megvalósítása IKT környezetben, az ún. kollaboratív tanulás megvalósulása, egyéni, illetve csoportos produktumok létrehozásával. Használatának az idegen nyelv gyakorlásában, hanem a gondolkodás fejlesztésében és az infokommunikációs környezet készítésében is elősegítésében is érvényesül.

KÉP-TÁRSASJÁTÉK

Témakör: Magyar nyelv és irodalom, Idegen nyelv, Társadalomismeret és gazdaság, Természettudomány, Szociális és életviteli nevelés, Környezettudatosság, Kapcsolódás Európához, interkulturális

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat?

Anyanyelvi kommunikáció, Idegen nyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Szociális és állampolgári kompetencia

Célcsoport: általános, nem korcsoporthoz kötött

Munkaforma: csoport

Tanár neve: Pintér Zoltán

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot? Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot? British life, language and culture, England

Anyagszükséglet: dobókocka, bábuk, képek, A/3 méretű lapok, ragasztó.

Felkészülés: A tanulók már rendelkeznek bizonyos ismeretekkel a brit kultúráról, szokásokról. • Csoportokban dolgoznak. Mindenki hoz pár képet, amely a brit kultúrához kötődik (épület, híres személy stb.) Ezeket felragasztják egy A/3-as papírra úgy, mint egy társasjáték mezőit.

Szabály: A startpontról indulva, mindenki annyit lép, ahányat dob. Amelyik képre érkezik, arról a képről 3-5 angol mondatot kell mondania előzetes ismeretei alapján. Mindenki annyi pontot kap, ahány jó mondatot mond a képről. A győztes az, aki először körbeér, és a legtöbb pontja van.

Megjegyzés: Lehet csoportokban, párokban játszani. • Lehet használni összefoglalásra, számonkérésre, tesztre, vetélkedőkre vagy csak szórakozásra. • Lehet differenciálni a tanulók életkorától, előzetes ismereteitől függően (pl. nem mondatot mond, hanem csak felismeri, hogy mit lát).

SZÁRÍTÓKÖTÉL TÖRTÉNET – TÖRTÉNET-ÍRÁS SAJÁT RAJZOK SEGÍTSÉGÉVEL

Témakör: Idegen nyelv

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat?

Idegen nyelvi kommunikáció

Célcsoport: 15–18 évesek

Munkaforma: csoport

Tanár neve: Szigethy Katalin Mária

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot?

Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot?

Aspects of teaching English, England

Gyakorlat leírása:

Eszköz: színes ceruzák, tollak vagy zsírkréta, rajzlapok, egy hosszabb száritókötél, csipeszek.

Életkor: 14–16 év.

Nyelvi tudásszint: haladó.

Létszám: 12–15 fő.

1. Alkossunk háromfős tanulói csoportokat.
2. Rajzoljanak le a tanulói csoportok valamilyen érdekes helyszínt vagy cselekvést.
3. A tanulók felfüggesztik a képeket a kifeszített száritókötélre.
4. A tanulói csoportok a kiállított képek segítségével kitalálnak egy történetet. A tanulók a képek sorrendjét tetszőlegesen választhatják meg.
5. A csoportok előadják saját kitalált történetüket.
A feladat lehetőséget ad:
 - szókinccs gyakoroltatására és fejlesztésére
 - igeidők gyakoroltatására
 - személyes és birtokos névmások gyakoroltatására
 - egy történet részleteinek kifejtésére
 - az események szöveggé rendezésére
 - a szöveggé rendezés szókinccsbeli és nyelvtani elemeinek gyakoroltatására, játékos önkifejezésre.

PIACKUTATÁS

Témakör: Idegen nyelv, Társadalomismeret és gazdaság, Infokommunikációs technológiák

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat?

Anyanyelvi kommunikáció, Idegen nyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás, Szociális és állampolgári kompetencia, Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Célcsoport: 15–18 évesek

Munkaforma: csoport

Tanár neve: Tóth Gáborné

Milyen keretek között ismerte meg

a gyakorlatot? Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot? International Projects Centre, UK

Gyakorlat leírása:

A tanulók egy-egy csoportja kérdőíveket kap, amelyekkel adott vagy általuk tetszőlegesen választott pénzintézményeket, kereskedelmi egységeket kell megkeresniük személyesen, telefonon vagy on-line formában. A csoport tagjai maguk között döntenek el, ki hány kérdést és hogyan tesz fel az adott intézménynek, és milyen módon gyűjti be, majd értékeli, dolgozza fel az adatokat (táblázatok, grafikonok készítése stb.) A kapott válaszok alapján prezentációt kell készíteniük és megosztani az információkat a többi csoporttal, majd az összes információ birtokában egy teljes, összefoglaló értékelést kell közösen készíteniük az adott témáról. A tevékenység projektszerűen szervezhető, iskolán belül és iskolán kívül is végezhető, csoportmunkában.

Megjegyzés:

A felkínált témától függően több más tantárgy, műveltségterület feldolgozható hasonló formában.

MESE FELDOLGOZÁSA, SAJÁT MESÉSKÖNYV KÉSZÍTÉSE

Témakör: Idegen nyelv, Művészetek

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat?

Idegen nyelvi kommunikáció

Célcsoport: 6–10 évesek

Munkaforma: egész osztály

Tanár neve: Szűcs Virág

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot?

Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot?

North Monastery Language Institute

Gyakorlat leírása:

Mese feldolgozása, saját meséskönyv készítése.

Létszám: meghatározatlan.

Szükséges eszközök: fénymásolat a kiválasztott meséről, kellékek a mese eljátszásához, digitális fényképezőgép, számítógép, nyomtató.

A gyerekek kiválasztanak egy mesét, megismerkednek a szöveggel, majd kiosztják a szerepeket. Amennyiben több tanuló van az osztályban, mint amennyi szereplő, akkor a mesét két részre osztjuk, így a szereplők száma megduplázható. A gyerekek megtanulják szerepüket, majd megfelelő kellékek segítségével eljátszzák azt. A tanárnak nagy szerepe van ebben a fázisban a kellékek elkészítésében, illetve a nyelvi elemek megtanításában. A tanár előadás közben digitális fényképezőgéppel képeket készít, melyeket kinyomtat, és átad a gyerekeknek. A gyerekek a képeiket sorrendbe teszik, egy papírlapra ragasztják, és egy-egy mondatot leírják, hogy a kép mit ábrázol. Végül meghajtogathatják belőle saját meséskönyvüket.

KÖZLEKEDÉSI LÁMPA

Témakör: Magyar nyelv és irodalom, Idegen nyelv, Társadalomismeret és gazdaság, Természetismeret, természettudomány, Szociális és életviteli nevelés, Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat? Anyanyelvi kommunikáció, Idegen nyelvi kommunikáció, Természettudományos kompetencia, Hatékony, önálló tanulás, szociális és állampolgári kompetencia

Célcsoport: általános, nem korcsoporthoz kötött

Munkaforma: több formában is megvalósítható

Tanár neve: Kárász Péterné

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot?

Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot?

International Study Programmes, Egyesült Királyság

Gyakorlat leírása:

Egy tanítási technika, a „közlekedési lámpa” használata anyanyelvű vagy idegen nyelvű szöveg feldolgozása során. • Az idegen nyelven történő folyékony beszédet megelőzi és segíti a néma, értő, folyékony olvasás képessége. A gyors olvasás elsajátítása, tanítása is fontos feladat.

Szükséges eszközök:

Diákonként szükség van egy-egy példányra a szövegből, egy piros, egy sárga és egy zöld színes ceruzára vagy szövegkiemelőre.

A megfelelő szöveg kiválasztása a tanár feladata, maga a módszer használható minden életkorban, pármunka vagy csoportmunka során, ismerettartalmú vagy irodalmi szöveg esetében is.

Lépések:

1. A gyerekek elolvassák a szöveget.
2. Zöld színnel (szövegkiemelővel) aláhúzzák azokat a szavakat, melyeket értenek/ismernek.
3. A párok összehasonlítják az ismert kifejezéseket. (Az egyik diák segíti, tanítja a másikat.)
4. Párban vagy kiscsoportban sárga színnel aláhúzzák azokat a szavakat, amelyek jelentését ki tudják következtetni a szövegből, ezeket megbeszélik a társakkal.
5. Pirossal aláhúzzák az ismeretlen szavakat.
6. Megszámazzák az ismeretlen szavakat aszerint, hogy mennyire fontosak a teljes szöveg megértése szempontjából.
7. Szótárban/értelmező szótárban megkeresik a három legfontosabbnak ítélt ismeretlen szó jelentését, vagy a tanár segítségét kéri ezzel kapcsolatban.

A módszer segítségével a gyerekek meglévő tudására támaszkodunk, hiszen önállóan értelmezik a szöveget. Kooperatív, egymást segítő módszert alkalmazunk, ami növeli a gyerekek felelősségérzetét. A színek használatával láthatóvá válik a gyerekek által ismert kifejezések sokasága, tehát nem ijednek meg, amikor kérdéseket teszünk fel, hiszen maguk is láthatják, hogy van mire alapozniuk. Miközben színeznak, észrevétlenül ötször-hatszor is átolvassák a szöveget, gyakorolják a néma és hangos olvasást, társukkal beszélnek róla, értelmezik a szavakat és az összefüggéseket, fejlesztik olvasási képességeiket, kompetenciájukat. A diák mindvégig aktív a tanulási folyamat során, a tanár csak segítő a szövegfeldolgozás utolsó szakaszában.

Skóciában a módszert különböző tantárgyak (természetismeret, történelem, idegen nyelv) tanulásakor is használják a mindennapi gyakorlatban.

Ellenőrzésre és illusztrációk adására alkalmas az interaktív tábla.

ANIMÁCIÓS FILM KÉSZÍTÉSE

Témakör: Magyar nyelv és irodalom, Idegen nyelv, Művészetek, Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, Infokommunikációs technológiák

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat? Anyanyelvi kommunikáció, Idegen nyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Célcsoport: 11–14 évesek

Munkaforma: csoport

Tanár neve: Lombosi Nikolett

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot? Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot? Smart Solutions Ltd, Málta

Gyakorlat leírása:

Életkor: 10 év felett, fontos, hogy valamilyen szinten értsenek a számítógéphez

Csoportmunka: 4 fős csoportok

Eszközök: A/4-es papír, színes lapok, kartonok, gyurma, számítógép

Először a csoportok kitalálnak egy egyszerű történetet, amit felvázolnak pálcikaemberkéekkel, sematikus ábrákkal egy lapra, amin üres képkockák vannak. Ezek a képkockák jelképezik a film jeleneteit. Egy A/4-es lapon 8 négyzet legyen. Majd a csoport 2-3 tagja gyurmafígurákat, 1-2 tagja pedig hátteret készít. A háttérhez felhasználhatunk kartondobozokat, színes lapokat, gyufásdobozokat stb.

Ezután a „Monkey Jam” nevű szoftvert használva lefényképezzük a jeleneteket. A gyurmabábukat apránként mozdítva mozgássorokat tudunk készíteni. Az elkészített fényképek levetítése után, a szoftver segítségével szerkeszthetjük a filmet.

Minden csoport levetíti, kommentálja társai számára az elkészült filmeket.

PREZENTÁCIÓS TECHNIKÁK FEJLESZTÉSE

Témakör: Magyar nyelv és irodalom, Idegen nyelv

Milyen kulcskompetenciákat fejleszt a gyakorlat? Anyanyelvi kommunikáció, Idegen nyelvi kommunikáció, Digitális kompetencia, Hatékony, önálló tanulás

Célcsoport: felnőttek

Munkaforma: csoport

Tanár neve: Varga Ágnes

Milyen keretek között ismerte meg a gyakorlatot?

Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

Hol ismerte meg a gyakorlatot? The English Language Centre, Egyesült Királyság

GYAKORLAT LEÍRÁSA:

A prezentációs technikák fejlesztésére, erősen haladó csoportban alkalmazható módszer a *Dragon's Den* televíziós műsor mintájára. A feladat egy termék vagy ötlet prezentálása oly módon, hogy a szemben ülő befektetőket meggyőzze róla, érdemes az üzletbe fektetniük.

A feladat bevezethető azzal, hogy a televíziós sorozat egy részét illusztráló céllal, szövegértési feladatként a csoport feldolgozza. Majd két kisebb csoportban; a befektetők és az ötletgazdák csoportjában kidolgozzák saját elképzelésüket, illetve elvárásaikat egy piacképes termékkel kapcsolatban. A feladatnak ez a fázisa átvihető a következő órára. A kreativitás fejlesztése mellett itt a nyelvi eszközök megtanulása a cél: az érvelés technikája, a prezentáció nyelvi fordulatai a megtanítandó elemek.

A felkészülés után kerül sor magára a „músortra”, ahol egy vagy két prezentáló mutatja be üzleti elképzelését. Négy bíráló, azaz befektető dönti el, hogy érdemes-e az ötlet a támogatásra. A csoport többi tagja a nézőközönség, akik a bemutatót követően elmondják véleményüket.

A feladat kidolgozása több tanítási órát felölöl, gyakorlatilag minden nyelvi készséget és általában az üzleti kommunikációs készséget fejleszti.